Amigoe

103E JAARGANG — NO.: 241

ZATERDAG 18 OKTOBER 1986

Nieuws in vogelvlucht

PEKING — Een paar miljoen Chinese boeren lijden onder een tekort aan voedsel als gevolg van de grote droogte in 17 provincies en autonome gebieden sinds de zomer. Er wordt vijf miljoen ton graan naar het bedreigde gebied gestuurd. Men verzekerde dat niemand zal omkomen van de honger.

*****

SIDON — De Shi'itische Amal- militie heeft bevestigd dat de nog vermiste Israelische piloot van de neergeschoten Phantom in hun macht is. Met een collega was hij neergekomen in de buurt van de Zuidlibanese havenstad Sidon; de ander werd door een Israelische helicopter nog opgepikt. Israel heeft zijn overdracht geeist en stelt de Amal verantwoordelijk voor wat met de Israelier gebeurt.

*****

PRETORIA — Ondanks eerdere verklaringen van de ZA- regering dat er geen deportaties meer zouden komen van zwarten is vrijdag de zwarte woongemeenschap Oukasie opgeheven. De 10.000 bewoners gaan zich verzetten hiertegen. Motief van de verplichte verhuizing: de situatie is onhygienisch. Shell sluit terugtrekking uit ZA niet uit ivm de politieke situatie in dat land en de druk van de anti- apartheidsgevoelens in de rest van de wereld. Een snelle terugtrekking ligt echter niet voor de hand. De ZA- luchtvaartmij SAA voert nog steeds rechtstreekse vluchten uit op de VS ondanks de boycot. Het verbod op de verkoop van Krugerrands wordt ook omzeild.

*****

TRIPOLI — De door Libie gesteunde Tsjaad- rebellenleider Oueddei is in Tripoli onder huisarrest geplaatst, zo verklaarde hij tegenover een Frans radiostation. Geen van zijn aanhangers mag Libie verlaten. Vanuit de achterban van het verzet was opgeroepen tot overleg met de regering in N'Djamena. Voortdurend is er burgeroorlog in Tsjaad waarbij Tripoli en Parijs soms tegenover elkaar stonden.

*****

WASHINGTON — In de VS groeit de twijfel over Reagans optreden in Reykjavik. De belangrijke militaire expert senator Nunn (Dem.) zei dat Reagans voorstel om alle kernraketten te vernietigen snel moet worden ingetrokken. Er bestaat verwarring over de exacte inhoud van Reagans voorstellen. Het Witte Huis en Shultz ontkenden dat er was voorgesteld alle kernwapens op te ruimen. Reagan vergeleek gisteren zijn Starwars- plan met de Britse radar onder de 2e Wereldoorlog. De belangrijke SU- onderhandelaar Karpov in Geneve laat de mogelijkheid open dat de VS bepaalde SDI- proeven buiten de laboratorium- muren kunnen doen, maar hij concretiseerde dit niet. Op deze kwestie liep Reykjavik vast. Binnen de NAVO- top is er kritiek dat de bondgenoten niet voldoende op de hoogte zijn gehouden over de minitop. De eerste klager was de wnd opperbevelhebber der NAVO, de Westduitse gen. Mack.

*****

ANKARA — De Turkse premier Ozal heeft zijn regering gewijzigd na de teleurstellende verkiezings- uitslag voor zijn Moederland- partij. Hij bracht wijzigingen aan in het partijbestuur en breidde het aantal ministers van staat van 7 tot 8 uit.

*****

MOSKOU — Inesa Fljoorva die naar Israel wilde emigreren om beendermerg af te staan aan haar geëmigreerde broer die leukemie heeft mag met haar gezin naar Israel vertrekken. Zij kreeg eerder al toestemming maar zonder haar echtgenoot en 2 kinderen.

*****

BRUSSEL — De Belgische kwestie van Happart die als burgemeester van het Vlaamse Voeren geen Nederlands wil spreken heeft geleid tot het ontslag van vice- premier en Binnenlandse zaken minister Nothomb. Zijn ontslag- aanvraag is meteen aanvaard. Hij weigerde de tot burgemeester van Voeren benoemde Wynants te beëdigen. Met diens benoeming moest voorkomen worden dat Happart ging functioneren als wnd burgemeester. Nothomb zei voor zijn aftreden dat Wynants benoeming ongedaan was gemaakt zodat Happart in feite toch als burgemeester fungeert. Slechts 1/3 der Walen acht de kwestie Happart een kabinetscrisis waard. Wel vindt 60% der Walen dat de strijd van Happart de strijd van heel Wallonie is. Happart wil Voeren terugvoeren in het Waalse kamp.

*****

WASHINGTON — Het VS- congres keurde vrijdag een strenge drugswet goed die voorziet in een verplichte levenslange gevangenisstraf bij moordzaken ivm drugszaken. Er wordt 4 miljard dollar uitgetrokken voor oa hulpprogramma's voor drugs- verslaafden en aanschaf materieel ter bestrijding der drugshandel.

*****

BURMA (PAGAN) - *Deze prachtige tempels zijn te bewonderen in het kleine stadje Pagan, gelegen aan de rivier Irrawady in Burma. Meer dan 5000 Boeddha- tempels werden er meer dan 2000 jaar geleden gebouwd. Toen kende de stad een inwoners- aantal van meer dan een half miljoen mensen, tegenwoordig wonen er niet meer dan een paar duizend. Vele tempels zijn inmiddels niet meer dan ruïnes, anderen zijn echter behouden gebleven, dankzij de sterke constructie. Sommige tempels worden zelfs nog gebruikt.*

De tijd in Pagan lijkt overigens stil te hebben gestaan: de mensen leven er zeer eenvoudig zonder electriciteit en voorzien in hun onderhoud door het maken van vazen en andere voorwerpen, door het vissen in de rivier of door het zoeken naar goud, hetgeen ook niet veel oplevert. De stad is echter in al haar waardigheid, een grote attractie voor toeristen.

SEOUL — Een oppositie- afgevaardigde is vrijdag opgepakt wegens pro- Communistische uitspraken. Onder grote politie- bescherming hadden de leden van de regeringspartij eerst gestemd voor de opheffing van zijn onschendbaarheid. Het is voor het eerst onder president Chun dat een parlementarier wordt opgepakt.

*****

IMF en Wereldbank als garantie bij hulppakket

Banken dekken zich goed in tegen risico's hulp aan Mexico

MEXICOSTAD — Het definitieve akkoord dat de stuurgroep van internationale banken heeft afgesloten met Mexico met het oog op een uitgebreid financieel hulppakket is zodanig geformuleerd dat de banken heel weinig risico lopen. Men heeft namelijk het IMF en de Wereldbank daartoe zeer nauw bij de overeenkomst en zijn uitvoering betrokken. Men verwacht dan ook niet dat de achterban van de banken veel moeilijkheden zal veroorzaken nu deze nog hun toestemming moeten verlenen wil het akkoord inderdaad van kracht worden.

De internationale banken lenen Mexico zes miljard dollar tegen een rente welke 0.8125 procent boven het tarief ligt dat de Londense banken elkaar berekenen, zo luidt een der bepalingen van de overeenkomst. Voor vijf miljard daarvan geldt een looptijd van twaalf jaar met een aflossings- vrije periode van vijf jaar. Het resterende bedrag stellen de banken beschikbaar in de vorm van co- financiering met de Wereldbank. Dit geld is bestemd voor verbetering van de Mexicaanse transport- sector en wordt voor de helft gegarandeerd door de Wereldbank. De looptijd daarvan bedraagt vijftien jaar en de aflossingsvrije periode is negen jaar. Op 1 december zullen de banken 3,5 miljard dollar van het totale bedrag uitbetalen op voorwaarde dat Mexico voldoet aan de bepalingen welke het Internationaal Monetaire Fonds (IMF) en de Wereldbank hebben verbonden aan de steunverlening van hun kant. De overige 2,5 miljard wordt in 1987 ter beschikking gesteld.

Onder bepaalde omstandigheden zijn de banken bereid nog meer geld te lenen. Het gaat hierbij om co- financiering met de Wereldbank tot een bedrag van een half miljard dollar, dat voor de helft door de bank wordt gegarandeerd en een mogelijke lening van 1,2 miljard dollar voor bevordering van investeringen welk bedrag vrijkomt als zich bepaalde economische omstandigheden voordoen. Mexico wilde dat dit geld beschikbaar zou komen als de olieprijs onder de negen dollar zou zakken. Maar deze wens is door de banken niet gehonoreerd. Dit eventuele krediet van 1,2 miljard kan worden aangesproken tussen 15 februari 1987 en 16 april 1988. Mexico moet dan echter eerst hebben geput uit een krediet- faciliteit van zeshonderd miljoen SDR (ruim 700 miljoen dollar), welke het IMF heeft toegezegd voor het geval van een sterke olieprijs- daling. Als Mexico gedurende een bepaald kwartaal geen gebruik maakt van het krediet zal het totale beschikbare bedrag overeenkomstig worden verlaagd.

Het laatste hoofdpunt van het steunpakket is een regeling voor uitstel van aflossing voor 43,7 miljard dollar aan al eerder geherstructureerde schulden, die dit jaar en in 1987 hadden moeten worden terugbetaald. De aflossing hiervan wordt nu uitgespreid over een periode van twintig jaar, waarvan de eerste zeven jaar vrij zijn van aflossing. De rente ligt ook hier 0,815 procent boven het interbancaire tarief van de Londense banken.

Het hele pakket moet nu de instemming krijgen van alle betrokken banken. Het IMF heeft daarvoor 31 oktober als uiterste datum gesteld. Deskundigen achten dat wat aan de krappe kant. Wel wordt verwacht dat de zaak uiteindelijk zal rondkomen omdat de stuurgroep er via strikte voorwaarden, vooral ten aanzien van de betrokkenheid van het IMF en Wereldbank voor heeft gezorgd dat de banken niet al te veel risico lopen.

Interpol besluit tot regionaal informatie- centrum in San Juan

SAN JUAN — Volgend jaar vestigt Interpol een kantoor in San Juan dat als regionaal informatie- centrum zal gaan functioneren voor het Caribisch gebied en Midden Amerika. De minister van Justitie van Puerto Rico Hector Rivera Cruz maakte zei dat er een akkoord is bereikt tussen de internationale politie- organisatie Interpol en zijn achterban van 148 aangesloten landen. Het Portoricaanse centrum zal aan 32 landen op verzoek of op eigen initiatief misdaad- gegevens doorgeven. Het is in feite een proef- project. Op basis van de ervaring welke men hiermee opdoet zal men eventueel ook elders in de wereld regionale informatie- centra gaan opzetten.

TOT EIND 86 150.000 VATEN PER DAG MEER

Geen overeenkomst mogelijk over nieuwe verdeling van productie

OPEC's compromis: tijdelijke verhoging productieplafond

GENEVE — De dertien OPEC- ministers hebben vrijdag besloten verder te praten over de mogelijkheden om het productieplafond van 16,8 miljoen vaten (van 159 liter) per dag, dat geldt voor september en oktober, tot het einde van dit jaar te verhogen met 150.000 vaten. Het besluit is genomen omdat er geen overeenstemming mogelijk lijkt te zijn over een nieuwe verdeling van de olieproductie over de afzonderlijke landen.

De vergadering werd zaterdagmiddag voortgezet. In conferentie- kringen is vernomen dat het mogelijk is dat het overleg dan ook kan worden afgesloten. Het voorstel voor de verhoging van het tijdelijke productie- plafond zou afkomstig zijn van Iran. Volgens dat voorstel zouden Kuweit en Ecuador elk 50.000 vaten per dag extra mogen produceren. Qatar krijgt dan 30.000 vaten per dag en Gabon 20.000 vaten. Iran was overigens ook de geestelijke vader van de tijdelijke productie- beperking van ongeveer vier miljoen vaten per dag die ertoe heeft geleid dat de olieprijzen op de wereldmarkt stegen van onder de tien tot ongeveer vijftien dollar per vat.

Van delegatieleden in Genève is verder vernomen dat de OPEC- ministers ook hebben besloten om weer officiële prijzen voor de OPEC- olie vast te stellen, een principe dat vorig jaar december werd verlaten toen de OPEC een prijzenoorlog begon tegen de olie- producenten die geen lid van de olie- organisatie zijn.

In ieder geval evenaart dit OPEC- overleg het duurrecord van dertien dagen dat de ministers van Olie in maart 1983 in Londen vestigden. Toen werd voor de eerste maal besloten de basisprijs van OPEC- olie te verlagen — met vijf dollar tot 29 dollar per vat. Afgelopen vrijdag steeg Britse Noordzee- olie in prijs met tien dollarcent tot 13,75 dollar per vat. De belangrijkste Amerikaanse oliesoort — West Texas Intermediate — ging met 27 dollarcent omhoog tot 14,80 dollar per vat.

Op de twaalfde dag van hun overleg in Genève konden de ministers van Olie van de OPEC het nog steeds niet eens worden over een nieuwe verdeling van de totale OPEC- productie over de afzonderlijke landen van de olie- organisatie. De minister van Olie van Saudi-Arabië, Achmed Zaki Jamani, verklaarde eerder op de dag dat het overleg in een zeer moeilijke fase was terechtgekomen.

Het overleg leek stroever te verlopen toen er over de technische kanten van het jongste voorstel werd gesproken, waarbij criteria als bevolkingsgrootte en olie- reserves voor de productie- verdeling worden gehanteerd. Over technische kanten kan altijd maar door worden gepraat, tenzij er politieke besluiten worden genomen, zo verklaarde een hoge OPEC- functionaris. "Je kunt net zo goed vragen wie er als eerste van een achttien verdiepingen hoog gebouw wil springen", aldus dezelfde functionaris. Sinds het begin van deze vergadering komen de ministers bijeen in de suites op de achttiende verdieping van Hotel Intercontinental in Genève.

Een van de delegatieleden zei dat er met de voorstellen over het gewicht dat aan elk van de criteria moet worden toebedeeld niet valt te werken. Er zijn voorstellen gedaan die erop neerkomen dat een land meer mag produceren dan het kan, terwijl andere landen dan een veel te kleine productie- hoeveelheid zouden toegewezen krijgen. Er zouden ook stemmen opgegaan zijn om de huidige productie- beperking, die maar voor september en oktober geldt, toch te verlengen. De meeste OPEC- mnisters leken daar aan het begin van dit overleg voorstander van te zijn, maar Saudi-Arabië en Kuweit wilden daar niet aan, want ze willen meer produceren dan ze in die twee maanden mogen.

Minister Jamani verklaarde vrijdag nogmaals in elk geval geen verlenging van de tijdelijke productie- verkleining te willen. De ministers zullen in elk geval ergens overeenstemming moeten bereiken, want geen van hen wil dat de olieprijs weer omlaag gaat en dat zal zeker gebeuren wanneer de besprekingen op niets uitlopen.

Voor opvang werknemers

KvV pleit voor bedrijfsartsen

WILLEMSTAD — Als Curaçao wil overleven en toeristen wil aantrekken, is het noodzakelijk om service te verlenen, aldus de Kamer van Vakbonden in haar radioprogramma. Daarin stelt de Kamer dat indien een werknemer dit niet blijkt te doen er niet direct vanuit moet worden gegaan dat dit opzet is. Zo noemt de Kamer het noodzakelijk dat bij veelvuldige ziekte-meldingen onderzocht moet worden wat de reden daarvan is.

Terwijl de woordvoerder van de Kamer van Vakbonden verhaalt wat voor probleem er op Hato was ontstaan bij de aankomst van de heer Ansary van Sun Resorts Group die toegang geweigerd werd tot de VIP- room, benadrukt deze vakbondsorganisatie nogmaals dat het noodzakelijk is om goede service te verlenen. Niet alleen aan de toeristen, maar aan iedereen en niet alleen door een kleine groep, maar door de gehele bevolking.

Toch vind de Kamer van Vakbonden dat niet vergeten moet worden dat persoonlijke problemen, of een slechte sfeer op het werk, ook de oorzaak kunnen zijn van een minder goede inzet van een werknemer. Dat is een aspect waar naar mening van de KvV te weinig aandacht aan besteed wordt. Het is noodzakelijk dat elk bedrijf een arts of een ander persoon in dienst heeft die bijvoorbeeld bij veelvuldige ziektemeldingen een onderzoek doet naar de reden daarvan. In de industriele en commerciele sector moet het dagelijks leven van een werknemer centraal staan, zo vindt de Kamer van Vakbonden.

Indien er aan gewerkt wordt om de problemen van de werknemers op te lossen, zou dat de produktiviteit en de sfeer binnen een bedrijf zeker bevorderen, daarvan is de Kamer van Vakbonden overtuigd.

Amerika eerste land waarmee Aruba open sky-visie doorvoert

Min. Nisbet voldaan over Haags fiat VS-luchtvaartakkoord

ORANJESTAD - De koninkrijksregering heeft unaniem het luchtvaart-akkoord dat Aruba overeen kwam met de Verenigde Staten goedgekeurd.

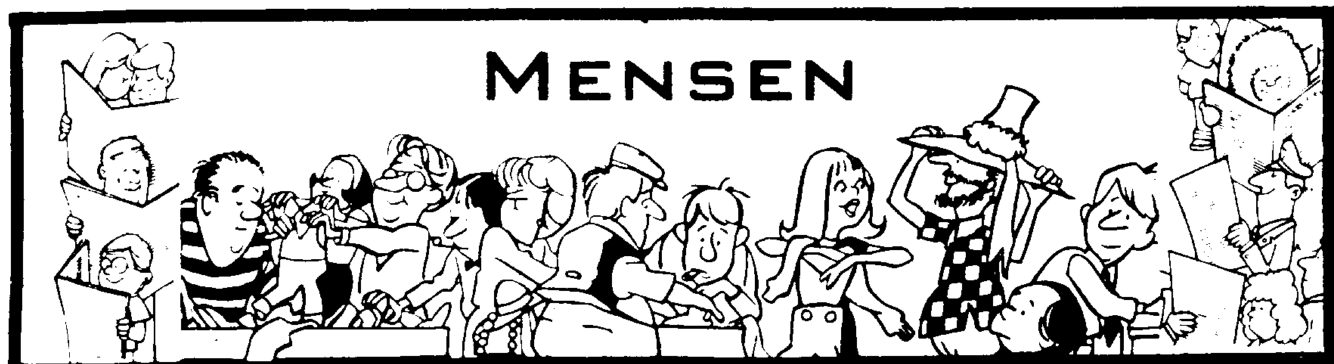
Abusievelijk berichtte de Amigoe gisteren dat het hier het luchtvaart-akkoord met Venezuela betrof, maar dit was niet juist. Zoals bekend moet voordat dit luchtvaart-akkoord geaccepteerd wordt de Nederlandse minister van Verkeer nog naar de Venezolaanse hoofdstad reizen om een en ander uiteen te zetten, waarna enige wijzigingen kunnen worden aangebracht.

Minister Benny Nisbet zette gisteravond in Tele Noticias uiteen dat de VS het eerste land was waarmee Aruba een luchtvaartverdrag sloot, waarin de filosofie van de liberale "open sky policy" kon worden doorgevoerd en niet op basis van bescherming. Hij noemde dit akkord met de VS in het belang van het toerisme en de economie van Aruba. In de toekomst zullen, wanneer maatschappijen op een bepaalde route vliegen, de tarieven verlaagd kunnen worden. Minister Nisbet uitte zijn voldoening dat de koninkrijksministerraad het vedrag tussen de Verenigde Staten en Aruba nu aangenomen heeft.

Latijns-Amerika

Schuld niet te betalen

LIMA — Een groep van 25 Latijnsamerikaanse landen heeft vastgesteld dat zij hun buitenlandse schuld niet af kunnen betalen onder de nu geldende voorwaarden. Men stelde voor de schulden- aflossingen te beperken al naar gelang de export- inkomsten zijn en ook afhankelijk van andere economische factoren. Dit staat in een zeer harde verklaring welke aan het slot van de vergadering van het Latijnsamerikaanse Economische Systeem (SELA) in Lima. Gesproken wordt daarin over het «eenzijdige beleid van de industrielanden» als oorzaak van de «ongehoorde verslechtering» van de economische toestand in Latijns Amerika, waardoor de levensstandaard nu gedaald is naar het niveau van de jaren 70.

Twee mannen en een vrouw probeerden onlangs in het Amsterdam RAI- complex een wereldrecord "HANGMAP HANGEN" te vestigen. Het is de bedoeling dat ze 222 uur lang in de mappen doorbrengen. De recordpoging vormde een van de opvallendste publiektrekkers op de Efficiency Beurs die in het RAI- complex werd gehouden.

* * * * *

JUAN GARCIA is onlangs herkozen als "council- member" van de International Public Relations Association. Hij zal deze functie namens de Nederlandse Antillen hierdoor ook gedurende het jaar 1987/1988 blijven uitvoeren. Zoals bekend wordt deze organisatie gevormd door pr-functionarissen uit de gehele wereld. Momenteel heeft de Nederlandse Antillen vijf leden te weten Arturo Jeserun, Johnny van Ierland, Juan Garcia, Eduardo Ribeiro en Percy Virginia. De heer Johnny van Ierland vertegenwoordigt de Nederlandse Antillen momenteel op een congres van de IPRA in Japan. Ook in 1987 zal er een congres gehouden worden in Afrika waar de heer Percy Virginia naar toe gaat, terwijl de heren Garcia en Ribeiro worden afgevaardigd naar een congres in november welke in Los Angeles wordt gehouden.

* * * * *

Vanuit Amsterdam ontving de Amigoe het bericht dat PATER THEO HUIGEN op 5 oktober is overleden. Na de oorlog kwam hij naar Curaçao waar hij op Pietermaai werkzaam was, terwijl pater Huigen ook op San Nicolas, Aruba heeft gewerkt. Hij werkte in totaal zeven jaar op de Nederlandse Antillen. Teruggekeerd in Holland bleef de band met de Antillen bestaan door de aandacht die hij besteedde aan de Antilliaanse studenten die in Nederland woonde. Overigens herdacht pater Theo Huigen dit jaar nog het feit dat hij veertig jaar lang als priester werkte.

* * * * *

De politie in de Portugese Enclave Macao heeft de eigenaar van een restaurant gearresteerd wegens MOORD OP TIEN MENSEN. De man bekende dat hij zijn slachtoffers in stukken had gesneden en het vlees gekookt aan zijn klanten had geserveerd. De slachtoffers waren leden van een familie die haar restaurant aan de chinees had verkocht. In plaats van te betalen roeide de man de hele familie uit.

* * * * *

De artsenorganisatie KNMG heeft haar leden erop geattendeerd dat zij geen BLOED meer mogen afnemen bij bewusteloze mensen die worden verdacht van rijden onder invloed. De Hoge Raad heeft onlangs een uit 1984 daterend vonnis van het Gerechtshof Arnhem bevestigd. Het Hof was tot de slotsom gekomen dat de wettelijke grondslag ontbreekt om in het kader van artikel 26 van de Wegenverkeerswet bloed af te nemen bij een bewusteloze verdachte. De Hoge Raad is het daarmee eens en heeft het bloedproef- besluit op dit punt onverbindend verklaard. De procedure die tot nu toe bij bewusteloze verdachten werd gehanteerd hield in dat met toestemming van de Officier van Justitie, bloed kon worden afgenomen. Naderhand kon de verdachte dan beslissen of hij toestemming wilde geven voor nader onderzoek van het bloed. De KNMG heeft de indruk dat veel politiekorpsen niet op de hoogte zijn van de uitspraak van de Hoge Raad. Bij het Ministerie van Justitie wordt gewerkt aan een wijziging van de wegenverkeerswet om de orde regeling een rechtsgeldige basis te geven. Maar die wijziging kan nog geruime tijd op zich laten wachten omdat ze samenhangt met de invoering van de ademanalyse test. Tot het zover is, is het afnemen van bloed bij verdachten die niet in staat zijn hun wil kenbaar te maken, in strijd met de grondwet.

* * * * *

Een 16-jarige inwoner van Oisterwijk die begin oktober op heterdaad werd betrapt bij een AANRANDING in een park in Tilburg- Noord heeft tegenover de politie bekend in totaal 16 aanrandingen te hebben gepleegd. Daarnaast heeft hij twee keer openbare schennis gepleegd. Dat heeft een woordvoerder van de Tilburgse politie meegedeeld. De aanrandingen speelden zich vanaf juni 1985 af in Oisterwijk, Berkel- Enschot en Tilburg. In zeven gevallen was van de voorvallen door de slachtoffers aangifte gedaan. De Oisterwijker is na zijn bekentenis voorgeleid aan de Officier van Justitie in Breda. In afwachting van zijn proces is hij voorlopig in vrijheid gesteld.

* * * * *

Een van de personen die zich altijd volledig inzet voor haar werk is de bekende ZUSTER PHILIPS van de GGD die onlangs in de bloemetjes werd gezet voor haar toewijding gedurende 30 jaar. Zuster Philips heeft zich voornamelijk ingezet voor moeders en hun pasgeboren baby's en gaat nu genieten van een welverdiend pensioen. Alhoewel de GGD zuster Philips met moeite laat gaan, werd toch met een speciale viering afscheid van haar genomen waarbij het hoofd van dienst, dr Mac Kibbelaar, een herdenkings- plakkaat overhandigde.

Vorig jaar zijn in Nederland ruim 1,1 miljoen dieren gebruikt voor PROEVEN. Dat zijn er ruim 67.000 minder dan in 1984 en een kwart minder dan in 1978, het jaar waarin met het registreren van dierproeven werd begonnen. In 1978 waren het er nog 1,57 miljoen. Met dieren die volgens de wet op de dierproeven extra moeten worden ontzien, zoals aap, hond, kat en paard, zijn vorig jaar 5169 proeven gedaan. Van deze dieren kon 51 procent na de proef in leven worden gelaten. Van alle dieren is 47 procent gebruikt voor het ontwikkelen, testen en fabriceren van geneesmiddelen en 32,5 procent voor onderzoek naar bestrijding en genezing van ziekten. Bij onderzoek naar schadelijke bijwerkingen (zoals giftigheid) van stoffen die onder andere worden toegepast in landbouw, industrie of huishouden werd 5,7 procent van de proefdieren gebruikt.

* * * * *

Een Amerikaanse geleerde heeft een groep van ongeveer 35 BAMBOE- LEMURS of Maki's ontdekt waarvan men vreesde dat zij sinds het begin van de jaren zeventig waren uitgestorven. De nachtdieren, ook wel vosaapjes genoemd, werden gesignaleerd in een afgelegen regenwoud in het Zuidoosten van Madagascar, zo berichtte woensdag het wetenschappelijke tijdschrift Nature in Londen. De Maki's werden op een recente expeditie gevonden door Patricia Wright van de Duke- Universiteit in Durham in North Carolina. "Het lot van de soort is echter verre van verzekerd, want tenzij er andere overlevende groepen zijn, zou de aanwezige genetische variatie onvoldoende kunnen zijn voor herstel", aldus Nature.

Geboren 15 oktober 1986

Sophie Carolien

dochter van Wim en Joyce Boerman-van der Togt

Zusje van Bas en Jeroen.

Curacao, Saliña Aboustraat A8.

CURACAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST

18 oktober 1986 vanaf 08.00 uur t/m 20 oktober 1986 om 07.00 uur.

Dokter Olie, Sentro Mediko Marie Pampoen, tel.: 615265/615044; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 613121 b.g.g. 625822/625614.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST

17 oktober 1986 vanaf 17.00 uur t/m 18 oktober 1986 om 24.00 uur

Dokter Swart, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113/624443; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82367 b.g.g. 625822/625614.

18 oktober 1986 vanaf 00.00 uur t/m 20 oktober 1986 om 07.00 uur.

Dokter Goilo, Van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113/624443; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615958 b.g. 625822/625614.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, mevr. Croes, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession en mevr. Pablo)

DERDE DISTRICT BANDA ABAO

17 oktober 1986 vanaf 17.00 uur t/m 20 oktober 1986 om 07.00 uur.

Dokter Wiedijk, Spreekkamer: Barber, tel.: 671658/641605; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 81261 b.g.g. 625822/645614.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Spong).

* * * * *

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.

De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

* * * * *

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; de wacht hebben zuster Kwidama, tel.: 78089, pageboy 027-360 en zuster Hoyer, tel.: 671959 pageboy 027-360.

* * * * *

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

* * * * *

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

* * * * *

BOTICA BANDABAO: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag gesloten.

BOTICA'S **(weekeindedienst)**

zaterdag

Otrobanda: Paradeis, tel.: 89676;

Punda: Juliana, tel.: 54500.

zondag

Otrobanda: Curaçao, tel.: 623575;

Punda: Vredenberg, tel.: 613300.

* * * * *

DIVERSEN

TONEEL: 20.15 uur «A djumbie at Crook's Castle» van Toon Brulin, gebracht door toneelgroep Tiedrie.

FILMVERTONING: 20.30 uur «Un pueblo na kaminda» - aula Universiteit.

LVV (Klein Kwartier 33): 10.00-14.00 uur t.g.v. Wereldvoedseldag open house.

* * * * *

ZONDAG

DIVERSEN

STEERING COMMITTEE: 09.30-14.00 uur viering Dag van het Kind - Stadion Dr. Antoine Maduro.

* * * * *

POMPSTATIONS **(openingstijden van 08.00-15.30 uur):**

Frederik - Saliña, Maduro - Biesheuvel, Libier - Cas Chiquito, Isa - Plantersrust, Scheidelaar - Mundo Nobo, Vanddis NV - Marie Pampun, De Haseth - Parera, Nieuw - Sto. Domingoweg, Perry - Grand Central, Schotborgh - Cas Cora.

* * * * *

ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING

Brievengat: iedere woensdag- en zondagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.

iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**

Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.

Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.

CURAÇAOSCH MUSEUM **(t/m 3 november 1986)** expositie van werken van Jubi Kirindongo gemaakt van autobumpers.

* * * * *

MAANDAG

DIVERSEN

TOERISTENSCHIP: 10.00-20.00 uur «Carla C» - vert. SELMA.

* * * * *

KERKDIENSTEN

PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.

STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia) zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, (charismatica) en 18.00 uur.

JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.)

KORAAL SPECHT (Goede Herder) 18.30 uur; zon.: 06.00, 11.00 en 18.00

MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 08.30 en 19.00 uur.

SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur

SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 18.30 uur.

ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: en 18.00 uur.

GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.

SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima) 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.

BUENA VISTA (Birgen Milagrosa) 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.

STA. MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 18.30 uur.

JANDORET (O.L. Vrouw van Goede R... zon.: 10.00 en 19.00 uur.

HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 zon.: 08.00 uur.

BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; 06.00 en 09.00 uur.

TERA KORA: zon.: 18.00 uur.

SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.

SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; 17.00 uur.

WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 zon.: 08.30 uur.

HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): 10.00 uur.

WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; 06.00 en 18.00 uur.

CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) 19.00 uur.

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoog (Ned.); 16.00 uur (Papiamentu).

OTROBANDA

(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 19.00 uur

(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11 (Engels) en 19.00 uur.

* * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN

VERENIGING PROTESTANTSE GEMEENTEN

EBENEZER CHURCH: 09.30 uur met Smith.

EMMAKERK: 09.30 uur ds Smith.

TAMARIJN: 09.30 uur ds Moens.

* * * * *

GEREFORMEERDE KERK

(Arowakenweg 28)

09.00 uur leesdienst;

17.00 uur ds J. Schreuder.

(Tebenkweg 7, Montaña)

08.30 uur ds J. Schreuder

(Cubaweg 100)

09.30 uur ds O.W. Bouwsma.

* * * * *

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTEN

MORAVIAN CHURCH

(Goeroeboeroeweg)

zaterdagavond: 19.00 uur zangdienst;

zondagmorgen: 09.30 uur preekdienst.

(Emma Berthol kleuterschool, Suffisant)

18.00 uur Papiamentstalige dienst.

* * * * *

BIOSCOPEN

GOLDEN DRIVE-IN

zaterdag

21.00 uur *Cobra* (14 jr.); 24.00 uur *U doble boca de Erica* (18 jr.).

zondag

19.30 & 22.00 uur *Cobra* (14 jr.).

* * * * *

TELECURAÇAO

ZATERDAG: 17.15 Telefiesta; 18.15 Carrousel; 19.30 Notisiero Tele 8; 20.00 Directe uitzending baseballwedstrijd New York Mets vs Boston Red Sox (world series); Kombinashon.

ZONDAG: 15.45 Kombinashon; 16.00 Jonge mensen op het concertpodium; 17.30 Telepatria: «Festival di Troubador»; 18.30 Fantastica davida; 19.30 Notisiero Tele-8; 20.00 Directe uitzending baseballwedstrijd New York Mets vs Boston Red Sox (world series).

(wijzigingen voorbehouden)

* * * * *

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV
Hoofdredactie:
Laureen Ravelli-Schenk (adj.)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Paul de Windt, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór elf uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard Van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.
Abonnement en advertenties:
Popular Agencies,
SMTC Building, Illidge Road 38,
Tel.: 22737.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel, Papertrip Julianaluchthaven en Boekhandel Van Dorp/Eddine.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG:
CORRESPONDENT:
Frans Kok (tel.: 070-614911).

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

MIAMI:
medewerker: David Serphos, 1420 Southeast Bayshore Drive 306, Miami Florida 33131 (tel.: 3055798622).

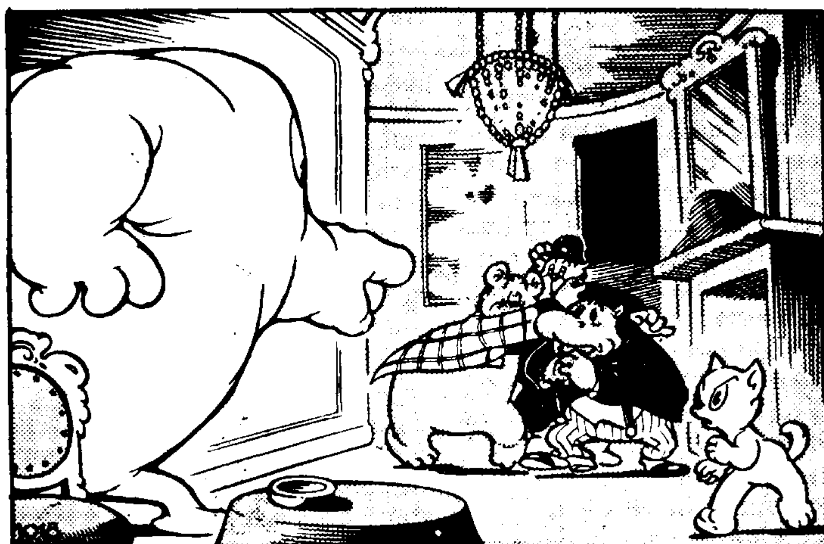
Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.
DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

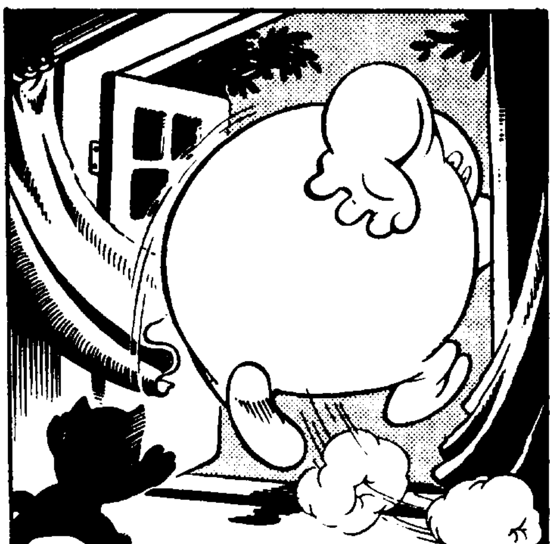
Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

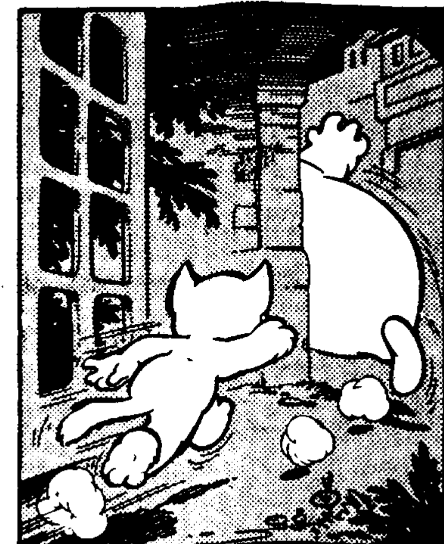
Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en de Volvetters

door Marten Toonder

1018 — De commissaris trachtte zich aan de greep van heer Ollie te ontworstelen en riep met overslaande stem: "In naam der wet! Ge zijt mijn gevangene!"

Maar dat maakte geen indruk. De engerd stiet een sombere lach uit en wees met een zware wijsvinger naar de leden van de Kleine Club. "Ha!" riep hij. "Mij arresteren! Wees liever zelf op uw hoede! Ik, het volvetterspook, waar rond en loer op mijn klanten. Gaat slinken, voordat het te laat is!"

Tom Poes had de vreemde gedaante goed bekeken en hij was tot de overtuiging gekomen, dat het geen echt spook kon zijn. Wat het dan wèl was, wist hij niet en om dat te onderzoeken liep hij vastberaden op hem af. Maar de verschijning wachtte niet.

Met een snelheid, die men van zijn omvang niet zou verwachten, keerde hij zich om en sprong door de openslaande deuren naar buiten.

"Houd hem vast!" riep Bulle Bas en de burgemeester schreeuwde: "Grijp hem!"

De enige, die dat bevel probeerde op te volgen, was Tom Poes. Hij sprong in de achtertuin en achter de tuinpoort hoorde hij het geluid van dravende voetstappen, die zich snel verwijderden.

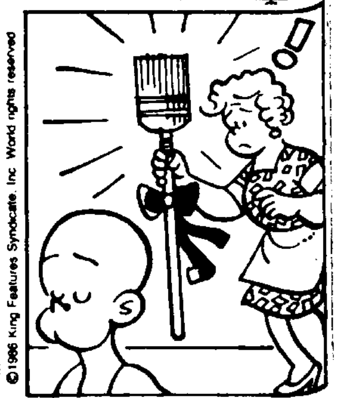
"Het lijkt wel een olifant!" dacht Tom Poes. "Een spook loopt zachter!" En hij zette de achtervolging in.

HENRY ® **By Dick Hodgins**

BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

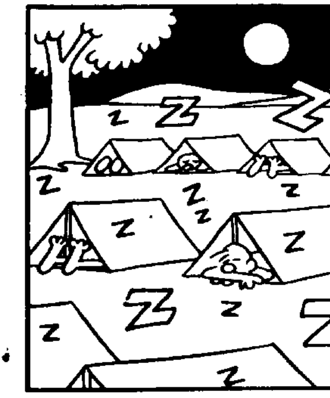

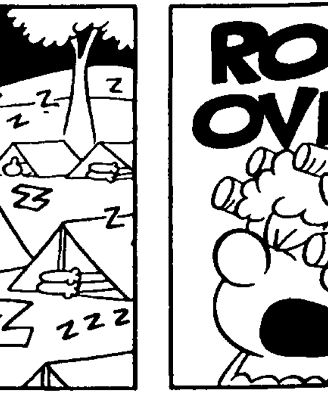

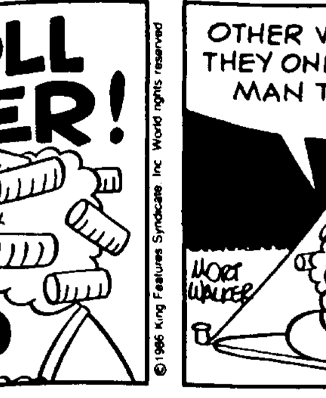

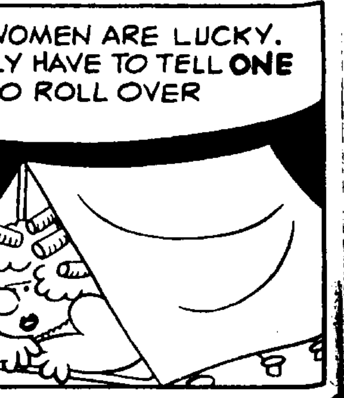

BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

QUINCY ® **By Ted Shearer**

WILLEMSTAD — Deze week ving de tweede overlegronde over het Actieplan Begrotingsevenwicht aan, waarin de regering met de sociale partners over de te nemen maatregelen van gedachten wisselt. Donderdag waren als eerste de overheids- vakbonden aan de beurt. Afgesproken werd een schema op te stellen voor overleg over specifieke maatregelen die de verschillende vakbonden aangaan. Op de foto een momentopname tijdens de vergadering te Fort Amsterdam.

BETERE CONTROLE OP NALEVING BESTAANDE WETGEVING NOODZAKELIJK

Zou investeringsklimaat ernstig schaden

SER tegen ingrijpen regering in vrije cao-onderhandelingen

WILLEMSTAD — De Sociaal Economische Raad vindt niet dat de regering enige bevoegdheid moet krijgen om in te grijpen in de vrije onderhandelingen tussen werkgevers en werknemers, omdat dit het beginsel van contract- vrijheid ernstig zou aantasten en daardoor het ondernemings- en investerings- klimaat sterk negatief beïnvloeden.

Zo stelt de SER in haar advies over het gewijzigde wetsontwerp voor het verbindend en onverbindend verklaren van cao's, dat op 20 maart door minister van Arbeid en Sociale Zaken Winston Lourens werd aangevraagd. Omdat het een zeer oud, zij het gewijzigd, wetsontwerp betreft dat nimmer veel steun had genoten het georganiseerde bedrijfsleven, voelde de SER de behoefte om in bredere kring de gevoelens van de belangen- groepen hierover te peilen. Hiertoe werd het ontwerp naar alle werkgevers- en werknemers- organisaties van de Antillen gestuurd met het verzoek om hun standpunt aan de SER kenbaar te maken.

Toen het oorspronkelijke wetsontwerp in mei 1968 bij de Staten werd ingediend legde de regering sterk de nadruk op de noodzaak van een instrument om cao's verbindend te kunnen verklaren, om de geconstateerde wildgroei en oneerlijke concurrentie onder bouwbedrijven in de constructie- sector recht te trekken. De SER constateert dat nu andere overwegingen benadrukt worden voor het opnieuw in behandeling nemen van het ontwerp. De regering voelt nu vooral de noodzaak tot het onverbindend kunnen verklaren van cao's, om patstellingen te doorbreken in het onderhandelings- proces tussen vakbonden en directie over aanpassing van de arbeids- voorwaarden aan de gewijzigde sociaal- economische omstandigheden bij bedrijven, voornamelijk die van de overheid.

De SER is echter van mening dat dit niet de juiste wijze is om de gesignaleerde problemen op te lossen. In het algemeen acht de raad het niet gewenst dat de regering over enige bevoegdheid beschikt om in te grijpen in vrije onderhandelingen, omdat dit het beginsel van contract- vrijheid aantast en daardoor ook het investerings- en ondernemings- klimaat negatief beïnvloedt. Verder blijft de SER van mening dat het verbindend verklaren van cao's of onderdelen daarvan een inflatoir effect kan hebben op het kostenpeil in de Antilliaanse economie. In de constructie- sector zal het verbindend verklaren van de cao tussen de Curaçaose Aannemers Bond en de Curacáose Federatie van Werknemers voor de gehele bouwsector het voorspelbare effect hebben dat de bouwkosten stijgen.

Ook de lonen en andere arbeidsvoorwaarden, die zonder ingrijpen van de overheid een gelijkstijging naar een hoger niveau tonen krachtens overeengekomen cao- bepalingen of door navolging van de trend die in de cao staat aangegeven, zullen bij het verbindend verklaren ineens naar het hoger niveau van de cao gestuwd worden. Naar de SER meent zal het verbindend verklaren de werkgever de prikkel ontnemen om door scherpe en realistische onderhandelingen te trachten een cao af te sluiten binnen de economische mogelijkheden van het bedrijf ter handhaving van de continuïteit. Aan de andere kant zullen de niet in vakbonden georganiseerde werknemers de prikkel missen om zich aan te sluiten bij de bestaande vakbonden ter behartiging van hun werknemers- belangen.

De in het wetsontwerp aan de minister toegekende bevoegdheden, om in het algemeen cao's verbindend en onverbindend te verklaren, kunnen volgens de SER niet voldoende met de nodige waarborgen omkleed worden voor een zorgvuldige en evenwichtige hantering van dit beleidsinstrument. Reden hiervoor is het gebrek aan betrouwbare gegevens door het niet naleven van de registratie- plicht bij verschillende overheidsdiensten die belast zijn met toezicht op en uitvoering van de geldende arbeidswetgeving. Dit brengt met zich mee dat de invulling van het begrip algemeen belang, zeker bij het onverbindend verklaren, meestal een eenzijdige bepaling hiervan door de regering zal zijn. Hierdoor zal men het beleidsinstrument slechts eenzijdig hanteren, temeer daar in het wetsontwerp geen beroeps- mogelijkheden zijn opgenomen, aldus de SER.

De raad meent dat het wetsontwerp de gesignaleerde problemen niet zal oplossen, en geeft de regering in overweging een effectieve controle in te stellen op naleving van de bestaande wetgeving. De SER acht strikte naleving van bestaande arbeidswetten noodzakelijk om wildgroei tegen te gaan en een goede sociale ordening tot stand te brengen, die de rechtszekerheid van de aan het economisch- verkeer deelnemende partijen bevordert. De raad spreekt verder het voornemen uit om binnen afzienbare tijd meer adviezen over specifieke punten uit het arbeidsrecht uit te brengen, aangezien bij de discussie over deze problematiek meer aanverwante zaken aan de orde werden gesteld. De voorgestelde wetgeving is volgens de SER niet de beste manier om het verstarde aanpassings- proces bij niet rendabele bedrijven weer op gang te krijgen.

Over bezuinigingen dan wel herstructureringen bij deze bedrijven dient door een realistische benadering van zowel werkgever als werknemer in overleg overeenstemming te worden bereikt. In dit verband dient de overheid, als aandeelhouder van een aantal voor de Antilliaanse economie belangrijke bedrijven waarvan het steeds de verliezen heeft gedekt, tot een juiste afstemming te komen tussen haar bezuinigingsbeleid binnen het overheids- apparaat en haar subsidie aan verliesgevende bedrijven. De SER stelt voor de lands- beimiddelaar een wat actievere rol te laten spelen in het weer op gang brengen van het onderhandelings- proces tussen directie inzake inkrimping of herstructurering van verliesgevende bedrijven zodat het door de raad voorgestane intensieve overleg tussen de cao-partners optimaal gepleegd wordt.

Ervaringen elders wijzen uit dat het algemeen onverbindend verklaren van cao's in tegenstelling tot het verbindend verklaren nauwelijks toepassing vindt. Gezien de sociaal- politieke realiteit van de Antillen en de reeds vele malen door de raad naar voren gebrachte voorbeelden van geen toepassing van bestaande wetgeving, betwijfelt de SER of dit onderdeel van de wet wel gehanteerd zal worden. Zoals bekend heeft de Ministerraad onlangs een machtigingswet goedgekeurd die nog verder gaat dan het ontwerp voor verbindend en onverbindend verklaren van cao's. Die wet werd echter van de agenda van de Staten afgevoerd op last van de coalitie, nadat de ALM tot een accoord kwam met de vakbond NABLP. Ook ten aanzien van die wet zal het SER-advies te oordelen aan het bovenstaande naar verwachting negatief zijn.

Martina verdedigt uitgangspunt Berenschot

Uitgaven Land en Curaçao 90 procent van alles samen

WILLEMSTAD — Dat de huidige saneringsplannen betrekking hebben op de Curçaose en Centrale overheid en niet die van de overige eilanden komt omdat de begrotingen van land en eiland 90 procent zijn van alle begrotingen van de Antillen.

Zo verklaarde premier Don Martina gisteravond in een toespraak voor radio en televisie, waarin hij uitleg gaf over de financieel- economische problemen en de geplande sanering van de overheid en bevordering van de economie. Naar Martina verklaarde zijn de uitgaven op de begroting van Curaçao en het land samen 1,2 miljard gulden, in vergelijking met 100 miljoen gulden van alle andere eilanden samen. Dat maatregelen nodig zijn blijkt volgens de premier wel uit het feit dat de huidige off- shore inkomsten voor de overheid van 400 miljoen gulden per jaar binnen twee à drie jaar zullen afnemen tot 100 miljoen. Het Actieplan Begrotingsevenwicht werd door het adviesbureau Berenschot en lokale deskundigen opgesteld om deze problemen aan te pakken. Het overleg hierover is reeds begonnen, en donderdag ontving de regering de overheidsbonden.

Gisteren volgde een bespreking met de hoofden van dienst van land en eiland. Daarin legden de deskundigen uit dat het Actieplan Berenschot beoogt de begrotingen voor land en eiland sluitend te maken en tegelijkertijd de slagvaardigheid van de overheden te verhogen. Uitvoering van de maatregelen uit het plan, na een brede maatschappelijke discussie, zal gelijke trend houden met te ondernemen stappen uit een sociaal- economisch perspectieven- plan dat eind oktober verwacht kan worden. De diensthoofden wezen op de noodzaak van uitvoering van de maatregelen en verzochten de regering met nadruk om politieke wil en durf te tonen en dit te doen. Benadrukt werd eveneens dat inhoud gegeven moet worden aan de sociale begeleiding van het geheel. Donderdag volgt overleg met de werkgevers- organisaties, terwijl ook met de vakbonden uit de particuliere sector gesproken zal worden.

Premier Martina erkende gisteren dat het actieplan een ander kant ontbreekt, waarin sociaal- economische perspectieven worden geboden. Het plan voor de herleving van de economie wat eind deze maand klaar moet zijn zal dienen om de nodige investeringen te bevorderen die dat perspectief bieden. Dat de sanering financiële en sociale gevolgen zal hebben beseft de regering ook. Nederland werd om deze reden benaderd en zegde toe na te gaan hoe men Curaçao en de Antillen kan helpen deze moeilijke periode door te komen. De regering is optimistisch dat de economie nieuw leven kan worden ingeblazen, en hoopt op eenieders medewerking om een aanpassingsplan uit te voeren voor de sanering van de overheid en tevens verbetering van het investerings- klimaat. Hij wees er- op dat de regering reeds hard werkt aan het aantrekken van zowel lokale als buitenlandse investeringen, en dat men in samenwerking met de andere eilanden het plan voor economische ontwikkeling zal presenteren om deze moeilijke tijden door te komen.

Materiaal gezocht voor Viering 100 Jaar Fraters Tilburg

WILLEMSTAD — Het "Comite Viering 100 jaar Fraters van Tilburg" doet een beroep op de bevolking voor materiaal voor hun expositie. Foto's, ansichtkaarten, oude krante- artikelen en ander materiaal dat betrekking heeft op het werk van de Fraters van Tilburg zou graag in bruikleen ontvangen worden. Bij aflevering van het materiaal wordt een ontvangst- bewijs afgegeven, op vertoon waarvan men na afloop van de expositie de spullen weer terug kan krijgen.

Het adres waarop het materiaal bezorgd moet worden is Frater M. Anton in Huize Scherpenheuvel. Voor verdere inlichtingen kan men terecht op de nummers 623979 en 671222.

Hubentut 70 Feestdag

WILLEMSTAD — Het oudercomite van Hubentut 70 organiseert op zondag 19 oktober een feest in het centrum aan de Penstraat 55. De muziek wordt verzorgd door een cai' orgel en "Tipiko Kandela". Het feest begint om vier uur 's middags en gaat door tot 9 uur 's avonds.

Met behulp van SVEN

Overheid buigt zich over energiebesparing

WILLEMSTAD — "Energiebesparing op de Antillen is op korte termijn een must. Want de economie van onze eilanden op dit moment vraagt op allerlei gebied om onmiddellijke en krachtdadige bezuinigingen. Energie en water zijn duur en niet altijd wordt er even efficient mee omgesprongen. Als de verwachtingen bewaarheid worden dan zal energie- besparing als kostenbesparings mogelijkheid de volle aandacht verdienen: niet morgen maar vandaag."

Dat stelt de afdeling Public Relations van de eilandelijke overheid in een persbericht waarin wordt aangekondigd dat de landsregering en eilandsoverheden energie gaan besparen in hun gebouwen. Daartoe is assistentie gevraagd van de Stichting Energiebesparing Nederland (SVEN). Deze organisatie heeft in Nederland al tien jaar ervaring met objectieve voorlichting aan de overheid, bedrijfsleven en consument. Daarbij gaat de SVEN veel verder dan het adviseren over technische mogelijkheden die meestal met investeringen gepaard gaan. Integendeel, veel kan worden gedaan zonder investeringen: het verantwoordelijk maken van een medewerker voor energie in de eigen organisatie en het inzicht krijgen in de energie- rekening, zijn naar mening van de SVEN stappen op de goede weg van beheer en van energie- gebruik. Inmiddels is een werkgroep in het leven geroepen die zich met de energie- besparing bezig zal houden, in samenwerking met de Nederlandse adviseurs.

Momenteel zijn een aantal afgevaardigden van de SVEN op Curaçao aanwezig voor een eerste onderzoek. Het bezoek van SVEN maakt onderdeel uit van een pakket van activiteiten dat door de landelijke werkgroep energie Nederland, Nederlandse Antillen wordt ontwikkeld. Daarnaast wordt een lange termijn studie voorbereid die houvast zal moeten geven voor een te formuleren energiebeleid voor een lange periode. Niet alleen op het gebied van energie maar ook op het gebied van water worden stappen voorbereid en ondernomen, omdat dit door de noodzaak van distillatie rechtstreeks verband houdt met energie.

Voorlichting over energiebesparing, niet alleen bij de overheid maar ook voor bedrijven, organisaties en de consument, speelt een belangrijke rol bij het doorvoeren van energiebesparing in de samenleving. De overheid wil echter, alvorens haar aandacht te richten op het bedrijfsleven en de particulieren, eerst eens kritisch naar het verbruik en besparings- mogelijkheden in eigen huis kijken. Vandaar dat de SVEN bezig is in een totaal van 11 representatieve lands- en eilands- gebouwen de energie- situatie te beschouwen. Ook als de SVEN weer naar Nederland is teruggekeerd, zullen de lokale instanties energiebesparings- activiteiten en voorlichting voortzetten. Ook lokale adviesbureau's zullen de nodige medewerking verlenen. De resultaten van die onderzoeken, alsmede aanbevelingen op het gebied van beheer en gedrag zullen volgende week in een aantal presentaties aan belangstellenden bekend worden gemaakt. Op donderdagavond is een presentatie om acht uur 's avonds in de aula van de Kamer van Koophandel. Bij die gelegenheid zal ook de minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid het woord voeren.

WILLEMSTAD — Een vrouw in een woonhuis aan de Wiriweg schrok donderdacht wakker èn ontdekte een onbekende man boven op haar. De man was door het verwijderen van twee shutters het huis binnengedrongen en zette het op een lopen toen de vrouw gilde.

Cursus Verkeers- ongevallen behandeling

WILLEMSTAD — De Staf Hoofdcommissaris gaat op 20 oktober van start met en cursus Verkeersongevallen- behandeling die twee weken zal duren. De doelstelling van de cursus is het optimaliseren van de wijze van afhandeling van verkeersongevallen en het verbreden van de kennis van de (verkeers) wetgeving.

Door incident in Caribbean Hotel

Onderlinge problematiek van touroperators laait weer op

WILLEMSTAD — Met het toeristische hoogseizoen in het vooruitzicht, zijn de problemen tussen de tour- operators onderling en tussen deze operators en de taxi- bonden weer actueel geworden. Dit gebeurde naar aanleiding van een incident in het Caribbean Hotel waar een werknemer met ontslag bedreigd wordt omdat deze in plaats van de aan het hotel verbonden tour- operator, een ander heeft gebeld.

Zoals bekend is deze problematiek niet nieuw: minstens een keer per jaar ontstaan er problemen tussen de grote tour- operators en de kleinere die hun "grote collega's" betichten van een monopolie- positie waardoor hun broodwinning in gevaar komt. Daarnaast is er dan nog de discussie tussen touroperators en taxi- chauffeurs omdat de laatste groep het niet pikt als toeristen door een bus van een tour- operator naar de verschillende hotels gebracht worden. Dat brengt de broodwinning van de taxichauffeurs weer in gevaar.

Na enige maanden "rust" tussen de verschillende partijen, vond er eerder deze week een incident plaats in het Caribbean Hotel waarbij alle ruzies weer boven water kwamen. In het hotel is ontslag aangezegd aan een werknemer die een andere touroperator had ingeschakeld voor een groepje toeristen dan de contractueel aan het hotel verbonden Taber Tours. Naar mening van de hotel- directie is het niet de taak van de betrokken werknemer om tours te regelen voor toeristen en had deze de "social hostess" moeten inschakelen. Het incident was echter aanleiding voor de kleinere touroperators om weer eens te wijzen op de monopolie- positie van bijvoorbeeld Taber Tours.

Taber Tours voelde zich daarom geroepen een persconferentie te beleggen: gistermiddag werd uitvoerig uit de doeken gedaan hoe dit bedrijf 27 jaar geleden begonnen was met twee bussen en hoe het door een agressief beleid te voeren gegroeid is tot wat het nu is. Alhoewel directeur Garcia verschillende malen met nadruk verklaarde "geen monopolie- positie" in het Caribbean Hotel te hebben en dat het beleid door de hotel- directie zelf bepaald wordt, kon hij geen aannemelijk antwoord geven op de vraag waarom Taber Tours de zaak aanhangig heeft gemaakt bij de directie van het hotel.

Inmiddels heeft Taber Tours, die wel in twee andere hotels een contractueel vastgelegde "exclusiviteits- positie" (zoals Garcia het woord monopolie- positie liever noemde- red) heeft, de directie van het Caribbean Hotel gevraagd hun standpunt nogmaals te bekijken zodat de betrokken werknemer niet ontslagen wordt.

In extra inning buigt AVC pas hoofd

Marlboro AA-kampioen in spannende wedstrijd

ORANJESTAD — In een extra inning slaagde Marlboro er gisteravond in de play-offstrijd tegen Aruba Video Centre (AVC) met 5-4 de overwinning te behalen en daarmede het AA-klasse baseball-kampioenschap van Aruba. Aruba Video Centre werd subkampioen.

Het overvolle Don Elias Mansur Ballpark heeft van het begin tot het einde van een wedstrijd kunnen genieten van twee teams die volkomen aan elkaar gewaagd waren. De eind- beslissing viel pas in de extra inning die bij een stand van 4-4 gespeeld werd. Maar de ruim tweeduizend toeschouwers hadden een wedstrijd gezien waarbij iedereen tevreden was met het optreden van hun favoriet.

Aruba Video Centre speelde met een ongekend enthousiasme, aangemoedigd door zijn aanhangers om de overwinning te behalen, waardoor de stand in de play-off gelijk zou komen (2-2) en een beslissings- wedstrijd nodig zou zijn. Marlboro daarentegen dacht niet aan nog een wedstrijd en wilde de overwinning meteen mee naar huis nemen, waarin het team ook slaagde.

Dat de wedstrijd spannend was, bleek wel uit het feit dat de stand tweemaal gelijk was (3-3 en 4-4) en dat slechts een extra inning het winnende punt voor één der teams, in dit geval Marlboro, bracht. Marlboro nam 11 hits en een fout voor zijn rekening, terwijl AVC acht hits en twee fouten beging.

Marlboro dat viermaal Antilliaanse kampioen en vele malen Arubaanse kampioen was, kon gisteravond onder gejuich van zijn aanhang weer een kampioensster aan zijn vaandel toevoegen.

*****

KAMPALA — Het Int. Rode Kruis wilde beginnen met het per vliegtuig overbrengen van voedsel van Uganda naar hongerlijdend zuid Sudan. Maar een groot RK- vrachtvliegtuig dat met geheime bestemming vertrokken was naar Sudan keerde onverrichterzake terug. Het was de zoveelste tegenslag voor de Operatie Regenboog.

Inbraken opgelost

NOORD — In verband met een inbraak in een woning aan de Wolfstraat te Noord werden de achttien-jarige R.C. en de zeventien- jarige D.F. aangehouden. Na verhoor bekenden ze alle[s] en op hun aanwijzingen werd[en] de gestolen goederen in de kno[…] in de buurt onder enige bo[…] gevonden.

Massaal een ambtelijk plasje plegen

GROTE OPWINDING, zeg maar woede, is uitgebroken bij de Amerikaanse bonden van ambtenaren. Hun leden worden verplicht een plasje te doen als bewijs dat ze vrij zijn van drugs. Een absoluut drugvrije overheid is het ideaal van president Reagan.

Zijn recente decreet komt er in de praktijk echter op neer dat meer dan een miljoen ambtenaren, plat gezegd, regelmatig hun plas moeten doen in het bijzijn van een collega-ambtenaar van de controlerende medische dienst. Want anders is zo'n test natuurlijk niet betrouwbaar.

President Reagan was de eerste vrijwilliger die zich voor zo'n test meldde. Tegelijk volgden 77 hoge functionarissen op zogenaamde gevoelige posten, als ook mevrouw Nancy Reagan. Maar het Witte Huis weigert te zeggen of ook zij het plasje in het bijzijn van een controleur heeft gedaan.

De bond van ambtenaren bij de federale overheid vindt dat de fundamentele burgerrechten van haar leden hiermee worden aangetast. „De president grijpt de angst voor drugs aan om een nationale hysterie te scheppen", zo zegt vakbondsvoorzitter Robert Tobias.

Het is alsof de president had ontdekt dat er enkele ambtenaren zijn die stelen. Hij zou dan alle drie miljoen medewerkers als verdachten kunnen aanmerken, tenzij ze kunnen bewijzen nooit te stelen, zo zegt de vrouw van een CIA-functionaris. De bond van ambtenaren is tegen de maatregel bij de rechter in beroep gegaan.

In principe komen ruim een miljoen mannen en vrouwen werkzaam bij de Amerikaanse nationale overheid voor de verplichte test in aanmerking. Zij doen zogenaamd 'gevoelig' werk, dus met mogelijk belangrijke politieke consequenties. Wie positief reageert op de test wordt niet ontslagen, maar krijgt volgens de presidentiële order eerst nog de kans om zijn leven te beteren.

Onderzoek heeft echter aangetoond dat dergelijke testen in een aantal gevallen onschuldige ambtenaren — tenminste tijdelijk — zullen brandmerken. De test is namelijk haast niet echt volledig betrouwbaar uit te voeren, aldus deskundigen. Dat kan inderdaad dan tot hysterische situaties leiden.

Maar de angst voor drugs zit er anderzijds goed in bij de Amerikanen. Want driekwart van hen vindt blijkens een recent onderzoek verplicht testen wel degelijk aanvaardbaar.

...dit is in New York ongebruikelijk straatbeeld: politie- agenten houden onverwachts mensen aan, die zich in groepjes verdacht ophouden. Deze foto werd gemaakt in Manhattan en de meesten van hen bleken inderdaad net drugs te hebben gekocht...

Het gebruik onder kinderen is beangstigend

Heel Amerika lijkt verdwaasd door drugs

"Ik heet Eddy. Twaalf was ik toen ik onder behandeling moest.
Want ik rookte toen wel drie keer per week stuff. Bovendien gingen wij stiekem nogal eens aan de likeurtjes van pa. Die drugs gebruikten veel andere kinderen op de lagere school ook. Ik had ze steeds afgeslagen, maar toen mijn zusje een leuk vriendje kreeg raakten wij er allemaal mee vertrouwd. In het begin was dat best leuk.

Ik kwam natuurlijk wel geld tekort om het spul te kopen, maar kleine bedragen stelen uit moeders portemonnee viel niet meteen op. Op school raakte ik toen wel achterop. Maar ach, ook dat viel nog wel mee. Pappie heeft het veel te druk met zijn eigen zaak, mammie zorgt dat wij het in het weekeinde na de heilige mis in de kerk, thuis altijd leuk hebben. De schat, zij had pas na een jaar in de gaten dat wij aan de drugs waren".

Het verhaal van Eddy, het 12-jarige jongetje dat nu al weer een half jaar onder behandeling is, tekent Jan Werts van de Haagsche Courant op tijdens een bijeenkomst in Washington. Daar presenteerde het bureau Straight (behandeling van druggebruikers via het gezin) nogal schokkende cijfers over het toenemend druggebruik bij met name de Amerikaanse jeugd.

"Wij kennen maar een topje van de ijsberg als we het over druggebruik bij kinderen hebben", zo vertelt Suzanne Hardman, directeur van Straight. "Ons onderzoek bij honderden kinderen leert dat twee op de drie die wij behandelen het levensverwoestende cocaïne hebben gebruikt. Meer dan de helft van de druggebruikertjes van vandaag begint daar al mee beneden de 12-jarige leeftijd. In twee van de drie gevallen krijgen de ouders het pas na een jaar of later door."

TELEVISIE

Enkele uren eerder op zondagavond als de duisternis een eind heeft gemaakt aan de warme, mooie herfstdag, zit meer dan half Amerika naar de televisie te kijken. Het juiste moment voor president Ronald Reagan en zijn Nancy om bij wijze van hoge uitzondering 'als ouders en grootouders' het Amerikaanse volk eens ernstig toe te spreken. Mocht je nog denken dat drugs iets is van zwarten, van huis weggelopen jongeren en mensen die toch al waren vastgelopen, dan heb je het goed mis, zo leert Ronald Reagans toespraak.

"De drugs bedreigen nu onze hele Amerikaanse samenleving", zo begint Reagan. En Nancy even later: "Ieder van ons en elk Amerikaans gezin worden bedreigd; niemand is meer safe." De president zegt dat hij een nationale kruistocht begint. "Want ik besef dat miljoenen er al aan vast zitten", aldus Reagan. Hij trekt zelfs een vergelijking met de tweede wereldoorlog. "Nu zijn wij weer in een oorlog verwikkeld. Want opnieuw staat onze vrijheid op het spel".

Amerika lijkt in de ban van de drugs, sedert tijdens de afgelopen zomermaanden de befaamde atleten Len Bias en Don Rogers plotseling aan drugs overleden.

Op bijna elke pagina van de toch zo dikke Amerikaanse kranten staat momenteel wel een stukje over het massale druggebruik, over de nieuwe 'crack' (cocaïne), over de noodzaak om de doodstraf hiertegen in te voeren en vooral ook over de nieuwigheid dat nu met name beter betaalde en hoge functionarissen aan de drugs gaan. Ook over de kinderen die hun drugs gebruikende ouders bij de politie gingen aangeven.

COCAINE

Volgens regeringscijfers hebben niet minder dan 25 miljoen Amerikanen inmiddels de nieuwe drug cocaïne gebruikt. Veelal in de vorm van het roken van het zogenaamde crack, bijgenaamd de 'new coke', ofwel een nieuw soort cola: goedkoop, gemakkelijk te maken en overal verkrijgbaar. Iedere dag groeit het aantal mensen dat dit absoluut gevaarlijke, sterk verslavende middeltje insnuift met vijfduizend, terwijl daarnaast de bekende drugs als heroïne en marihuana ietsje aan terrein lijken te verliezen.

De genoemde Suzanne Hardman vertelt ons dat in de Amerikaanse hoofdstad 15 tot 20% van de jeugd ervaring heeft met drugs. Met andere woorden: in iedere klas zit een groepje stiekeme rokertjes, slikkertjes of erger.

De angst bij velen dat dit nog maar het begin is, die voel je hier momenteel gewoon dagelijks om je heen. Als er een vliegtuig neerstort, zoals enkele weken geleden in Californië gebeurde, is de eerste vraag die je hoort of de luchtverkeersleiders en de vliegenier op druggebruik waren getest.

Als je hier een college (soort universiteit) zoekt voor een van je kinderen, zoals ik zelf deze zomer, hoor je van andere ouders meteen welke vrij zijn van drugs, waar je de half verslaafden zo in de gangen ziet rondhangen en waar men bezig is de zaak uit te mesten. Pas daarna komt de kwaliteit van het onderwijs ter sprake. Kortom: een soort nationale hysterie.

> *''Wij kennen maar het topje van de ijsberg als we het over drugs-gebruik onder kinderen hebben...''*

OVERAL VERKRIJGBAAR?

Maar is het inderdaad werkelijk zo dat niet de gevreesde Sovjets de Verenigde Staten bedreigen maar dat de Amerikanen dat zelf doen, zoals Reagan het eigenlijk heeft uitgedrukt? Zijn die drugs hier echt op straat overal te koop? Met dergelijke vragen in het achterhoofd ga ik dan maar eens op pad als pseudo-druggebruiker.

Kennissen in New York schudden een serie wijken op Manhattan uit de mouw waar je het spul overal zou kunnen kopen: bij de beurs van Wall Streets (voor de beleggers, zeggen ze erbij), bij de Verenigde Naties, waar veel ambtenaren zich al jaren schijnen te vervelen, op East Village beneden de 14de Straat, op de 42ste Straat in het hartje van de miljoenenstad en op de 116de Straat waar bovendien de prostitutie bloeit.

Woensdagmiddag Bryant-Park, vlakbij het befaamde centrale station van New York. Onder de stralend blauwe lucht ver boven mij jaagt voor het eerst deze herfst een bijna koude wind die de zwoele hitte van de voorbije weken even doet vergeten. Dit betrekkelijk kleine park midden in Amerika's grootste stad heeft eigenlijk niks bijzonders. Het door de groene bladerenmassa gefilterde verkeerslawaai; de bejaarden op de bankjes, jonge moeders met hun baby's in het wagentje op paden met verwaaide rommel langs de kant.

Dit zou ook Rotterdam, Brussel, Den Haag of Parijs kunnen zijn. "Is dat nu hier een marktplaats voor de drugdealers?", zo peins ik rondspeurend en eigenlijk lichtelijk teleurgesteld. De agent bij de ingang van het park in zijn hokje doet me denken aan de koe in een Hollands weiland. Hij kijkt alsof hij kijkt maar ik zie dat hij tegelijk eigenlijk met open ogen zit te slapen. "Die zal het wel met mij eens zijn", denk ik. "Hier is niets aan de hand".

DUBBELE PORTIE

Ik vervolg mijn speurtocht en troost mij ermee dat ik eigenlijk ook nooit een 'misdaad-reporter' had willen worden. Maar intussen zoek ik wel verder. Zonder het meteen te beseffen raak ik een half uurtje later op een heel ander punt weer aan dit park. Ik hoor de ene negerjongen tegen de ander zeggen dat 50 dollar echt teveel is. Zie dat aan deze meer donkere kant geen politie is en dat er overal op de bankjes kerels van rond de twintig rondhangen: voornamelijk maar niet uitsluitend zijn het negers.

Als ik aanschuif steekt een van hen me zijn hand toe en vraagt hoe ik het maak en wat ik zoek. Binnen een minuutje biedt hij me een dubbele portie aan van het gevaarlijke 'crack' voor 20 dollar, dat is in Amerika vergelijkbaar met 25 gulden bij ons. Hij kan het spul direkt gaan halen, want crack is heerlijk, absoluut lekker, zo mompelt hij.

In de verte naderen nu ineens twee agenten met grote snuffelende honden, waarvan een wordt opgehouden omdat het beest een drol moet draaien waarna deze vier zichtbaar op drugs getrainde speurneuzen dichter naderen. Vanmorgen heb ik in de krant gelezen dat men nu begonnen is politieagenten vermomd als drug- handelaren de straat op te sturen om klanten die drugs zoeken te vangen. Ik loop kortom maar liever geen risico.

Erg overtuigd van het royale aanbod van drugs ben ik die middag eigenlijk niet. Dat verandert 's avonds, wanneer ik slechts 200 meter wandelend van hotel naar restaurant tot viet keer toe wordt aangesproken (taktiek: smoke niet te hard maar toch hoorbaar uitgesproken) en dit op de Third Avenu tussen 86 en 88ste Straat: een drukke maar toch nette buurt. Het 'spul' is dus inderdaad overal te koop, zo besef ik dan al snel.

OORZAKEN

In een onthullende recente documentaire van CBS zegt een jonge Amerikaan: „Het gaat hier veel eenvoudig om vraag en aanbod van dat spul. Het is nu gewoon goedkoop geworden.

Mij is altijd geleerd dat dit principe de kern is van de samenleving in ons Amerika. In die wel erg voor de hand liggende, maar daarom niet per se verkeerde analyse, past het gegeven dat de 'nieuw cola' die dus 'crack' heet ook wordt geconsumeerd door gewone burgerij. Met name de gehuwde, goed betaalde blanke roker van midden dertig, die verder weinig te wensen heeft: de advocaat, de makelaar, hoge ambtenaar, de manager en de secretaresse.

„Om zes uur komen zij uit hun kantoor en binnen het half uur willen ze vaak hun portie naar binnen hebben", zo zegt dr. Ch. Rohr, een New Yorks psychiater. Daarom wordt crack ook op zoveel plaatsen in de stad aangeboden. Aan kopers die heel vaak een driedelig pak of mantelpak dragen.

De woordvoerder van het genoemde afkickcentrum Straight verzekert mij dat het ook onjuist is te denken dat alleen New York is aangetast. „Dit is beslist geen regionaal probleem meer. De cocaine gaat nu massaal over heel de Verenigde Staten en bereikt vele lagen van de bevolking".

ADVERTENTIE

'New York Newsday', de plaatselijke lekker leesbare dikke krant in handzaam formaat, gooit juist vandaag een paginagrote advertentie ertegen, zo merk ik thuisgekomen. 'A little crack can lead to a deep hole', ofwel: een beetje crack kan een gat slaan, zo staat vet boven een kraterachtig open graf. Daaronder in vette letters: 'Als je crack gebruikt loop je wel het risico al het andere wat leuk is in je leven te verspelen. Het kan je leven kapot maken. Bel voor informatie of hulp, gratis 1.800.522.5353'.

Zou zoiets helpen? De ochtend nadat ik dit lees publiceert het Nationaal Instituut tegen Drugmisbruik een breed onderzoek naar de resultaten van anti- drugacties bij honderd scholen. De zaak is hoogst actueel. Juist van de week begon Reagans onderwijs- ministerie gratis een miljoen boeken te verspreiden onder de titel: 'Tips voor een drugvrije school'.

Het onderzoek onthult nu dat als je extra veel lesuren gaat besteden aan de risico's van de drugs het aantal kinderen dat er aan gaat — uit pure nieuwsgierigheid plus hang naar avontuur — juist duidelijk toeneemt.

PANIEKMAATREGELEN

Teruggekeerd van hun vakantie hebben zowel de Amerikaanse president als het Congres (volks- vertegenwoordiging) zich nu ook op de drugs gestort. In een hier vrijwel ongekend tijdsbestek van één week stelde men ingewikkelde anti- drugwetten op die buiten proporties ver gaan. Men kiest bij voorbeeld voor een schorsing van het fundamentele recht dat iedere verdachte heeft op een objectief onderzoek.

De justitie zou namelijk als het om drugs gaat voortaan bij wijze van uitzondering bewijsmateriaal mogen overleggen dat zij illegaal heeft verkregen. Ze gaat in twee woorden gezegd als misdadiger optreden om aldus drugdealers te kunnen strikken. Ander punt: Zolang Amerika bestaat geldt de gewoonte dat het leger zich niet met het prive- leger van de burgerij bemoeit. Het Congres wil nu dat die regel in de strijd tegen de drugs opzij wordt geschoven. Zodat militairen kort gezegd op oorlogspad kunnen gaan tegen de eigen medeburgers in de strijd tegen de drugs.

De president weigert dit laatste overigens uit te voeren. Wel stemt hij in met het plan om de doodstraf in te stellen voor drugdealers die aantoonbaar via hun handel mensen hebben doen overlijden. Overbodig te zeggen dat al deze hals- over- de- kop besloten maatregelen van allerlei kanten kritiek uitlokken.

Zijn die Amerikanen dan eigenlijk allemaal in de ban van de drugs geraakt? Het lijkt er op, maar het valt toch wel mee. Algemeen neemt men hier aan dat de politici aandacht willen trekken voor de nationale tussentijdse verkiezingen van 4 november aanstaande. Onverschilligheid beheerst de meeste kiezers. Want Reagan doet het goed; de Russen zijn weer bang van Washington en met de economie kon het slechter zijn gesteld.

'BABY-BOOMERS'

Veertig procent van de kiezersmassa behoort tot de zogenaamde 'baby- boomers' de geboortegolf uit de jaren na 1945. Die hebben nu zelf tienerkinderen. Deze ouder- generatie van vandaag is bezorgd nu zoveel kinderen aan drugs en alcohol raken, zo leert een recent Gallup- onderzoek. President Reagan, maar ook de Democraten uit de oppositie, haken nu op die angsten in.

Na de verkiezingen komt er een verwaterde (lees hier; verbeterde) wergeving uit bovenstaande serie paniek- maatregelen rollen, zo verzekeren de politieke waarnemers. Het is dus inderdaad waar: momenteel is heel Amerika verdwaasd door de drugs.

ÑAPA KINDERPAGINA

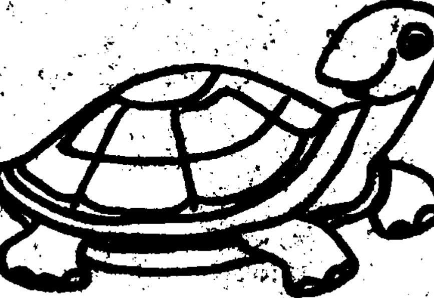
Het zieke meisje

-door Nel Basilio-

HET WAS NACHT en het hele eiland lag in diepe rust. De mensen in hun huizen sliepen. De dieren in hun holletjes sliepen. Zelfs de bloemen hadden hun blaadjes dichtgevouwen. Maar er was er één, die niet sliep en dat was kabouter Brr. Hij was op weg naar Punda, waar hij bij een paar muizevriendjes op bezoek moest. En er was nog iemand die niet sliep. Dat was Linelda, een klein meisje, dat in het hospital lag. Ze kon niet slapen, hoe ze er ook haar best voor deed. Ze draaide en wolde in haar bed, maar kreeg het er alleen maar warm van. Ze moest er echt een beetje van huilen.

"Maar maar maar!" hoorde ze opeens een zacht stemmetje. "Heb je zo'n verdriet?" Verbaasd keek Linelda op. En daar zag ze... een kaboutertje. Hij had een groen pakje aan en een gele kaboutermuts op. En aan zijn kin hing een lange baard. Je snapt het natuurlijk al: het was kabouter Brr. Hij was het hospitaal in geslopen om er een kijkje te nemen en had toen horen snikken. "Een kaboutertje!" zuchtte Linelda, "Een heel echt kaboutertje!" "Ssst", zei kabouter Brr, "Niet verder vertellen, hoor. Kaboutertjes houden er niet van, dat mensen hen zien. Maar vertel eens, waarom huil je zo?"

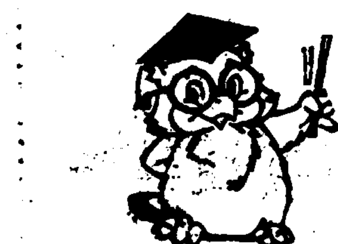
"Ai", zei Linelda verlegen, "Het komt allemaal, omdat ik niet kan slapen. En als ik niet slaap, word ik niet gauw beter. Maar het is zo warm, het lukt niet". "Jaja", knikte kabouter Brr, "Ik begrijp het best. Maar ik weet er wel wat op, hoor. Ik zal je een verhaaltje vertellen". En even later lag Linelda met grote ogen te luisteren naar kabouter Brr, die haar vertelde over Poetsje en Pinkie en al zijn vrienden in de mondi. Over Moene Muis en Ezeltje Harisemper, die altijd lachte. Over Opa Konijn met zijn oude stijve pootjes en Zeurpiet de Schildpad, die altijd zeurde.

Totdat... haar oogjes langzaam dicht vielen en ze sliep als een roosje. Toen maakte kabouter Brr, dat hij weg kwam, want stel je voor, dat de nachtzuster kwam of de andere kinderen op de zaal wakker werden! "Wel wel wel", zei de dokter de volgende morgen tegen Linelda, "Je gaat vooruit". "Daar heeft Kabouter Brr voor gezorgd", zei Linelda trots. "Wie?" vroeg de dokter verbaasd. "Een klein kaboutertje", zei Linelda, "Hij heeft vannacht net zo lang verhaaltjes verteld, totdat ik in slaap viel". "Dat heb je natuurlijk maar gedroomd", lachte de dokter. De verpleegsters schudden ook al hun hoofd. "Dat kan niet", zeiden ze, "Je bent natuurlijk vanzelf in slaap gevallen". Zelfs de kinderen, die samen met haar op de zaal lagen, lachten Linelda uit en zeiden dat kaboutertjes alleen maar in boeken bestonden. Linelda werd er gewoon weer een beetje verdrietig van.

Maar wie stond er, toen 's nachts iedereen sliep, plotseling weer op het bed van Linelda? Ja, kabouter Brr. "Laat alle mensen maar denken, dat ik niet besta", fluisterde hij, "Jij weet het wel beter, he? Ik kom je nog meer verhaaltjes vertellen". En hij vertelde over de konijntjes in de mondi, over Mama Muis en haar zestien ondeugende muizekinderen, over de parkietjes en over de visjes Een en Twee, die in het vijvertje bij het kabouterhuisje woonden en oh, over een heleboel andere dieren. Het kaboutertje vertelde net zo lang, tot Linelda weer sliep als een roosje. En niet alleen die nacht, maar nog een heleboel nachten meer. Net zo lang, tot Linelda weer helemaal beter was en naar huis mocht.

"Wat een knappe dokters hebben we toch", zeiden alle mensen, "Wat hebben ze Linelda weer gauw beter gemaakt". En dan lachte Linelda. Zij wist het wel beter. En wij ook, he?

Mopjes

Douane: "U moet uw paspoort verlengen".
Reiziger: "Waarom? Ik vind dit formaat heel handig".

Tandarts: "Doet uw mond even open, mevrouw".
Mevrouw zet een enorme grote mond open.
Tandarts: "Zover hoeft nu ook weer niet, hoor".
Mevrouw: "Maar u moet toch met uw instrumenten in kunnen?"
Tandarts: "Jawel, maar ik blijf zelf buiten staan".

Onderwijzer: "Wie kan mij een ongewerveld dier noemen?"
Stilte. Na een tijdje steekt Hans zijn vinger op: "Een worm, meneer".
Onderwijzer: "Goed zo. En noem er nog eens een?"
Weer stilte. Na enige tijd waagt Hansje het opnieuw: "Nog een worm, meneer".

Een oude Indiaan staat voor de etalage van een pruikenwinkel te kijken. En mompelt: "Die heeft nog vijf scalpen meer dan ons opperhoofd Grote Beer".

In de brievenbus

Dag Deshanira, je hebt goed gedacht, want je puzzel was helemaal goed. Jammer dat je geen prijs hebt gewonnen he!

Tante Nel

HET BOEKJE "Simboe bij de brug", is uit. Maar mevrouw E. Gooiker heeft nog een boekje gemaakt. Hierboven zie je waarover het gaat en volgende keer beginnen we ermee. Kan je woordjes maken van de letters op het andere plaatje? Probeer het maar eens.

Wist je dat

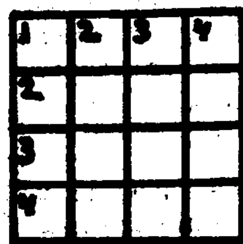

Nero

DIEGENEN VAN jullie, die de puzzels van de week maken, weten het wel; Wrede Romeinse keizer, dat is Nero. In het jaar 64 werd Rome bijna geheel door brand verwoest. Het gerucht ging, dat keizer Nero zelf de brand had aangestoken om Rome mooier te kunnen herbouwen en vooral om een heel mooi paleis voor zichzelf te kunnen bouwen.

Nero zelf zei, dat de Christenen het hadden gedaan. De Christenen van die tijd hadden al een slechte naam, omdat ze de heidense afgoden niet wilden aanbidden. En ook, omdat ze de slavernij, die toen als heel gewoon werd beschouwd, niet wilden erkennen. Voor hen waren alle mensen gelijk. Nero begon een vervolging onder de Christenen. En talloze onschuldige mensen stierven zo onder de wreedste martelingen tot vermaak van het volk. Jullie zien het: Nero wordt echt niet voor niets een wrede keizer genoemd.

Puzzel van de week

1. Bewoners van een land
2. Voorbij
3. Bouwspel
4. Niet recht

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de «Papilon» over twee weken. Stuur je oplossing vóór 25 oktober 1986 naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Nassaustraat 100; Bonaire - de heer Linkels, P.O.Box 122, Bonaire) en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL. Winnaar van de week is:

Aivey Mathilda
Botocudosweg 9
Curaçao

die niet alleen de oplossing goed had maar deze ook opstuurde in een zelfgemaakte envelop, rood, geel en groen gekleurd, met een zelfgemaakte postzegel erop. Keurig Aivey!

Zij ontvangt een waardebon van f.15,- van Augustinus Boekhandel.

Oplossing vorige keer:

HORIZONTAAL: 2 arm; 5. boter; 6. onder; 7. kip; 9. rups; 11. krul; 13. pistool; 14. noor; 16. neus; 18. oss; 20. raden; 21. akker; 22. stop.

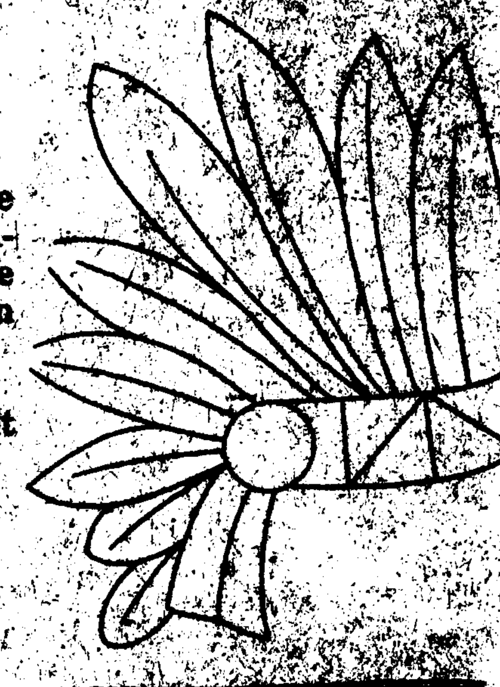
VERTIKAAL: 1. stop; 2. ark; 3. mop; 4. ader; 8. inktvis; 9. regen; 10. stier; 11. kroon; 12. laars; 15. oude; 17. elke; 18. ons; 19. sap.

Woordenspel

IN HET WOORD hieronder zitten 15 woorden. Zoek ze maar eens op en kijk voor de oplossing onderaan de pagina.

BLOEMBLADZIJDELENIGEZEURPIETLUT-TELRAAM

Kwis

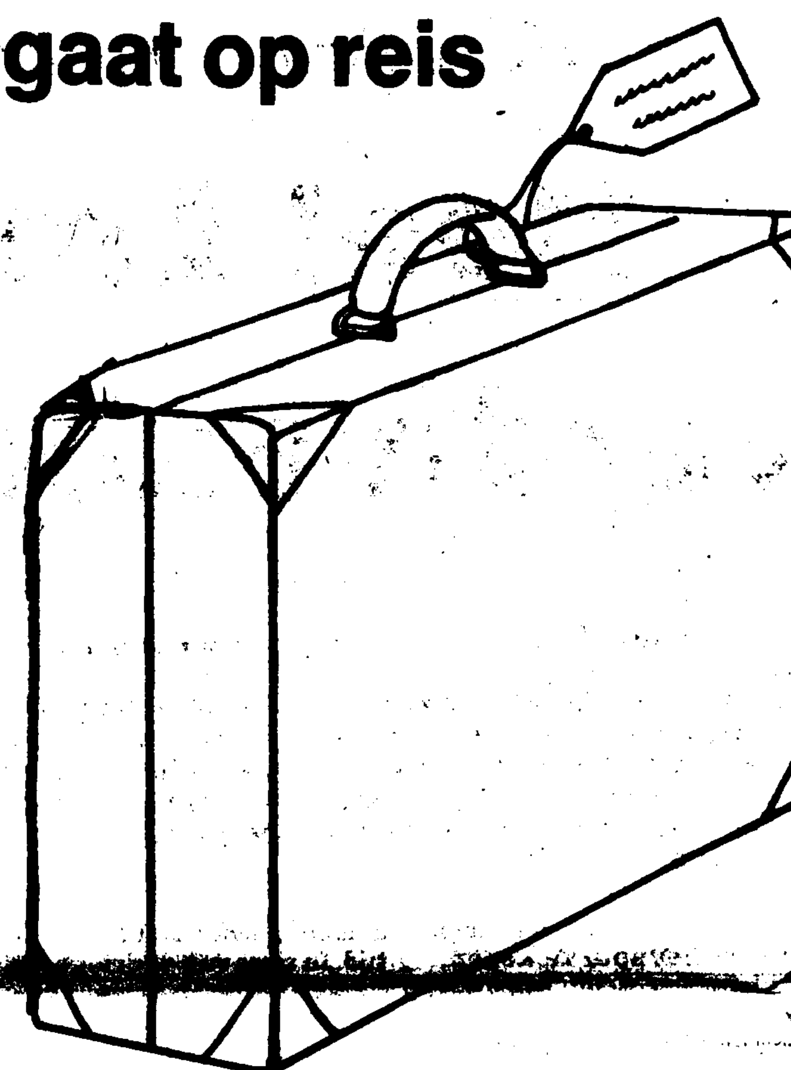

HET IS LEUK en je leert er veel van. Daarom gaan we weer eens een kwis maken. Hier zijn de eerste tien vragen en jullie mogen zelf de rest verzinnen. Kijk de aardrijkskunde- en geschiedenisboek maar eens in. Dan kom je al een heel eind.

1. Hoe heet het feest, dat zes weken voor Pasen wordt gevierd?
2. Hoe heet de woontent van de Indianen?
3. Wat is een ukelele?
4. Hoe heet een ondergrondse treinverbinding?
5. Waar is de grootste woestijn?
6. Hoe heet de New Yorkse Negerwijk?
7. Wat is het kostbaarste, goud, zilver of platina?
8. Wat betekent een rond rood verkeersbord met in het midden een horizontale witte streep?
9. Uit welk land komt de kimono?
10. Wat is een albino?

De goede antwoorden vind je onder aan de bladzijde.

Mijn tante gaat op reis

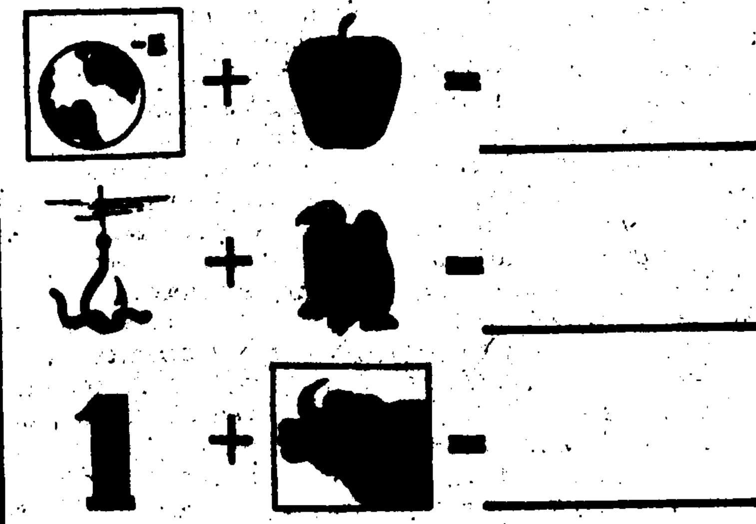

OEF, WAT IS het warm! We hebben echt geen zin om naar buiten te gaan. We doen dus een spelletje binnen. Een leuk spelletje voor allemaal:

Jij begint met te zeggen: "Mijn tante ging op reis en nam een koffer mee". De volgende zegt: "Mijn tante ging op reis en nam een koffer en twee zakdoeken mee". En zo voegt iedereen er aan toe: een tandenborstel, haar neefje Piet, een short en ga zo maar door. Het wordt natuurlijk steeds moeilijker en wie iets vergeet of het niet in de goede volgorde zegt, mag

Raadseltje

ELKE TWEE tekeningetjes vormen samen één woord. Weet jij welke? De oplossing vind je onderaan de pagina.

Indianendorp

HEB JE er wel eens over gedacht, met je vrienden e[...] Indianendorp te maken? Als je je als Indiaan kunt ve[...]kleden met wat lippenstift op je wangen en een paar v[...]ren in een band om je hoofd, lijkt het natuurlijk n[...] echter. Daarna zet je je tent op. Heb je die niet? Ge[...] bezwaar. Moeder heeft vast nog wel een oud laken of g[...]dijn. Die hang je over een gekantelde stretcher of de wa[...]lijn. Verzwaar de onderkant wel met een flinke stee[...] zodat hij niet telkens opwaait.

Om te kleuren

OPLOSSING RAADSELT[...]
[illegible] eenhoorn.

OPLOSSING WOO[...]DENSPEL:
1. bloem, 2. [illegible]

OPLOSSING KWIS:
1. Karnaval; 2. Wigwam; 3. Muziek-[...]strument; 4. Metro; 5. Sahara; 6. Harlem; 7. Platina; 8. Verboden richting; 9. Japan; 10. Iemand met wit [...]aar en rode ogen.

'De vestiging van den eersten Nederlandschen boekhandel op Curaçao'

Vergeten momenten uit het Antilliaanse literaire bedrijf

Op 20 juni 1925 verzond de Nederlandsche Uitgeversbond de volgende brief — de geadresseerde: Zijne Excellentie den Hoog Edel Gestrengen Heer Dr. N.J.L. Brantjes, Gouverneur van Curaçao, Willemstad.

Excellentie,

Vooral in den laatsten tijd heeft ons Bestuur zich bezig gehouden met een onderzoek naar den toestand van den verkoop van het Nederlandsche boek in overzeesche gewesten, waar onze taal gesproken wordt, meer bepaaldelijk in Oost-Indië en Zuid-Afrika.

Nu krijgen wij kort geleden mededeelingen van personen, die in West-Indië vertoefden, omtrent den boekhandel in die gewesten. Daaruit blijkt, dat daar van een eigenlijken boekhandel eigenlijk niet mag gesproken worden, dat eene enkele zaak zich wel belast met op aanvraag boeken bestellen, doch dat een boekenvoorraad nergens te vinden is, dat niemand van boeken op de hoogte is en dat derhalve de Nederlandsche literatuur noch het Nederlandsche wetenschappelijk boek daar in voldoende mate worden verspreid of zelfs bekend gemaakt.

Overtuigd als wij zijn, dat de verspreiding van het Nederlandsche boek in de overzeesche gewesten van ons Rijk behoort tot een van de belangrijkste hulpmiddelen tot bevestiging van onzen vaderlandschen stam, meenen wij ons tot Uwe Excellentie te mogen wenden met het verzoek ons wel te willen doen inlichten omtrent den werkelijken toestand in deze. Wij zouden het op hoogen prijs stellen, indien Uwe Excellentie ons zoude willen doen berichten of de toestand inderdaad is, zooals wij ons dien voorstellen en wat U zoude meenen, dat wij moeten doen om dan in dien toestand verbetering te brengen.

Voor Uwe mededeelingen verzoeken wij Uwe Excellentie bij voorbaat onzen dank te willen aanvaarden.

Met verschuldigde hoogachting,
Namens het Bestuur van den 'Nederlandsche Uitgeversbond',
Jan Tadema, voorzitter, J.E. Belinfante, secretaris.

De toenmalige gouverneur liet er geen gras over groeien. Op 25 juli antwoordde hij de Nederlandsche Uitgeversbond als volgt:

Gelezen het schryven, dd. 20 Juni 1925 van het bestuur van den "Nederlandsche Uitgeversbond" gevestigd te Amsterdam.
Heeft goedgevonden te schrijven AAN
den heer J.E. Belinfante, Secretaris van den "Nederlandsche Uitgeversbond", Kneuterdyk 3, 's Gravenhage:

In antwoord op Uw schrijven van 20 Juni 1925, no. 1707, heb ik de eer U te berichten, dat er inderdaad van een eigenlyken boekhandel op Curaçao niet mag worden gesproken en dat nergens een behoorlyke boekenvoorraad aanwezig is. Slechts de firma's A. Bethencourt e hijos en N.J. Evertsz alhier dryven eenigen handel in Spaansche en Engelsche boeken.

Reeds langen tyd heeft zich by my de overtuiging gevestigd, dat deze toestand dringend verbetering behoeft. Waar ik daarnevens niet den indruk heb, dat een werkelyk vakman, goed op de hoogte van den binnenlandschen en buitenlandschen boekhandel, die zich hier als boekhandelaar vestigt, niet een behoorlyk bestaan zal kunnen vinden, vertrouw ik, dat Uw bond erin zal slagen om in die behoefte te voorzien.

Er bestaan hier meerdere leesgezelschappen, die hunne tydschriften enz. moeten betrekken door middel der firma De Bussy te Amsterdam. De openbare leeszaal, de wetenschappelyke portefeuille van de officieren van het garnizoen, de garnizoensbibliotheek, het gouvernement (o.a. voor schoolboeken) en de uitgebreide leestafel en bibliotheek der Societeit "De Gezelligheid" zouden voorts als vermoedelyk vaste afnemers kunnen worden beschouwd.

Het door de uitbreiding der petroleum industrie alhier steeds grooter wordend aantal intellectueelen garandeert eene toenemende vraag naar boeken en tydschriften. Uitzending van een goed geschoold energiek boekhandelaar, die by voorkeur niet alleen van de Engelsche taal maar vooral ook van het Spaansch op de hoogte is, zoude door my met vreugde worden begroet. Van myne persoonlyke voorspraak en steun kan hy by voorbaat verzekerd zyn.
B.

De correspondentie tussen de Nederlandsche Uitgeversbond en de gouverneur werd vervolgd met nog een verzoek van de kant van de Uitgeversbond. De volgende brief dateert van 21 augustus 1925.

Excellentie,

Met groote belangstelling hebben wij kennis genomen van Uwe missive van 25 juli jl., no 1623, uit den inhoud waarvan wij mochten lezen, dat ons inzicht omtrent den toestand van den boekhandel op Curaçao inderdaad met de werkelijkheid overeenkomt.

Voor de uitvoerige beantwoording van onze brief van 20 Juni betuigen wij Uwe Excellentie onzen welgemeenden dank. De daarin vervatte wenken geven ons reeds dadelijk een weg aan, welken wij moeten inslaan om te trachten den bestaanden toestand te verbeteren. Wij zullen dan ook onzertijds onverwijld eenen advertentie plaatsen in vak- en andere bladen, om te pogen een als door U bedoelden, geschikten persoon te vinden.

Intusschen zoude het wellicht mogelijk zijn, dat Uwe Excellentie ter plaatse een persoon bekend was, die, van de toestanden in de West op de hoogte en verder beantwoordend aan de door U gestelde eischen, in staat ware op Curaçao een boekhandel te openen. Wanneer Uwe Excellentie ons zoodanigen persoon vermocht aan te wijzen, dan zouden wij onzerzijds op alle mogelijke manieren willen trachten tegemoet te komen om de oprichting van een goeden boekhandel te verwezenlijken. Op deze wijze toch zouden de kosten van inrichting belangrijk verminderen.

Wanneer wij zoo niet te veel van Uwe bereidwilligheid vorderen, zouden wij te gelegener tijd Uw antwoord daarop gaarne vernemen. Wij geven Uwe excellentie bij voorbaat de verzekering van onze groote erkentelijkheid.
Met verschuldigde hoogachting,
tekenden vervolgens de voorzitter en de secretaris. Op 26 september liet Zijne Excellentie weten **"dat my hier geen persoon bekend is die, aan de te stellen eischen beantwoordenden, in staat is op Curaçao een boekhandel te openen"**

De Nederlandse Uitgeversbond plaatste vervolgens een advertentie in het **Nieuwsblad voor den Boekhandel** om aldus in kontakt te komen met "een algemeen ontwikkeld persoon, geneigd zich als Boekhandelaar te vestigen te Willemstad" (zie afbeelding van betreffende advertentie elders op deze pagina).

Die persoon kwam in de gedaante van de heer J.W.F. Sluyter, eigenaar van de Algemene Import-boekhandel van die naam met uitgebreide ervaringen op dit terrein, opgedaan in 'de Oost'. Aan de vestigingen van zijn bedrijf in Soerabaja, Malang en Amsterdam zou die van Curaçao worden toegevoegd. Voor Sluyter daartoe besloot bracht hij eerst een bezoek aan deze Nederlandse kolonie waar, volgens de gouverneur "van een eigenlyke boekhandel niet mag worden gesproken" en waar "nergens een behoorlyke boekenvoorraad aanwezig is". In december 1925 vertrok Sluyter naar Curaçao om ter plaatse zijn licht op te steken. Zijn bezoek zal de doorslag hebben gegeven een filiaal van zijn onderneming op ons eiland te vestigen, al dan niet (eveneens) met de bedoeling de taakomschrijving van de Nederlandsche Uitgeversbond te verwezenlijken, n.l. 'de verspreiding van het Nederlandsche boek in de overzeesche gewesten van ons Rijk (ter) bevestiging van onze vaderlandsche stam' (zie hierboven). Als filiaalhouder werd Jan Lucas Stoit Dyck (geb. Groningen, 26 februari 1891, overleden 9 augustus 1966) aangetrokken, die in Medan soortgelijk werk had verricht. Stoit Dyck arriveerde in de eerste helft van 1926 op Curaçao, waar in juli van dat jaar de 'Algemene Importboekhandel J.W.F. Sluyter' werd geopend. Den eersten Nederlandschen boekhandel was een feit, en Stoit Dyck maakte vanaf 31 juli vrijwel wekelijks melding van dit feit door middel van advertenties (waarvan er een hierbij is afgebeeld). De boekhandel ressorteerde vanaf 31 oktober 1927 onder het 'Naamloze Vennootschap Algemene Importboekhandel J.W.F. Sluyter, te Amsterdam, waarvan de notariële akte bewaard is gebleven (in de bibliotheek van 'De Vereniging', Universiteits Bibliotheek van de U.v.A.). In deze akte onder meer het volgende artikel waarin het doel van de vennootschap wordt omschreven:

"De vennootschap heeft ten doel (....) in het algemeen den inkoop en verkoop van boeken, tijdschriften, gravures, schilderijen, kantoor- en schoolnodigdheden en alle soortgelijke artikelen, welke het onderwerp van een boek-, kantoor- en schoolbenodigdheden- en kunsthandel kunnen uitmaken, het exploiteren van leesgezelschappen, het uitgeven van boekwerken, (...)"

Te oordelen naar de advertenties van de boekhandel in **de Amigoe** stond het een en ander Stoit Dyck van meet af aan voor ogen, al werd dit ruim geïnterpreteerd (zo verkocht hij ook 'kastpapier' en 'boterhampapier'). Stoit Dyck heeft de oprichting van een 'leesgezelschap voor ogen gehad. Uit de advertentie van 23 oktober 1926: 'Het ligt in ons voornemen bij voldoende deelname een leesgezelschap op te richten, waarin 42 tijdschriften circuleren, terwijl de abonné's voorts nog elke 14 dagen een roman ter lezing ontvangen'. Zo ver ik heb kunnen nagaan is er geen sprake geweest van 'voldoende deelname', en werd het 'leesgezelschap' dan ook niet opgericht. Wel zette Stoit Dyck enige stappen op het uitgeverspad, onder de naam van Sluyter verschenen onder andere **'Album van het Eiland Curaçao, inhoudende 48 foto's,** het door C.P. Amelunxen geschreven **'De cactusflora van Curaçao'**, en het reisverslag van Carel J. Brensa, 'West-Indië; beschouwingen van een toerist', waarin betrekkelijk veel aandacht voor Curaçao is te vinden.

Toch moet de verkoop van het 'Nederlandsche' boek nog wel te wensen hebben overgelaten eind jaren '20, begin jaren '30, te oordelen naar het niet tot stand komen van het 'leesgezelschap' en het (fragment uit het) volgende reisverslag van Prof. Dr. J.G. Sleeswijk, die onder andere met Stoit Dyck sprak.

'De verkoop van Nederlandsche boeken staat nog beneden dien van Engelsche. Langzaam aan echter wint het eerstgenoemde veld, en wel voornamelijk omdat de thans schoolgaande jeugd beter Nederlandsch leert dan vroeger en ook omdat door de toenemende vestiging (van Nederlanders) onze taal er veel meer gesproken wordt. (...)

Er bestaat bij het publiek, evenals in Oost-Indië, een besliste voorkeur voor lichtere lectuur: niet te zware romans, reisbeschrijvingen en detectiveverhalen. Daarnaast worden populair-wetenschappelijke boekjes, vooral medische, vrij gretig gekocht. De aanwezigheid der C.P.I.M. (het oliebedrijf) op Curaçao is een der overwegingen geweest bij de oprichting van den boekhandel der firma Sluyter. De heer Stoit Dyck heeft den indruk, dat het intellectuele deel van de employées der C.P.I.M. minder boeken koopt dan de arbeiders (gunstige uitzonderingen daargelaten). Is dit misschien omdat de salarissen voor het dure Curaçao nog niet hoog genoeg zijn en men daarom boeken als luxe beschouwt? Maar de arbeiders dan? Gelijk reeds vermeld, worden Engelsche boeken veel gevraagd; Spaansche minder dan men in deze omgeving zou verwachten. De heer Stoit Dyck is over 't algemeen met den gang van zaken tevreden en hij ziet in de thans opgroeiende jeugd den voornaamsten toekomstigen afnemer van het Nederlandsche boek.

De oudere Curaçaoenaar leest weinig in onze taal. Dit komt, omdat hij niet voldoende op de hoogte is van de moederlandsche literatuur. De taal en de belangen van Nederland in het algemeen zijn vroeger in dit gebiedsdeel al te zwaar verwaarloosd. Er is echter thans reden de toekomst hoopvol tegemoet te zien, ook wat de verhouding tusschen Nederlanders en Curaçaoenaars betreft. Ook hier heeft het boek een taak. Misverstanden tusschen de beide bevolkingsgroepen spruiten meestal voort uit onvoldoende kennis van elkanders zeden en gewoonten. Deze leemte, kan, ten minste bij de inheemschen, door de lezing van Nederlandsche boeken voor een zeer groot deel worden aangevuld.' (in **de Telegraaf,** 20 mei 1930.

Dit staaltje van wat heden ten dage 'cultuurimperialisme' heet — en in de woorden van Sleeswijk, 'den strijd, dien de Nederlandsche taal, en dus ook onze beschaving, voor hare handhaving en doordringing daarginds te voeren heeft' — wordt door de Nederlandse Importboekhandelaar Sluyter in februari 1934 overgedragen aan de firma Mensing & Co en krijgt de naam 'Hollandsche Boekhandel'. Stoit Dyck blijft echter nog enige jaren op het eiland, dan in dienst bij Mensing & Co. Eind 1938 verlaat hij overigens wel het eiland, niet geheel vrijwillig vanwege zijn 'chronisch alcoholisme'.

Stoit Dyck kon niet alleen terugkijken op 'de vestiging van den eersten Nederlandschen boekhandel op Curaçao', maar ook op het tot stand brengen van een van de grootste toenmalige bibliotheken op het eiland, namelijk die van de herensocieteit 'de Gezelligheid'. Hierover Hartog in zijn gelegenheidsboekje **'Honderd Jaar gezelligheid in De Gezelligheid (1871 - 1971).**

('Stoit Dyck) werd lid van De Gezelligheid en het lag voor de hand, dat hij weldra benoemd werd in de bibliotheekcommissie. Hij wist gedaan te krijgen, dat de boekenpot werd verhoogd tot *f*.900,--, waarvoor hij — goede oude tijd — kon kopen: 400 Nederlandse, 200 Spaanse, 150 Engelse en 150 Franse en Duitse boeken, een verdeling die tevens belangwekkend is voor de taalsituatie in de jaren twintig van deze eeuw. In 1929 stond de bibliotheek voor *f*.2467,22 op de balans, voor die tijd een groot bedrag. De boekerij van De Gezelligheid was verreweg de beste van het eiland.' (p. 72)

Een groot deel van deze bedragen, zo niet alles, zal behalve de sociëteit, vooral Importboekhandel J.W.F. Sluyter ten goede zijn gekomen. Onder invloed van de economische crisis die begin jaren dertig ook Curaçao bereikt, komt hieraan een eind. Mogelijk bewerkstelligde dit ook de overname van de boekhandel door Mensing & Co 'uit de handen' van Sluyter. Hoe het ook zij, mede, dan wel vooral door toedoen van Stoit Dyck verkreeg De Gezelligheid haar bibliotheek. De boeken uit de 'verre weg beste bibliotheek van het eiland' werden overigens vrijwel NIET gelezen. In oktober en november 1939 organiseerden Van de Walle, Da Costa Gomez, Lucila Engels- Boskaljon, Chris Engels, Jorissen en Frits v.d. Molen een tentoonstelling van ruim 80 boeken uit het bezit van de bestaande bibliotheek met als doel de promotie van het lezen door clubleden! Een aktiviteit die aansluit bij de opmerkingen van Stoit Dyck in het reisverslag van Sleeswijk. De (al dan niet 'intellectuele') elite leest in de jaren dertig vrijwel niet. Geen Nederlands, Spaans, Engels, en al helemaal geen Papiamentu (in deze is de 'verdeling' waarover Hartog spreekt eerst 'belangwekkend!). Volgens Van de Walle in zijn **'Beneden de Wind (Herinneringen aan Curaçao)**, was Stoit Dyck ook een van de weinigen die het werk van Debrot kende.

'In de kleine kring van jonge Curaçaose mensen waarin ik me toen bewoog werd weinig of niet gelezen. Zijn boekje (d.i. Debrots **Mijn zuster de negerin**) had op Curaçao nauwelijks belangstelling gewekt, behalve bij Stoit Dyck, die in de Hollandse boekhandel van 'Djombi' Mensing de lakens uitdeelde. Tussen Cola en Stoit Dyck ontstond een zeker vertrouwen. De kennismaking zette zich in Nederland voort toen Cola Stoit in Groningen ontmoette, waar hij na zijn Curaçaose jaren wederom een boekhandel leidde, die, zo vertelde Cola me veel later, nogal in de belangstelling stond omdat zich daar in de buurt iemand had opgehangen.' (p. 83).

Zo succesvol is de onderneming ter 'handhaving' en 'doordringing' van het Nederlandse culturele erfgoed door Stoit Dyck alles bij elkaar genomen, niet geweest. Als exponent van een veel bredere, en veel succesvollere — hoewel zeker niet in absolute zin — vernederlandsing' van de Antilliaanse samenleving heeft Stoit Dyck en 'zijn' eerste Nederlandse boekhandel echter zeker een bijdrage geleverd.

Aart G. Broek september '86

De betreffende brieven van de toenmalige gouverneur en de Nederlandsche Uitgeversbond zijn in te zien bij het Centraal Historisch Archief, Gedeponeerde stukken 1925, nrs. 3245, 3248. Met dank aan Mevr. Magdalyne Francisco-Granviel (C.H.A.) en Mevr. E.M. v.d. Horst.

928 NIEUWSBLAD VOOR DEN BOEKHANDEL 1925. No. 81

ADVERTENTIËN.

Welke Uitg. Drukker wenscht zich met bekwaam en goed geïntroduceerd acquisiteur met prima referentiën (56 jr. oud) voor in Holland nog niet bestaand maand Tijdschrift naar buitenl. Systemen (3-4 kleurdruk) te vereenigen. Succès niet van seizoens afhankelijk.
Br. Motto Kronijcke, Bur. v. d. Blad. 1651

BOEKHANDEL IN CURAÇAO

Men zoekt een algemeen ontwikkeld persoon, geneigd zich als Boekhandelaar te vestigen te Willemstad (Curaçao).
Grondige bekendheid met den Nederlandschen, liefst ook met den buitenlandschen boekhandel, gemakkelijk spreken van vreemde talen, in de eerste plaats Engelsch en Spaansch, bezit van voldoende bedrijfsmiddelen zijn hoofdvereischten.
Medewerking en steun van invloedrijke zijden zijn gewaarborgd.
Brieven met uitvoerige mededeelingen worden ingewacht aan het Secretariaat van den Ned. Uitgeversbond, Kneuterdijk 3, te 's-Gravenhage.

GEVRAAGD tegen 1 Nov. a. s. een 1657
JONGMENSCH
Zoo mogelijk bekend met ouden boekhandel en auctiewezen, niet ouder dan ongeveer 20 jaar. Eigenh. brieven aan VAN STOCKUM'S ANTIQUARIAAT te 's-GRAVENHAGE.

JUFFROUW
vele jaren i. d. Boekhandel werkz. gew. zijnde, zeer goed met verschillend publ. kunnende omgaan, zoekt direct **plaatsing.** Prima getuigschr.
Brieven onder het Nr. dezer Advertentie aan het Bureau van dit Blad.

In een Kantoorboekhandel annex papierhandel in een der hoofdplaatsen van N.-Brabant is voor direct plaatsing voor een **R.K. aankomende** bediende (extern), eenige vakkennis vereischte en genegen particuliere cliënten te bezoeken. G. g. v.
Br. met voll. inlichtingen, opgave van leeftijd en verlangd salaris onder het Nr. dezer Advert aan het Bur. van dit Blad. 1636

Voor de advertentie-bezorging van een belangrijk nieuw weekblad wordt gezocht een prima
REIZIGER
tegen hoogen provisie. In aanmerking komen slechts sollicitanten die bewijzen kunnen overleggen van voldoende verkoopkracht.
Brieven onder het Nr. dezer Advertentie aan het Bureau van dit Blad. 1648

Alte und Neue Welt
Rijk Geïllustreerde Wereldrevue
Romans - Novellen - Gedichten - Beeldende **Kunst** - Wereldnieuws in Woord en Beeld - **Modebijdragen** - Modeillustraties - Raadsels - Rebussen - Caricaturen - Wetenswaardige Allerlei - Annecdoten
Het wereldberoemde tijdschrift w.i. o.a.
HENRYK SIENKIEWICZ
destijds zijn werk publiceerde.
60e jrg. OCTOBER 1925
f 3.60 p. h. j. plus 35 c. port
Verschijnt tweemaal per maand.
KORTING 25 %
Prospecti in Nederlandsche en Duitsche taal in elk kwantum. Proefno's in beperkt kwantum gratis beschikbaar. 1627
HET NEDERLANDSCHE BOEKHUIS, TILBURG

Een nieuw deel in de serie
Mythen en Legenden
van China.
Met twee en dertig gekl. ill. van Chin. teekenaars.
Prijs 2 deelen geb. à f 7.80.
Vroeger verschenen in deze serie o.a.

MYTHEN EN LEGENDEN VAN JAPAN	fl 7.80.
MYTHEN EN LEGENDEN VAN DE SERVIËRS	„ 7.80.
NOORSCHE MYTHEN	„ 7.80.
NEDERL. SAGEN EN LEGENDEN 2 deelen à	„ 7.80.
VOLKSVERHALEN UIT OOST-INDIË	„ 7.80.
MYTHEN EN LEGENDEN UIT DE MIDDELEEUWEN	„ 7.80,

Boekhandel SLUYTER.

Boekhandel Sluyter
is op werkdagen geopend van
8---12 ; 2.30---5 ; en van 7—9 uur.

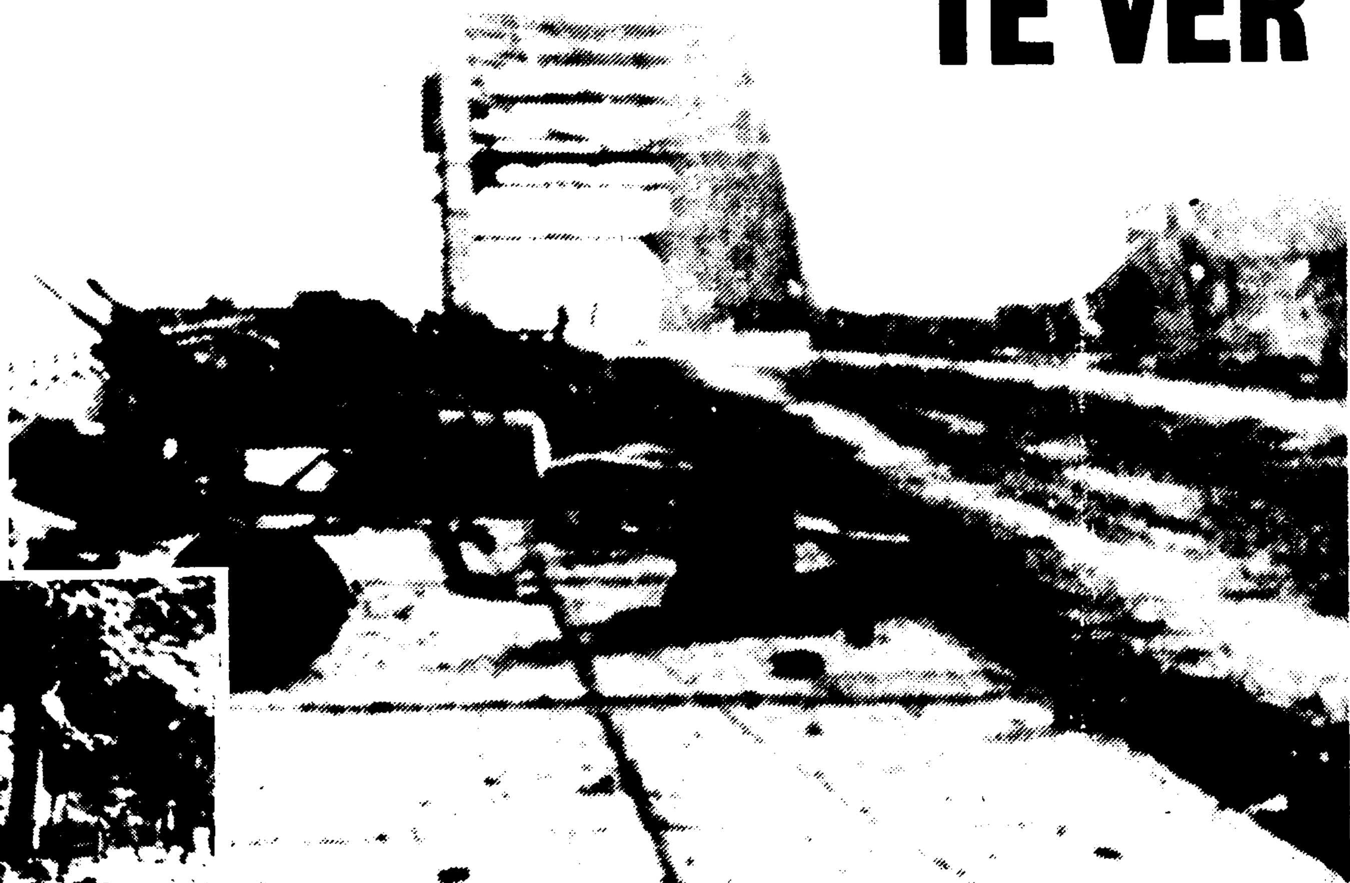
Een van de vele advertenties die Boekhandel Sluyter tussen juli en december 1926 plaatste in de Amigoe di Curaçao.

Ontnuchterende nieuwe gegevens duiken op

Was Arnhem een brug te ver of een ''blessing in disguise''?

GEEN BRUG TE VER

Op de drempel van zomer en herfst staan tallozen jaarlijks even stil bij hun herinneringen aan de Slag om Arnhem. Ondertussen zitten de historici niet stil. Steeds komt er nieuw materiaal aan het licht: memoires, biografieën, documenten. Zo doken zeer onlangs zeven onthullende telegrammen op afkomstig van de staf van prins Bernhard. En er is meer. Was 'Arnhem' een vergissing, 'een brug te ver', een regelrechte ramp, of een 'blessing in disguise'? Op zoek naar de waarheid van september '44.

...de brug bij Nijmegen na de slag...

De lezer heeft het al duizend maal horen vertellen, maar... pas op. September 1944

Montgomery wil in één klap de oorlog beëindigen met een stoot naar Berlijn. Daartoe smeedt hij persoonlijk het plan om met een heel luchtlandingsleger over de kanalen en rivieren van ons land te komen. Aan de Bevelhebber Nederlandse Strijdkrachten, prins Bernhard, pas met zijn kleine staf in België aangekomen, wordt daarover vrijwel niets gezegd. Airborne—generaal Browning uit zijn twijfels tegen 'Monty': 'But Sir, we might be going a bridge too far.' En ja hoor: de Duitsers reageren snel en efficiënt, want zij maken meteen al het complete plan voor de operatie buit. Moeizaam vecht zich het Britse grondleger van generaal Dempsey van de Belgisch—Nederlandse grens noordwaarts: tot in de Betuwe. Dan zijn de Britse para's bij de Arnhemse verkeersbrug al vernietigd: hun restant, onder divisie—commandant Urquhart, is door de vijand ingeklemd bij Oosterbeek. Generaal Horrocks, commandant van het XXXste Korps (de spits van Dempsey's strijdmacht) wil tot het laatst toe nog een bruggehoofd over de Rijn houden, en zijn troepen laten oversteken naar de Airbornes. Maar Horrocks wordt overstemd door het besluit van Dempsey (waarmee Browning instemt) om de Engelsen over de rivier terug te halen.

In bijna iedere regel van dit verhaal, lezer, zit een mythe. Wij weten dat nu, door recent verschenen boeken, die vooral gebaseerd zijn op een nieuwe duik in de archieven: en door ontdekking van tot nog toe onopgemerkte documenten. Dit alles brengt ons weer wat dichter bij de waarheid van september 1944.

...Oosterbeek, overdracht van Britse gewonden aan de Duitsers...

De 'Afschuwelijke'

Vooreerst kwam deze zomer het sluitstuk van Nigel Hamiltons biografie over Montgomery (III: The Fieldmarshal). Een monument voor een afschuwelijk onmogelijk personage, maar ook rijk aan gedetailleerd inzicht aan de hand van Monty's eigen stukken die Hamilton, de door de familieleden aangetrokken biograaf, kon gebruiken. Een goede honderd bladzijden gaan over de Slag om Arnhem.

Wat blijkt? De keuze van de Nederlandse rivieren als toekomstige springplank naar in eerste instantie het Ruhrgebied was een oplossing uit nood. Op 3 september seinde Monty dat hij Airbornetroepen wilde gebruiken; op zijn hoofdkwartier had hij hun landing gepland in de buurt van Wezel, dus meer oostelijk. Maar Browning die dit moest uitwerken, klaagde dat de luchtmacht niet graag opereerde in de buurt van het Ruhrgebied: daar was te veel luchtafweer.

Toen —— 5 september —— kwam Browning met een voorstel voor landingen in de lijn Nijmegen —— Arnhem. Monty ging accoord en seinde naar de Imperiale Staf: 'Op 7 september vallen wij noordwaarts aan vanaf Leuven en Antwerpen; die avond laten wij troepen neer op de Rijnbruggen.' Let wel: op de bruggen. Een overval met een handvol Britse gliders op de verkeersbruggen van Arnhem en Nijmegen, in de morgen gevolgd door de rest van de Britse Airbornedivisie en een Poolse brigade.

...Oosterbeek na de strijd...

TE VER OF NIET TE VER

Zo had Browning zijn plan genaamd COMET opgezet. Hij dacht als een boy scout (schrijft Hamilton) het karwei wel te klaren met 1½ divisie. Dit feit nu is voor Hamilton gerede grond tot twijfel of Browning ooit aan Monty zijn beroemd geworden Cassandra-waarschuwing heeft laten horen. Toen niet — en stellig niet toen op zondag 10 september het intussen vanwege de groeiende Duitse tegenstand telkens uitgestelde plan COMET plaats maakte voor een veel groter plan: MARKET-GARDEN.

Hoe kwam dat? Die zondagmorgen overlegde Monty met Dempsey. Dempsey was pessimistisch over een stoot naar Arnhem, wilde toch liever in Duitsland over de Rijn trachten te komen, zoals oorspronkelijk gepland, maar nog verder naar het zuidoosten, bij Keulen. Dan was hij zeker van Amerikaanse steun direct aan zijn rechterflank. Maar Monty hield vast. Hij had de voorgaande dag van het kabinet dringend verzoek gekregen om West-Nederland te isoleren van het oosten: de eerste V-2 raketten waren op 8 september uit Den Haag op Londen afgevuurd en zo kon de Duitse toevoer worden afgesneden.

Monty zegde aan Dempsey nog eens twee luchtlandingsadvies extra toe: één Amerikaanse bij Nijmegen/Grave, één in Brabant. In de nieuwe ontwikkeling, aldus Hamilton, kan het in de lijn hebben gelegen om nog twijfels te uiten. Bovendien, zo vond Hamilton uit, kreeg Browning zijn instructies voor MARKET-GARDEN niet van Montgomery maar... van Dempsey!

...Montgomery met generaal Horrocks, commandant van het XXXste korps, en prins Bernhard, bevelhebber Nederlandse Strijd krachten, september 1944...

De bron voor Brownings woorden is het in 1958 verschenen boek Arnhem van generaal Urquhart. Desgevraagd schreef Urquhart mij dat hij zelf nooit voor, tijdens of na de slag van die woorden had vernomen. Pas 14 jaar na dato toen hij zijn boek schreef, kreeg hij ze als herinnering uit Brownings mond te horen. Moet 'a bridge too far' nu worden bijgezet in het columbarium van quasi historische gezegden?

Terug naar 10 september 1944. Monty en Dempsey zijn uitgepraat wanneer Eisenhower per vliegtuig in Brussel komt voor Monty. Niet dan wordt MARKET-GARDEN geboren; in feite was dit al die morgen beklonken. Eisenhower moest toestemming geven en daarbij ook absolute prioriteit toezeggen voor de bevoorrading. Het eerste kreeg Monty wel gedaan, het tweede niet.

ZEVEN TELEGRAMMEN

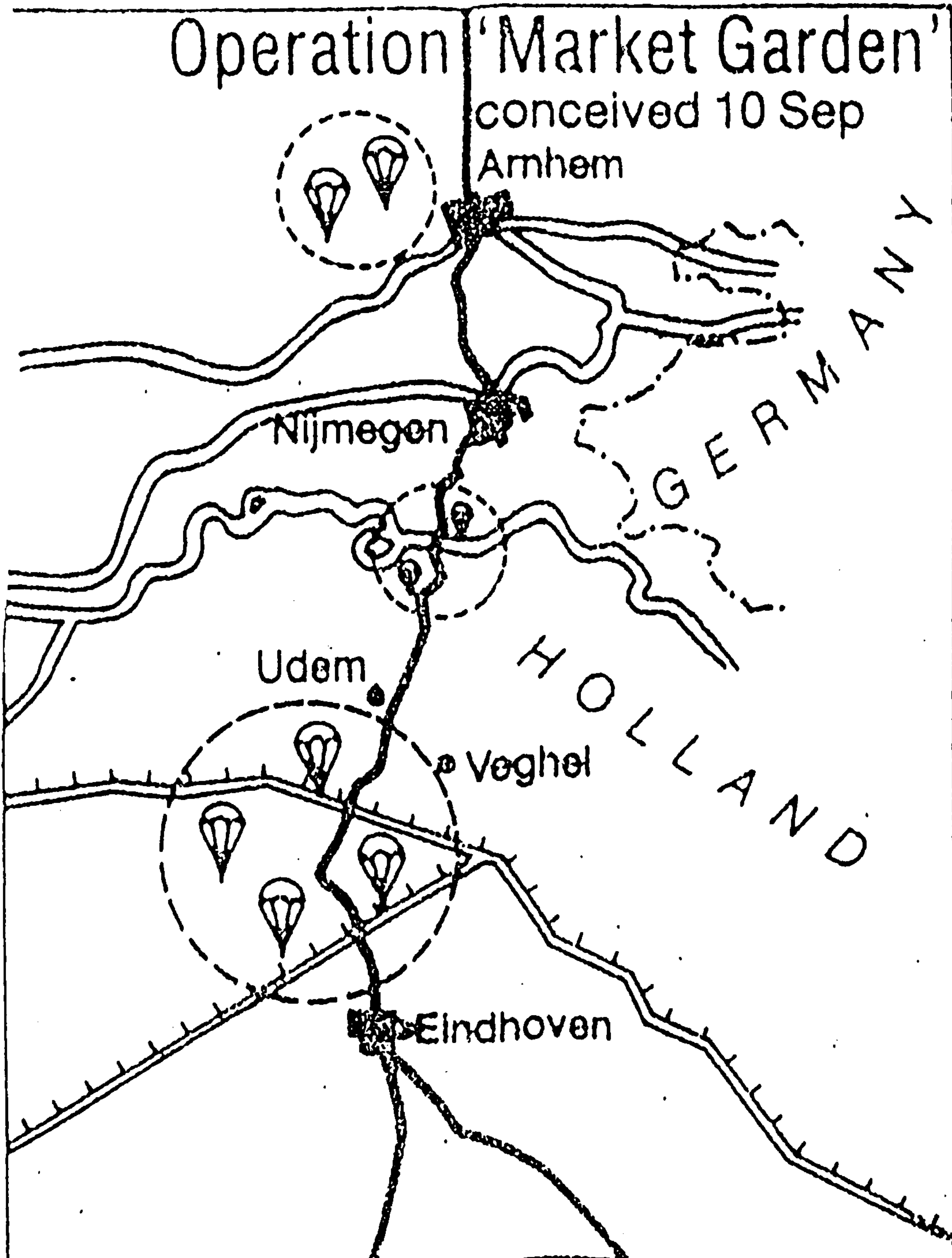
Een nog onbekend gebleven facet uit die dagen kunnen wij vinden in een pas dit jaar uit particuliere handen gekomen telegramarchief afkomstig van prins Bernhards staf. Die zat toen in een tentenkamp bij Diest waar ook Horrocks korpsstaf was gelegerd. Tussen 8 en 10 september blijkt een zevental telegrammen te zijn gewisseld tussen 's prinsen adjudant De Graaf en diens eigen basis in Londen, Bureau Bijzondere Opdrachten (BBO), dat het verzet steunde en bewapende.

Zo moest de prins accoord gaan met de tekst van het communiqué dat COMET zou begeleiden in de 'Voice of the SHAEF, generaal Eisenhowers spreekbuis. BBO-Londen seint naar Diest dat het voortdurend contact zal onderhouden met Browning.

Dan vraagt De Graaf aan BBO-Londen om de zusterinstelling, Bureau Inlichtingen, te willen inschakelen voor een opzienbarend plan. De plaatselijke illegaliteit zou de bruggen ten noorden van Eindhoven, bij Son en bij Best, moeten beschermen; en daartoe moest Browning de Nederlanders goed op de hoogte houden: 'Komt er uitstel, dan moeten ook wij uitstellen'. Onder geen omstandigheid, waarschuwt De Graaf, moeten aan de illegaliteit orders uitgaan tot bezetting van de bruggen vóórdat de luchtlandingen zijn gedaan. Ook over het uitbreken van de spoorwegstaking vergendt hij een telegram: en ook die mag pas beginnen nadat COMET van start is gegaan. Daags daarop antwoordt BBO-Londen hiermee accoord te gaan.

Maar op 10 september noteerde de prins in zijn agenda dat de Airborne-operaties waren afgelast — en na die datum treffen we geen enkel telegram meer aan over de plannen. Waarom eerst wel, daarna géén betrokkenheid meer?

Het antwoord is simpel. Wij zagen al dat Montys planning voor COMET alleen voorzag in landingen bij Arnhem en bij Nijmegen. In Brabant, de marsroute naar die twee bruggen voor het Britse grondleger, was geen Airborne-landing voorzien. Daarom kon in Brabant onze illegaliteit de helpende hand bieden. Maar op 10 september werd MARKET-GARDEN geboren met toch ook luchtlandingen in Brabant: een Amerikaanse Airborne-divisie moest de bruggen van Son, Best en Veghel nemen. Onze hulp werd blijkbaar niet meer nodig geoordeeld....

OVEROPTIMISME

We moeten er niet aan denken wat zou zijn gebeurd indien COMET in zijn oorspronkelijke vorm was doorgegaan. Want ook in de zo versterkte versie mislukte de opzet. Waarom? Ook daaraan zijn liters inkt gewijd. Hamilton houdt zijn antwoord eenvoudig: 'Arnhem mislukte niet door de niet-onderkende aanwezigheid van Duitse pantserdivisies of door slechte radioverbindingen, door slechte operationele planning of gebrek aan elan bij de grondtroepen. Arnhem faalde omdat het — zoals het Amerikanen verging bij Aken en bij Metz — te laat was voor een éénpolige stoot om door de steeds sterker wordende Duitse tegenstand heen te komen.'

Te laat; maar niet in Monty's ogen. Hij bracht, zo lezen wij, de dagen dat het tij bij Arnhem en in de Betuwe al ging keren door het beramen van nieuwe plannen. Als het dan niet noordwaarts over de Rijn zou lukken, dan kon hij het ook nog oostwaarts vanuit Nijmegen proberen, richting Kleef en Emmerik. Daarvoor had hij toch al een mooie springplank gecreëerd? Tot iemand uitvond dat in deze contreien het terrein wel erg ongunstig was.

Hamilton geeft van dat superoptimisme een navrant beeld; maar ook brengt hij naar voren dat het verloop werd beïnvloed doordat alle plannen al op de eerste middag in Duitse hand vielen. Hamilton vergist zich. Ook dit is een legende.

Uit Duitse strafstukken, in kopie bewaard op het Rijksinstituut Oorlogsdocumentatie, blijkt dat slechts een dagorder werd buit gemaakt, bestemd voor de Amerikaanse Airbornedivisie in Brabant. En wie de moeite neemt om in het Legerarchief in Washington daarvan de tekst te laten nagaan, ziet dat in die dagorder voor 17 september bitter weinig staat dat de Duitsers die middag niet al zelf hadden kunnen zien. Behalve de aanduiding van terreinen waar op 18 september versterkingen zouden worden neergelaten (zonder tijdsbepaling!) kon de inhoud aan de vijand weinig nieuws geven. Later is die vondst door de Duitsers zelf opgeblazen en steeds mooier voorgesteld.

VERRASSINGEN

Ten slotte is er ook misverstand rondom het besluit tot terugtrekking van de Britse Airbornes bij Oosterbeek. Voor zijn voortreffelijke, in onze pers vrijwel onopgemerkt gebleven The devil's birthday (1984) groef Geoffrey Powell, zelf Arnhemveteraan, verrassende documenten op. Daaruit blijkt een heel andere toedracht dan tot nog toe aangenomen. Generaal Horrocks nam het besluit tot evacuatie al op zondagmorgen 24 september in overleg met de commandant van de Britse infanteriedivisie die in de Betuwe tot de zuidoever van de Rijn was doorgedrongen. Dat de Airbornes zouden worden teruggetrokken, stond al vast; alleen de tijd waarop moest de infanterie-generaal nog regelen met Urquhart.

Op een conferentie die middag in het Brabantse hoofdkwartier van Dempsey fiatteerde deze nog een optie: òf een laatste poging om op grote sterkte over de Rijn te komen, òf een evacuatie. Dat tot dit laatste al was besloten 'schijnt te zijn vergeten of genegeerd', is Powells droge commentaar. In feite kwam deze schrijver in 1984 al tot een zelfde conclusie als Hamilton. De Airborne elitetroepen hadden elders beter kunnen zijn gebruikt.

In die nazomer liet zich aan het front al een nijpend gebrek voelen aan geoefende infanterie en kader. Zonder het bezit van een bruikbare haven als Antwerpen was het in dit stadium van de oorlog niet gelukt om zich blijvend te nestelen op Duitslands drempel. Zuur noteert Hamilton: 'Met die mislukking kwam het te laat komend besef dat, zonder de haven van Brest, de geallieerden Antwerpen wel moesten vrij maken voordat enig verder offensief werd ingezet; dat het zelfs beter ware geweest indien Arnhem helemaal niet was ondernomen'.

Speciaal zuur voor de Nederlanders: de zuiderlingen danken immers aan de onderneming hun betrekkelijk snelle bevrijding. Maar als Arnhem beperkt was gelukt, dan had dit — wij zijn **het eens met L. de Jong** — voor West-Nederland een ramp betekend groter dan de hongerwinter. Het woongebied van 4 miljoen mensen zou dan zijn geïnundeerd en gebombardeerd als een tweede Walcheren, althans zijn geïsoleerd als een Duitse vesting, zoals er ettelijke in Franse havens en op de Kanaaleilanden nog tot het eind van de oorlog in stand bleven. Met als gevolg een nog eerder ingetreden, nog schrijnender schaarste aan al het nodige voor die mensen.

Misschien is wat toen niet is bereikt, afgewogen tegen wat wel gelukte, uiteindelijk niets meer en niets minder dan een blessing in disguise. Een bitter bezinksel in de beker van een oorlog die het Nederlandse volk tot de bodem heeft moeten leegdrinken.

Dramatis Personae:
Eisenhower: opperbevelhebber SHAEF;
Montgomery: commandant van Brits-Canadese legergroep;
Dempsey: aanvoerder Britse (grond)leger;
Horrocks: diens korpscommandant;
Browning: Airborne-korpscommandant;
Urquhart: diens divisiegeneraal;
Voorts: prins Bernhard en diens adjudant (tevens sous-chef BBO) De Graaf.

A. KORTHALS ALTES
(overgenomen uit NRC Handelsblad).

KARIKARI

1165 — Als een klein kind ...et wilde slapen, gaf men ...t wel wat kukui; het ...onk de drank vanwege ...zoetheid.

1166 — "Bij Bow di Barber ...je een man in een shima-...kuboom zitten; hij ...agt een bonnetje en ...t een staf in de hand. Ik ...er zelf eens zeer van ge-...rokken." Iets bisschop-...ks.

...7 — Nog een manier om ... stenen pijpje te be-...ermen was de kop te ...winden met een draad; ...n had hij een soort jasje ...n.

...8 — Voor tambufeesten ...d lang tevoren geoe-...d, op de hoeken van de ...ten. Aan wie zich daar-...r ergerde, zei men, dat ...n regen van de hemel af-...p.

1169 — Droeg men een do-...e naar het kerkhof en ...tte men onderweg uit, ...n werd naar die plaats ...ater gegooid.

1170 — Op sommige planta-...s kreeg een arbeider wat ...lk mee, als hij een zieke ...is had. Sociale voorzie-...ng.

1171 — Fridi kan de ...eldpartij niet winnen, ...at het huis in en komt ...aar buiten met een ...chtspiegel en roert daar-...met een stok. Dat helpt.

1172 — "Eens heeft een ...ab kwaad gesproken en ...n heeft zijn grootmoe-...r hem met een kalbastak ...slagen; daarom heeft hij ...n gleuf op de rug".

...73 — Water met zeven ...ten erin heeft een bij-...ndere kracht tegen vij-...den en kwade in-...oden.

... — "Op een dag ont-...te ons dienstmeisje dat ...l jaren hadden, een ...... die opgerold ......, ze rende weg ...n kwam nooit meer terug.

1175 — "Een hond zonder ...aren voor je deur, is iets ...oeds; die laat geen enkele ...ze geest passeren.

1176 — Kom je onderweg ...n konijn of een slang te-...en, dan staat je een onge-...k te wachten.

1177 — Op Sabaneta woon-...e een man die overal ge-...vraagd werd, waar men ...en put ging graven. Hij ...ees altijd de goede plaats ...an en kon nooit zeggen ...arom.

1178 — "Als je goed geleefd ...ebt en veel medelijden ge-...oond hebt met de even-...ens, dan wijst God je een ...laats aan; heb je slecht ge-...eefd, dan moet je blijven ...zwerven en word je ...uivel."

1179 — Het kerkhof Kanchi ...ni aan de voet van de Se-...u Pretu telt 3 nog vijf cy-...nder gave graven en nog 6 ... 7 andere. In het meest ...idelijke ligt een pastoor ...graven.

1180 — Donderdag is ...unstig voor de handel, ...otjes, trouwdag vaststel-...en en ook om te verhuizen.

1181 — Op Habaai kon je bij de zusters voor een dubbel-...je een half blik karbied-...ap krijgen, dat uit de lam-...en kwam en als witkalk ...erd gebruikt.

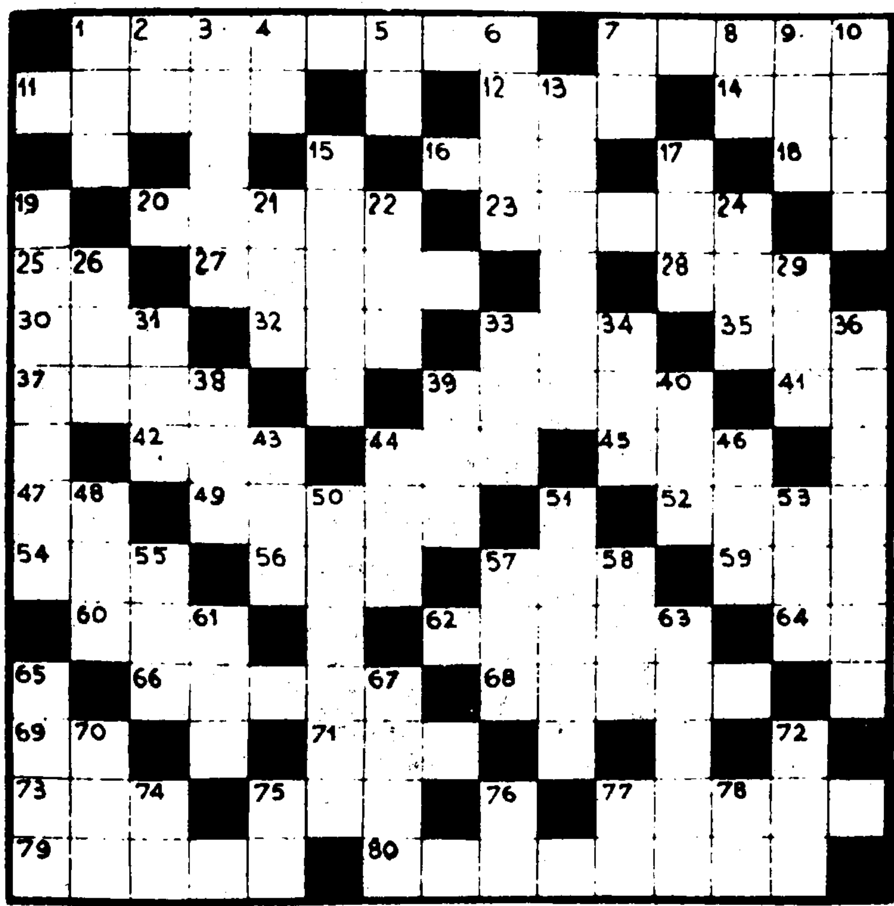
1182 — Op Harmonie, tege-...over de Grote Berg stond ...en landhuis, op het puntje ...an het rotsplateau; het is ...gebroken om de weg-...erm te verharden.

1183 — Een ouderwetse ...onken had rode muren, ...ersierd met witte ballen ...an 10 cm; dit om de aan-...acht af te leiden van roet ...n vettigheid.

1184 — Een goede sambar-...u behoort een leren zool-...e aan de binnenkant te ...ebben tegen het bran-...end gevoel van rubber.

PAUL BRENNEKER

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. wervelwind van een kleine omvang; 7. driftig-fel; 11. boomvrucht; 12. onderwijs; 14. vrouwelijk dier; 16. kortstondige regen; 18. nummer; 20. nauwkeurig; 23. deel van de voet; 25. bolgewas; 27. roofvis; 28. lichaam; 30. tennisterm; 32. toverheks; 33. nauw; 35. overtrek; 37. schaaldier; 39. scheepsuitruster; 41. op dit moment; 42. vrij; 44. droog; 45. plakmiddel; 47. reeds; 49. por; 52. flink-stevig; 54. bovenste gedeelte; 56. kloosteroverste; 57. reepjesmuts; 59. gegraven diepte; 60. zich gezond voelend; 62. jaargetijde; 64. muzieknoot; 66. korting; 68. kleurling; 69. titel; 71. loflied; 73. wetering; 75. een zekere; 77. plaats in Egypte; 79. handelsgewicht (Ind.); 80. wat men lekker vindt.

VERTICAAL: 1. kleur; 2. persoonlijk voornaamwoord; 3. bontsoort; 4. inhoudsmaat; 5. in orde; 6. listig-uitgeslapen; 7. vervoersmaatschappij; 8. muzieknoot; 9. electrisch geladen deeltje; 10. betalingswijze; 13. ovaal; 15. geest; 17. onderwereld; 19. specerij; 21. deel van een fuik; 22. moment; 24. ontsteking van de vingertop; 26. Europeaan; 29. heerlijk van smaak; 31. hoeveelheid; 33. roem; 34. ingewand van haring; 36. met kunst vervaardigd; 38. grote groep bomen; 39. bedorven; 40. tuinartikel (hark); 43. bevel; 44. pluk vezelige stof; 46. grap; 48. groente; 50. koning der elfen; 51. teelaarde; 53. sterke drank; 55. zaadkorrel; 57. mannetjesvis; 58. deel van het oor; 61. deel van een boom; 63. navigatiemiddel; 65. jong dier; 67. stand der edelen; 70 deel van het jaar; 72. los; 74. maanstand; 75. oude lengtemaat; 76. godsdienst; 77. cerium (afk.); 78. voorzetsel.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnares van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

Trina Schel
Willem de Zwijgerstraat 29
San Nicolas
Aruba

De winnares kan haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe Aruba, Nassaustraat 110 tijdens kantooruren.

De goede inzending had er aldus uit moeten zien:

Oplossingen moeten ingediend zijn vóóR vrijdag 22 oktober 1986 twaalf uur 's middags en duidelijk op de enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

Reseta:

SORBET DI MILON

Mester di: DI BUNCHI ROMER

Pa ±8 persona

1 kup di suku
1 kup di awa kayente
mas o menos 1 liber di milon, kòrtá na blòki
djus di 1 lamunchi (2 kuchara)
1 telep di esensia di almendra.

Moda di prepará:

1. Drei e suku den e awa kayente te ora e dirti tur tur;
2. Bati mitar di e stropi, mitar di e milon i mitar di e lamunchi den blènder;
   saka e mus i but'e un banda;
3. Bati e otro mitar di e ingredientenan i brua nan dos huntu. Pone e esensia di almendra aden;
4. Basha e mus den un forma ku por karga 2 kup, tap'é i but'é den frizer pa mas o menos 4 a 5 ora, te ora e kuminsá kuaha. Pone e bowl i e biternan di e "mixer" tambe den frishidèr;
5. Ora e tempu di "pre"-friz pasa, ta bati e mus ku "mixer" pa mas o menos dos minüt te ora e meskla ta lihé;
6. Bash'é den un forma, tap'é i lag'é fria bira duru den frizer (mas o menos 6 ora).
   Na ora di sirbi e por basha poko Amaretto òf kualke otro likur ariba.

Massaal overtreden van regels door illegale clubs

Er gaapt een kloof tussen kansspelen en de realiteit

DEN HAAG — Er gaapt een kloof tussen de formele regels voor de kansspelen en de realiteit. Dat constateert de raad voor de casinospelen (adviesorgaan voor Economische Zaken en Justitie) in een recente brief aan de verantwoordelijke staatssecretarissen van Economische Zaken en Justitie. Aan de ene kant is er een legaal monopolie van kansspelen (zoals casino's, lotto etc) in een keurslijf van regels, aan de andere kant een massaal overtreden van die regels door illegale clubs. Daarbij komt dan ook nog een "schemertoestand" van onduidelijkheden op juridisch en belastingtechnisch gebied. In de wereld van de kansspelen komt men er openlijk voor uit dat de zo hoog geprezen kanalisatie van de Nederlandse goklust in het casino mislukt is. De behoefte aan kansspelen lijkt onderschat: terwijl het bezoekersaantal van de legale casino's terugliep bloeiden overal illegale clubs op, met als meest in het oog springende De Golden Ten-clubs die nu zelfs samen een stichting hebben opgericht.

De catacomben van het casino in Scheveningen zijn alleen per roltrap bereikbaar. In het schemerduister van de "Jackpotclub" vormen de aan- en uitflitsende lampjes van de rouletteautomaten een grillig patroon. De stilte wordt alleen doorbroken door het lokkende computergetinkel van meer dan tweehonderd speelautomaten à raison van minimaal twintig mille per stuk. Wandelgangen vol fruitautomaten, roulette- en kaartspelen, compleet met het "echte" geluid van speelkaarten die worden geschud. Eenarmige bandieten, met de valse suggestie dat de speler met de metalen arm kan manipuleren, terwijl in werkelijkheid chips het werk doen. Negentig tot vijfennegentig procent kans op een uitkering tegen zestig procent elders, vertelt adjunct-directeur Claeys.

De "Jackpot-club" is nu nog het domein van alleen het personeel van de casino's. Met spanning wachten Scheveningen en Rotterdam (waar 56 automaten staan) op de inwerkingtreding van de wijziging van de wet op de kansspelen. Slechts een positief advies van de raad van state is voldoende om het wetsontwerp tot wet te laten worden en het machtige speelapparaat in werking te zetten.

Dan mogen de automaten geld uitkeren: de gokker die tot nog toe zijn speelwoede aan de automaat gehonoreerd zag met een aantal vrije spelen en niet zelden met onder de toonbank uitbetaalde winst, kan dus door deze wet binnenkort zijn spelopbrengst legaal in klinkende munt mee naar huis nemen. Alleen is het aantal plaatsen waar de automaten staan veel sterker aan voorwaarden gebonden (Horeca, legale casino's en speelautomatenhallen) en ligt de beslissing over plaatsing bij de gemeenteraad. Wie hogere inzetten per keer wil dan een kwartje kan straks tot een rijksdaalder terecht in de "Jack-potclub" van het casino.

De speelautomaat is daarmee het jongste wapen van de legale casino's in de strijd om de gokkende consument. Met lede ogen zag men in 1985 het bezoekersaantal ten opzichte van het jaar daarvoor dalen met een kleine tien procent. De hardste klap viel in Scheveningen waar het aantal terugliep met zo'n zeventigduizend mensen. Dagelijks bezoeken nu nog ongeveer vijfhonderd mensen dit casino, met uitschieters naar 2500, 3000 op zaterdag.

De komst van de speelautomaten is een van de manieren om het casino wat beter te laten lopen. Claeys, adjunctdirecteur in Scheveningen: "Ik verwacht ook een compleet andere publiek dan "boven".

Boven: dat is het casino in het oude deftige Kurhaus, bordeelrood met een sausje sjiek en mondainheid. Met speeltafels waar onberispelijk in het zwart-wit gestoken croupiers het "rien-ne-va-plus" van het roulettespel laten klinken in een sfeer van gedempte spanning zonder uiterlijke opwinding. Van de duizend man personeel die in de casino's werken telt Scheveningen er, inclusief de niet bij het spel betrokkenen als Horeca- en bewakeningsmensen, driehonderd. Opvallend is dat er ook vrouwelijke croupiers zijn: verfoeid in het buitenland volgens Claeys en daarmee uniek in Europa.

De kledingvoorschriften zijn versoepeld: alweer een middel om de drempels te slechten. Een das is niet meer verplicht. Heren in truien en spencertjes — vlot, maar beschaafd — bewegen zich tussen de dames waar ook al geen overdreven frivoliteit de boventoon voert. "Men blijft netjes" constateert Claeys niet zonder tevredenheid. "Het valt me op, ook bij jonge mensen. En T-shirts — nee, die komen er echt niet in hier".

De casino's mikten in de begindagen vooral op de toeristen. Die gedachte is inmiddels verlaten. Volgens Claeys komt 75 tot 80 procent uit de omgeving. "Echte spelers, die elke dag verschijnen, maar ook veel mensen die voor de gezelligheid komen. Zo zie je hier iedere middag een groepje oude Haagse dametjes, stipt op tijd. Om te spelen, maar ook om wat te kletsen en te drinken".

Aan het eind van de jaren zeventig zijn de illegale speelclubs opgekomen die nu als een luis in de pels van de casino's zitten en zich niet laten losschudden. Terwijl de legale casino's handicaps van regels en voorwaarden hebben, van entreegeld en registratie van bezoekers tot de heffing van kansspelbelasting (zo'n acht ton per maand in Scheveningen) zijn er naar schatting van de raad voor de casinospelen al meer dan honderd illegale clubs met (wederom naar — voorzichtige — schatting van de raad) een jaaropbrengst van honderd miljoen voor wie die regels niet gelden.

Ze heffen geen entreegeld, integendeel, ze bieden in openlijke reclamecampagnes de mensen zelfs gratis vervoer, consumpties en koude buffetten aan om ze binnen te lokken.

Permanent overzicht geschiedenis hoofdstad

Amsterdams historisch museum is zestig jaar

HET AMSTERDAMS HISTORISCH MUSEUM bestaat dit jaar zestig jaar. Op 1 november 1926 werd in het Waaggebouw op de Nieuwmarkt in de hoofdstad dit museum officieel geopend, na een aanloopperiode van een halve eeuw. Directe aanleiding voor het besluit van de Amsterdamse gemeenteraad tot het opzetten van het museum, vormde het 650- jarige bestaan van Amsterdam in 1925. Aan dit jubileum van de hoofdstad werd een tentoonstelling gewijd.

De Waag, Amsterdams enige bewaard gebleven middeleeuwse stadspoort, was weliswaar een geschikte entourage voor het museum maar vanaf het begin al veel te klein om zelfs maar een indruk te geven van Amsterdams rijke historische bezit. Er was een zeer beperkte keus te zien uit de kunsthistorische en historisch belangrijke museumverzameling, waarvan het grootste deel al jaren als langdurig bruikleen in het Rijksmuseum werd getoond.

In de eerste veertig jaar van zijn bestaan was er nauwelijks enige uitbreiding van de collectie van het museum. Wel waren er talrijke wisselende tentoonstellingen: een keur aan Amsterdamse onderwerpen variërend van Amsterdamse plattegronden tot het werk van schilder/tekenaar/uitvinder Jan van der Heijden.

Op 2 februari 1962 nam de gemeenteraad het besluit het historische Burgerweeshuiscomplex tussen Kalverstraat en Nieuwezijds Voorburgwal aan te kopen en te bestemmen voor het museum. Het Amsterdamse historische museum kreeg toen ook een eigen directie en wetenschappelijke staf, en ressorteerde niet langer meer onder de directeur van het Stedelijk Museum. De eerste tentoonstelling onder de nieuwe directie in de Waag was de tentoonstelling "Arm in de Gouden Eeuw" waarmee museumgeschiedenis werd geschreven.

Na een ingrijpende restauratie en verbouwing van het Burgerweeshuis werd daarin op 20 november 1969 het eerste deel van het museum geopend. In 1973 werd de Schutters- galerij, waarschijnlijk de enige museumstraat ter wereld, vrij toegankelijk. De galerij ontleent haar naam aan de daar geexposeerde grote zestiende en zeventiende eeuwse groepsportretten van de Amsterdamse schutterij. In oktober 1975 nam het gehele museum zijn intrek in het Burgerweeshuis. In de zeventien zalen geeft het museum een permanent overzicht van de geschiedenis van de hoofdstad vanaf de dertiende eeuw tot 1945. Daarbij is de economische ontwikkeling van Amsterdam, van gehucht tot wereldstad, de leidraad voor het verhaal dat de talrijke voorwerpen uit de museumverzameling en de verklarende teksten vertellen.

De museumverzameling bestaat voor een deel uit schilderijen en voorwerpen uit het stadhuis en van voormalige instellingen zoals weeshuizen, gasthuizen en tuchthuizen. Ook een deel van het oude bezit van de verschillende gilden, zoals de schuttersgilden, maken er deel vanuit. De schutterij leverde het museum een aantal unieke collectie- onderdelen op zoals de eerder genoemde groepsportretten, talrijke zestiende- eeuwse Italiaanse gegraveerde harnassen en het zestiende- eeuwse zilver, vroege voorbeelden van Nederlandse zilversmeedkunst.

Een tweede bestanddeel van de verzameling wordt gevormd door de vele schilderijen, tekeningen en prenten, die sinds de tweede helft van de negentiende eeuw door particulieren aan de stad en later aan het museum werden geschonken. Daaronder bevinden zich werken van Leonardo da Vinci, Antonie van Dyck en Rembrandt. Als enig museum in Nederland bezit het Amsterdams Historisch museum een grote collectie speelkaarten die, voorzover bekend, vrijwel alle kaarten omvat die ooit in de stad werden vervaardigd.

Jaarlijks bezoeken gemiddeld 165.000 mensen het museum. Door de schuttersgalerij en over de drie binnenplaatsen komen heel wat meer mensen. Naar schatting van de museumdirectie ruim een half miljoen. Die komen daar wat rondkijken, een kop koffie drinken of om te luisteren naar de talloze zomerconcerten.

Winnen van een goede speler

DEZE KEER EEN PARTIJ uit de clubcompetitie van S.V. Janwe. Als je tegen een goede speler moet spelen zijn er twee belangrijke dingen:
1. Speel als voorbereiding alle partijen van de tegenstander die je maar kunt krijgen na en analiseer ze goed.
2. Als je gaat spelen concentreer je goed en zorg er voor dat je je hoofd alleen bij het schaken hebt.

WIT: R. Wolf.
ZWART: G.R. v/d Ploeg.

1. e2-e4 c7-c6
2. d2-d4 d7-d5
3. e4-e5 Lc8-f5

Dit is de doorschuifvariant van de Caro-kann, een twijfelachtige variant die vroeger veel door Tal werd gespeeld.

4. Pg1-f3 e7-e6
5. Lc1-d3 Lf5xd3
6. Dd1xd3 Pb8-d7
7. Pf3-g5 h7-h6?

Ik had het offer op e6 niet verwacht.

8. Pg5xe6 f7xe6
9. Dd3-g6+ Ke8-e7
10. Dg6-h5 Pd7-f6

Zenuwen onder controle houden en het goede paard terugofferen bijv: 11.Lg5, Kd7; 12.exf6, Pxf6; 13.Dh4?, hxg5; 14.Dxh8?, Lb4 + en zwart wint de dame.

11. e5xf6 Pg8-f6
12. Dh5-e5 Ke7-d7
13. Pb1-c3? Lf8-d6

Beter was 13.Lf4 maar zulke vreemde zetten had hij ook al eens gedaan in voorgaande partijen en ik was er op voorbereid.

14. De5-e3? Th8-f8

De 3 is weer zo'n typische wolf-zet. Zwart grijpt nu het initiatief en staat die niet meer af.

15. f2-f3 Dd8-c7
16. De3-g1 e6-e5
17. d4xe5 Ld6xe5
18. Lc1-d2 Le5xc3
19. Ld2xc3 Ta8-e8+

Nu blijft de koning van wit ook in het midden.

20. Ke1-d1 b7-b6

Beter was 20.Kd2 en dan de torens ruilen op de e-lijn. Dit probeert hij later ook maar Zwart heeft een belangrijk tempo gewonnen.

21. Lc3xf6 Tf8xf6
22. Dg1-d4 Kd7-c8

Op 22.Dd4 heeft wit zijn hoop gevestigd maar zwart speelt heel nauwkeurig om het kleine voordeel niet uit handen te geven.

23. Kd1-d2 Tf6-f4
24. Dd4-f2 Tf4-c4!
25. c2-c3 Dc7-f4+

Op 25.Dg3 volgt 25. ...,De7 en na 25.Tae1 of 25.The1 volgt de volgende variant:
25. ...,Df4+
1. 26.Kd1,Td4 + en wit verliest de Dame.
2. 26.Te3,Dd4 + en wit verliest de toren of de Dame.

26. Kd2-c2 d5-d4
27. Df2-d2 Df4-f5+
28. Kc2-b3 Df5-b5+
29. Kb3-c2 d4xc3
30. b2xc3 Te8-e5

En nu gaat wit helemaal de fout in Na bijv: 31.Thb1 oh 31.Tab1 zou wit het langer hebben volgehouden. Maar hij zou op den duur toch wel verliezen. Wat wit nu doet is zichzelf om zeep helpen.

31. a2-a4 Tc4xa4
32. Ta1xa4 Db5xa4+

En wit gaf op.
1.Kb2,Tb5+ en Da1+ en wit verliest Dame en toren.
2.Kc1,Da1 + en wit verliest de toren.

G.R. VAN DER PLOEG

Europese Veiligheidsconferentie bewijst dat Oost en West elkaar kunnen vinden

Stockholm schept sfeer voor Geneve

Door Hans Kuitert

ROBERT BARRY, de Amerikaanse delegatieleider bij de Europese Ontwapeningsconferentie (EOC) in Stockholm, zei het met een cynische ondertoon: "We kunnen voor de verandering ook 'ja' tegen elkaar zeggen".

Zijn Sovjet-collega, Oleg Grinevski, was gewoon juichend. Hij sprak van een "unieke gebeurtenis in de oost-west-betrekkingen". Het akkoord dat in Stockholm officieel is bekrachtigd door de 35 deelnemende landen (alle Europese landen, minus Albanië, plus de VS en Canada) is in ieder geval méér dan een sprong voorwaarts. Barry en Grinevski hebben in zoverre gelijk dat het akkoord bewijst dat Oost en West tot elkaar kunnen komen als de 'wil tot overeenstemming' er maar is.

Het akkoord is niet alleen vanwege zijn inhoud van belang. Er gaat ook een niet te onderschatten psychologisch effect van uit op andere onderhandelingsfronten. Het gaat er toch vooral om het gesprek gaande te houden en te verlangen naar concrete resultaten. In die zin zal Stockholm 'doorwerken' in de onderhandelingen in Wenen over vermindering van troepensterkten in Europa en in de dialogen in Genève over nucleair, chemisch en biologisch wapentuig. 'Stockholm' is zeker een maat voor de vervolg- conferentie over Europese Samenwerking en Veiligheid (CVSE) waarvan de voorbereidingen van start gingen. Op die onderhandelings- fronten zouden de kemphanen van Oost en West er wel eens een gewoonte van kunnen maken 'ja' tegen elkaar te zeggen. Trouwens Moskou en Washington lijken elkaar met de dag meer te naderen over de kwestie van de Euro-raketten.

Voor het eerst sinds 1979 is er weer een belangrijk wapenbeheersings- akkoord tot stand gekomen tussen Oost en West. In 1979 werd het nimmer bekrachtigde SALT II-akkoord ter beperking van de strategische wapens gesloten. Sindsdien was het droevig gesteld met de voortslepende conferenties en bilaterale gesprekken op tal van plaatsen en over tal van, meest militaire onderwerpen.

Cruciaal is dat het akkoord van Stockholm het eerste is dat Oost en West ooit met elkaar afsloten, waarbij werd voorzien in controle ter plaatse. Dat is een hoopvol teken voor het voortslepend gesprek over de chemische bewapening. Moskou is bereid tot inspectie, maar tot een concreet resultaat is het bij die onderhandelingen nog niet gekomen.

Het sleutelwoord van 'Stockholm' is 'vertrouwen'. Ook bij de andere onderhandelingen gaat het eigenlijk om 'vertrouwen'. Oost en West hebben nu een aantal zeer concrete zogenaamde 'vertrouwenwekkende maatregelen' getroffen die slechts één praktisch doel beogen: het verkleinen van de kans op een gewapend conflict, ook als dat onbedoeld mocht uitbreken. Dat 'vertrouwen' in constant gevecht gewikkeld is met 'wantrouwen', blijkt uit het feit dat beide partijen bij elkaar moeten kunnen gaan kijken of ze niet belazerd worden.

Perez de Cuellar, de secretaris-generaal van de Verenigde Naties zei 36 maanden geleden bij de opening van de conferentie in Stockholm, dat het gebrek aan vertrouwen tussen staten 'een nerveuze vinger aan de trekker' is. Het lijkt erop dat de militaire blokken — Navo en Warschaupact — in ieder geval de veiligheidspal op 'safe' hebben gezet.

Vertrouwenwekkende maatregelen bestaan er op meer terreinen. Zoals de sinds 1963 bestaande 'hot line' tussen het Witte Huis en het Kremlin. Een oorlog mag in ieder geval niet door wederzijdse misverstanden uitbreken, is de achterliggende gedachte.

De basis voor dergelijke maatregelen op militair gebied werd in 1975 gelegd. Toen confereerden de 35 landen in Helsinki met elkaar. Die eerste Conferentie over Veiligheid en Samenwerking in Europa (CVSE) resulteerde in de befaamde Slotakte van Helsinki. De nu afgesloten onderhandelingsronde EOC is daar weer uit voortgekomen. In Wenen gaat men komend najaar de resultaten van Helsinki opnieuw toetsen. Eerder gebeurde dat in Belgrado en Madrid.

Die slotakte van Helsinki is lang beschouwd als het hoogtepunt van de ontspanning tussen Oost en West. Toch rijpte na jaren het besef dat het praktisch nut ervan gering was. Moskou bleek zich absoluut niet te herinneren dat er in Helsinki ook afspraken waren gemaakt over de naleving van de mensenrechten. Tot aan het aantreden van Michail Gorbatsjov, vorig jaar, was 'Helsinki' voor Moskou een heel ander wapenfeit.

Leonid Brezjnjev was er in 1975 in geslaagd de direct na de Tweede Wereldoorlog ontstane grenzen tussen Oost en West formeel te laten erkennen door het Westen, ook al sputterde de Bondsrepubliek toen lang tegen. Die bekrachtiging van bestaande machtsblokken paste precies in Brezjnjevs doctrine: het recht in te grijpen in landen die in de invloedssfeer van Moskou liggen. Het Westen erkende in Helsinki dat recht door de grenzen te aanvaarden.

Zolang Brezjnjev aan de macht was en na hem mensen die zijn lijn doortrokken — Andropov en Tsjernenko — achtte Moskou het niet nodig op het Eurofront veel toe te geven. De vertrouwenwekkende maatregelen die in Helsinki werden afgesproken en daarna in Belgrado en Madrid werden geprolongeerd, waren niet meer dan papieren gebaren. Want niemand mocht van Navozijde even de door Brezjnjev veilig gestelde grenzen overwippen om te kijken of Moskou de afspraken wel nakwam. Vertrouwen is niet iets dat je moet controleren, leek Moskou te zeggen.

Tussen 1975 en 1985 heeft men zich in het Westen vaak afgevraagd wat de waarde van dergelijke, niet op naleving controleerbare vertrouwenwekkende maatregelen is geweest. Zolang er een algemeen gunstig politiek klimaat tussen Oost en West bestaat zijn die maatregelen niet echt nodig. En als het klimaat verslechtert hebben ze geen zin.

Sprekend voorbeeld is het feit dat de Russen op het hoogtepunt van de Poolse crisis in 1981 een grootscheepse militaire oefening aankondigden, 'Zapad 81', waaraan meer dan 100.000 man deelnamen. De gebruikelijke nadere informatie werd niet verstrekt en wekenlang werd in het Westen, maar ook in Polen zelf, aangenomen dat de Sovjets het door vakbondsvrijheid ontketende land zouden binnenvallen om orde op zaken te stellen.

De doorbraak kwam in augustus van dit jaar. De Sovjetonderminister van defensie, maarschalk N. Achromejev, kwam persoonlijk naar Stockholm om te vertellen dat Moskou na jarenlang verzet daartegen een deel van haar grondgebied openstelt voor inspecties, zelfs vanuit de lucht. Sinds het begin van de EOC in 1984 had de Sovjet-Unie zich verzet tegen de westerse eis om inspecties ter plaatse. Moskou zag dat als een 'vrijbrief voor spionage'.

In het bereikte akkoord is afgesproken dat de landen ieder drie keer per jaar 4 inspecteurs mogen afvaardigen om na te gaan of een 'verdachte' militaire oefening geen bedreigend karakter heeft. Het geïnspecteerde land levert de vliegtuigen, helikopters en de bemanningen voor deze inspectietochten. De Navolanden lieten uiteindelijk de eis vallen dat de inspecteurs zouden vliegen in toestellen van neutrale landen.

Er is over en weer water bij de wijn gedaan. De Navo had het liefst een meldingsplicht gezien voor oefeningen met minimaal 6000 militairen. Het Warschaupact zag een drempel van 18.000 man. Het werden er tenslotte 13.000.

In Stockholm is vooral duidelijk geworden dat Michail Gorbatsjov wel degelijk probeert een beter klimaat tussen Oost en West tot stand te brengen. En ondanks Moskou's prompte negatieve reactie deed ook Reagan dat in zijn redevoering voor de Verenigde Naties. De Amerikaan Barry verzuchtte dan wel 'dat je nu eenmaal ook moet kunnen geven bij onderhandelen', het meest doorslaggevende was het gebaar van Moskou controles toe te staan. Maar het is niet realistisch te veronderstellen dat het altijd Gorbatsjov zal zijn die onderhandelingen in een stroomversnelling leidt. In zijn speech in New York leek Reagan dat wel begrepen te hebben. (uit De Gelderlander).

De Amerikaanse delegatieleider Richard Barry onder de klok in de conferentiezaal in Stockholm. De klok werd op vijf minuten voor elf stilgezet om de delegaties nog wat extra tijd te geven tot een akkoord te komen. Bovendien kon daarmee het akkoord nog gedateerd worden op de laatste dag van de conferentie, vorige week vrijdag.

ANC opereert volgens Zuid Afrika weer vanuit nabuurland

Verdrag tussen Pretoria en Mozambique staat onder druk

DE SPANNING TUSSEN Zuid-Afrika en Mozambique is weer aan het toenemen. Dit naar aanleiding van beweringen dat verzetstrijders van het Afrikaans Nationaal Congres (ANC) opnieuw vanuit Mozambique aanslagen in Zuid-Afrika uitvoeren en Zuid-Afrika weer hulp verleent aan de rebellen- beweging Renamo in Mozambique.

De Zuidafrikaanse staatssecretaris van Buitenlandse Zaken Ron Miller ontkende in een persverklaring dat het niet-aanvalsverdrag van Nkomati op springen staat, maar insiders zeggen dat beide regeringen zich er op het ogenblik over beraden of het verdrag nog zin heeft.

Bij de politie is er weinig twijfel dat ANC'ers net als vroeger, ongehinderd over de grens komen, aanslagen plegen en dan weer snel teruggaan om aan achtervolgers te ontkomen. Een politie- woordvoerder, die anoniem wilde blijven, zei dat het ANC op het ogenblik zeker net zo actief is in Mozambique als vóór het sluiten van het niet- aanvalsverdrag, in maart 1984.

LANDMIJNEN

De afgelopen tijd zijn ettelijke landmijnen in het oosten van Transvaal ontploft, wat vooral vrouwen en kinderen het leven heeft gekost. De politie zegt er van overtuigd te zijn dat de verantwoordelijken vanuit Mozambique opereerden. Dit optreden, dat volgens de Zuidafrikanen niet zonder medeweten van de Frelimo- regering van president Samora Machel kon plaats vinden, zet het verdrag op z'n zachtst gezegd onder druk.

De officiële Zuidafrikaanse lijn is evenwel dat de regering in Maputo het land niet behoorlijk onder controle heeft en dat het ANC daar misbruik van maakt. Tot een breuk zal men het dus (nog) niet laten komen.

Objectief beschouwd moeten de betrekkingen tussen Zuid-Afrika en het Frelimo- regime ook in een grote mate afhangen van de burgeroorlog in Mozambique. Volgens welingelichte bronnen in Zuid-Afrika zijn de Renamo- opstandelingen nu al actief in zowat driekwart van het land. De rebellen beheersten het platteland grotendeels en gaan nu in toenemende mate ook in de steden tot actie over.

STEUN

Daarbij zijn er tekenen van grote ontevredenheid onder de Makonde- stam in het noorden, de stam waarvan Frelimo traditioneel zijn meeste steun ontvangt. President Machel zelf is een Makonde. Duizenden Makondes zijn de afgelopen maanden in opstand gekomen en voeren nu actief strijd tegen het bewind in Maputo, maar het is niet duidelijk of zij ook aansluiting zoeken bij Renamo.

Vroeger ontving Mozambique bijstand van een kleine 15.000 man troepen uit Zimbabwe, maar dat land kan de financiële last niet dragen en bovendien zijn de Zimbabwaanse legeraanvoerders vol minachting tegenover het zeer inefficiënte leger van Mozambique. Zimbabwe handhaaft nu slechts 5.000 man troepen in het buurland om de spoorlijn naar Beira te beveiligen.

VRIENDSCHAPPELIJK

Er is dus een reële kans dat Renamo binnen afzienbare tijd het bewind van president Machel kan omverwerpen. Dan zal deze buurstaat van Zuid-Afrika geregeerd worden door een beweging met wie Zuid-Afrika wel vroeger op een zeer vriendschappelijke voet stond, maar die zich door het niet- aanvalsverdrag verraden voelt.

Er is, zo zeggen mensen die het kunnen weten, thans geen officieel contact tussen Pretoria en Renamo, juist omdat deze laatsten nog steeds woedend op de Zuidafrikanen zijn, die hen in de steek lieten. Hoe beter Renamo dus in de burgeroorlog vaart, hoe meer wordt in het belang van Zuid-Afrika om Machel te laten vallen en opnieuw de banden met Renamo aan te knopen.

Voorlopig kijkt men echter nog de kat uit de boom, zoals blijkt uit Millers verklaring.

Aan de andere kant van de grens, in Maputo, is de regering van Mozambique kennelijk gedesillusioneerd over het niet-aanvalsverdrag met Zuid-Afrika. Anonieme ambtenaren zeiden aan een Zuidafrikaanse krant, dat Pretoria opnieuw grote hoeveelheden wapens aan Renamo verschaft en dat men daarom maar een oogje dicht knijpt als het ANC opnieuw een militaire basis in hun land vestigt. (Uit de Haagsche Courant)

Turkse premier verspreekt zich en doet bekentenis

Koerden blijven geplaagd volk

DE TURKSE PREMIER Turgot Özal heeft de Koerden een opmerkelijke bekentenis gedaan. Hij kondigde aan dat er bij bombardementen op schuilplaatsen van Koerdische guerrilla- strijders tussen de 150 en 200 doden waren gevallen. Özal moet zich haast versproken hebben, want de laatste tien jaar speelt Ankara schuilevinkje als het om de Koerden gaat.

En daar blijft het niet bij. Koerden bestaan domweg niet in Turkije. Alle Koerden zijn verplicht hun oorspronkelijke namen te veranderen in Turkse. Hun taal — een aan het Perzisch verwante Indo-Europese taal — is verboden.

Er mogen geen kranten verschijnen in het Koerdisch. Hun culturele verenigingen zijn verboden en in de gevangenissen van het sinds 1980 door een junta — licht democratisch — bestierde Turkije zuchtten veel Koerden die tenoprechte als guerrilla- strijders worden gezien. Rapporten van de mensenrechtenorganisatie Amnesty International melden regelmatig dat de Koerdische gevangenen veelal lid waren van eertijds legale culturele verenigingen, vakbonden e.d., maar geen terroristen zijn.

Turkije gaat in het ontkennen van het bestaan van de Koerden zover dat er aan Westeuropese landen namenboeken zijn verzonden (bedoeld om namen van Turkse emigranten goed te kunnen spellen), waaruit systematisch alle Koerdische namen zijn verwijderd. Özals bekendmaking over de bombardementen op de Koerden in Irak is in dit licht gezien dan ook bijzonder, hoogstwaarschijnlijk wat onbezonnen uitgesproken. De 150 tot 200 doden, waarover de Turkse regerings- leider sprak, zetten evenwel het Koerdische probleem weer volop in de schijnwerpers. Een verre van fraaie geschiedenis, de martelgang van dit trotse Mohammedaanse (Soennitische) volk.

Het land dat zij van oudsher bewoonden, heet Koerdistan en is tegenwoordig opgedeeld door Turkije, de Sovjetunie, Irak, Iran en Syrië. In dat gebied wonen volgens betrouwbare schattingen 13 miljoen naar een eigen staat hunkerende mensen. De meesten wonen in Turkije (zes miljoen). In Iran gaat het om vier miljoen mensen, in Irak om twee miljoen, in Syrië om een half miljoen en in de Sovjet- republiek Armenië verblijven 200.000 Koerden. Vooral de Koerden in Turkije, Iran en Irak vechten een vergeten oorlog. In Turkije is dat nadrukkelijk een guerrilla, die soms overgaat in regelrechte terrorisme. Zoals toen Koerden 12 Turkse soldaten uitmoordden, hetgeen het bombardement op schuilplaatsen in Irak tot gevolg had.

Het geweld in het zuid-oosten van Turkije — van oorsprong Koerdisch gebied — is sinds 4 augustus flink opgelaaid. Sinds die datum is het Koerdisch Bevrijdings- front (HRK) zeer actief. Deze in 1984 opgerichte verzetsgroep organiseert opstandjes tegen het Turkse leger dat sinds midden vorig jaar met vele tienduizenden de Koerdische provincies min of meer bezet houdt. Gevreesd moet worden dat de bombardementen van de Turkse luchtmacht — met instemming van Irak — een nieuwe golf van geweld tot gevolg zal hebben. Het HRK heeft daar al mee gedreigd en ook de Iraakse, tamelijk gematigde Koerdisch Democratische Partij van Massoud Barzani lijkt nu de wapens tegen de Turken op te nemen, terwijl deze groep zich tot nu toe louter richtte op het Iran van ayatollah Khomeiny. Het is vooral de verdeeldheid onder de Koerden in de vijf landen die voorkomt dat dit volk echt een vuist kan maken tegen zijn onderdrukkers. Na de Eerste Wereldoorlog is er bij verdrag van Sèvres getracht een autonoom Koerdistan te stichten, een droom die in 1923 bij het verdrag van Lausanne uiteenspatte.

Na de Tweede Wereldoorlog toen de geallieerden de lijn tussen oost en west trokken, heeft onder Brits-Russische protectie nog een jaar lang de Koerdische staat Mahabad bestaan. Deze geheel op Iraans grondgebied gelegen republiek werd door de troepen uit Teheran van de wereldkaart geposent. Sindsdien zijn de Koerden speelbal van tegenstelde belangen. Tot aan de Golfoorlog tussen Iran en Irak werden de Koerden in het bergachtige grensgebied tussen beide landen nog met rust gelaten, al vonden er regelmatig expedities plaats om te geweldadige uitingen na nationalisme de kop in te drukken. De Golfoorlog heeft de Iraakse en Iraanse Koerden in een nieuwe rol gedrukt. De Iraanse Koerden werden goeddeels met rust gelaten en hier en daar enigszins gesteund. Ook Iran roert in deze Koerdische pot.

Het is een illusie te menen dat Irak ooit een eigen staat zal toestaan. Veel angst daarvoor hoeft er bij het bewind in Bagdad ook niet te zijn, want de verschillen tussen de in de diverse landen wonende Koerden zijn groot en ook binnen die landen is er nog al veel onderlinge strijd. Zo is er in Irak en Iran een mengeling van partijen en verzetsgroepen die, ondanks alle daartoe ondernomen pogingen, niet onder één militair commando te brengen zijn.

Met de Turkse bewegingen ligt dat anders. Die kunnen in feite nergens op enige steun rekenen. Maar ook bij deze, politiek uiteenlopende partijen is geen eenheid te smeden. En trouwens door het optreden van het Turkse leger is er vrijwel niets meer over van een breed georganiseerd verzet, dat eertijds in «Partizan» was samengeklonterd. Nu is er nog de PKK, de Koerdische Arbeiders-partij, die neigt naar communisme.

Het bombardement op Iraaks Koerdistan heeft vrijwel zeker niet de Turkse 'opstandelingen' getroffen, maar Iraakse Koerden. Die hebben prompt gedreigd met vergelding. De kans dat de Turken van die kant iets te vrezen hebben, is niet denkbeeldig, want de Iraakse Koerdische verzetsstrijders zijn goed bewapend en vooral talrijk. Onbedoeld kan het Turkse bloedbad zo een bredere terreurgolf in Turks Koerdistan tot gevolg hebben. Een Koerdistan dat dankzij de verspreking van Özal in ieder geval blijkt te bestaan. (Uit de Gelderlander)

Premier Özal.

Verenigde Staten tellen 26 miljardairs

DE VERENIGDE STATEN tellen dit jaar 26 dollar- miljardairs, negen meer dan in 1985. De rijkste van hen is de 68-jarige Sam Moore Walton, grondlegger van een groot winkelbedrijf met filialen in het zuiden van de Verenigde Staten.

Het tijdschrift Forbes, dat de grote vermogens in Amerika elk jaar catalogiseert, schat het fortuin van Walton op 4,5 miljard dollar. Het is in één jaar met 60 procent gegroeid. Overigens prijkte Walton ook vorig jaar al boven aan de lijst.

De tweede plaats op de lijst wordt gedeeld door John Werner Kluge en Henry Ross Perot, die aan het hoofd staan van respectievelijk een audiovisueel en computer- imperium. Zij bezitten elk naar schatting 2,5 miljard dollar.

Rijke Amerikanen die op eigen kracht carriere maakten bezetten 179 plaatsen op de miljonairs- lijst van Forbes, terwijl 168 miljardairs of miljonairs hun fortuin in zijn geheel of gedeeltelijk erfden. De 53 andere rijke Amerikanen die Forbes opsomt zijn die welke hun erfenis voor zich lieten werken.

Het belang van erven wordt geillustreerd door de talrijke Rockefellers en Duponts (De Nemours) die op de lijst staan. Vijf procent van de rijkste Amerikanen maakt deel uit van de familie Dupont en vijf procent van Rockefellers of de Mellons.

De Hunts in Texas zijn ond de miljardairs nog maar een kle vertegenwoordigd: door Marg Hunt- Hill. De roemruch gebroeders en onfortuinlijke z verspeculanten Nelson Bunk Hunt en Lamar Hunt hebbe "nog maar" 400 en 250 miljo dollar.

Volgens Forbes woren 83 rijkste Amerikanen in de sta New York, 51 in Californie en in Texas. Op de lijst staan vrouwen, 2 zwarten (ee persmagnaat in Chicago en directeur van de platenfir Tamla- Motown) en 92 milja dairs of miljonairs zijn vrijge of gescheiden en niet getrouw

Lichtpuntje

OP KORTE TERMIJN zal er begin worden gemaakt met serie langdurige en ingewikk de onderhandelingen over verdere liberalisering van de w reldhandel. Ministers uit 92 den die zijn aangesloten bij GATT, de algemene overe komst voor tarieven en han zijn het in Uruguay eens gew den over de uitgangspunten v die onderhandelingen. Voor er sprake is van een volledig coord zullen we al gauw drie vier jaar verder zijn. Een ond handelings- ronde van de GA vergt zeer veel tijd. Die ene w van overleg op ministerieel veau in de badplaats Punta Este heeft al duidelijk gema hoe veelomvattend en hoe g compliceerd de problemen op gebied van de wereldhandel zi

Hoewel we dus nog behoor ver van nieuwe afspraken en gels af zijn, is het slagen van ministers- conferentie zichzelf een belangrijk feit. beginnen zich dusdanig veel gatieve handels- ontwikkel gen af te tekenen dat zon overdrijving gesproken kan den van een ernstige bedreig van de internationale eco mische situatie. In de jaarvers gen van het Internationaal M netaire Fonds en de Wereldba wordt deze ontwikkeling in z bezorgde bewoordingen gesig leerd. De nieuwe president v de Wereldbank, Barber Conab reisde onlangs pijlsnel heen weer naar Punta del Este daar tegenover de deelnem aan de GATT- conferentie soonlijk om die bezorgdheid bl te geven. Hij waarschuwde een voortgaande vertroebeli van de vrije wereldhandel voo in de ontwikkelings- landen leiden tot een rampzalige situ tie en veel menselijk lijden.

Na een korte opleving is, blijkt uit het laatste jaarvers van de Wereldbank, de eco mische groei in de landen van Derde Wereld in het afgelop jaar weer achtergebleven bij van het jaar ervoor. De tota schuldenlast van die landen opnieuw toegenomen en het zicht op verbetering is zeer perkt. Honger en kindersterf eisen onverminderd een hoge Industrie en vervoer zijn er danig bescheiden ontwikk dat het profijt van de scherp daalde olieprijzen verho dingsgewijs beperkt is. De pr zen van allerlei ander grondstoffen, waarvan de exp in veel Derde Wereld- landen voornaamste bron van in komsten vormt, zijn echter o fors gekelderd. Door de stagna in de economische groei in rijke landen — met name de Ve enigde Staten — neemt de o vang van de grondstoffen- ui voer ook nauwelijks toe.

Tegen de achtergrond is h zeer wel te begrijpen dat ook in Derde Wereld- landen stemm opgaan om maatregelen te men die de eigen markt moet beschermen. Maar hoe begrijp lijk ook: protectionisme is alt slecht. Er ontstaat al heel sn een patroon van actie en reac waarbij in een opklimmend reeks aard en gevolgen van genomen maatregelen steeds grijpender worden. Daarom is in Punta del Este bereikte ove eenstemming — ook al gaat h om moeizaam bereikte comp missen — van groot belang.

Het is echter nog te vroeg vo werkelijk optimisme over de o wikkeling van de wereld- econ mie. De jaar- verslagen van IM en Wereldbank bieden daarvo te weinig aanknopings- punte De groei in de Verenigde Stat blijft stagneren, de onrust op netair gebied neemt steeds v der toe. Wellicht kunnen op laatste gebied tijdens de kome de jaar- vergadering van IMF Wereldbank afspraken gemaa worden die weer enige rust stand brengen. Maar er blijft dan nog voldoende reden vo een niet aflatende bezorgdheid Het accoord van Punta del Este in die zin niet veel meer dan bescheiden ·punta de la luz·. (Uit de Haagsche Courant)

WE MOETEN NAAR EEN MINDER AUTORITAIRE- EN MEER DEMOCRATISCHE OP VOEDING

Kinder-psycholoog Drs. Nelson Coffie:

"Op de Antillen neemt de onzekerheid toe, met alle psychische gevolgen van dien"

Op Curaçao ontbreekt voldoende studie over opvoeding en opvoedingsproblemen. Vandaar dat een research-team van de Afdeling Geestelijke Volksgezondheid aan de Rembrandtstraat te Otrobanda momenteel druk bezig is met een grondige inventarisatie. Vast staat dat de meeste kinderen die bij de psychologen op de Afdeling komen zijn verwezen door de scholen. Al gaan steeds meer ouders ertoe over zelf advies te vragen. Opmerkelijk is dat in typische volksbuurten zoals Marchena, Mundo Nobo en Marie Pompoen het aantal jeugdigen met leer- of gedragsmoeilijkheden groter is dan elders. "En dan moet je je gaan afvragen, waarom?", aldus ontwikkelingspsycholoog drs Nelson Coffie.... "Dat inzicht in de grootte van de problematiek hebben we niet...."

Drs Coffie: "Een kinderpsycholoog werkt met kinderen. In dit verband moet er onderscheid gemaakt worden tussen jongeren en adolescenten. In categorie betekent het dat ik werk met jeugdigen tussen de nul en achttien jaar. Je hebt te maken met verschillende invalshoeken, een kind met een leerprobleem bijvoorbeeld. Het niet goed kunnen lezen op een bepaald niveau. Je gaat dan naar de oorzaak van dit probleem zoeken. Of er zijn gedragsproblemen, die zowel op school als thuis gesignaleerd kunnen worden. Het kind is agressief tegen zijn omgeving. De ouders hebben reeds van alles geprobeerd, maar het lukt niet. In zo'n geval praat de psycholoog ook diepgaand met de ouders om te achterhalen hoe de relatie ouders — kind is... Vraagstelling is dan wat er exact in die relatie gebeurd is, waardoor het kind dat afwijkende gedrag is gaan vertonen.

CONTACT

Dat contact met de ouders," legt, Coffie uit, "is voor het opgroeiende kind van enorm belang. Het kan echter ook enigszins overdreven worden. In sommige Curaçaose gezinnen zie je bijvoorbeeld dat het jonge kind constant wordt opgepakt door Jan en alleman; daar kan het kind last van hebben. Het kind is geconcentreerd aan het spelen en dan komt er iemand binnen die het oppakt. Op die wijze haal je het kind uit zijn spel en dat is niet goed. Zo nu en dan dragen is juist, maar je moet dan vooral inspelen op de behoefte van het kind in kwestie. In de Verenigde Staten is kortgeleden een onderzoek verschenen waaruit blijkt dat kinderen onder de 1 jaar die veel contact hebben met hun ouders een stuk rustiger zijn. Een jong kind heeft zeker behoefte aan lichamelijk contact, maar nogmaals, dit betekent niet dat het voortdurend gedragen moet worden. Een kind van twee, drie jaar moet nu eenmaal de gelegenheid krijgen zelfstandig iets te doen, te ontdekken en te exploreren.

Ja, wanneer er een vreemde in huis komt voelt het kind zich wellicht wat onzeker. Dan wil het wel gedragen worden. Dat is een universeel verschijnsel.

Ik merk op Curaçao dat de ouders daarnaast een soort leeftijdsonderscheid maken. Wanneer het kind klein is — ik bedoel hiermee tot een jaar of drie, vier — dan mag het alles. Is het wat groter geworden dan zijn er opeens allerlei beperkingen. Soms denk ik ook dat de Antilliaanse ouders in het algemeen nog vrij corrigerend optreden. Teveel eigenlijk; Ik zie bijvoorbeeld een Nederlands gezin in een restaurant eten. Het kind loopt vrij en pas op het laatste moment wordt er ingegrepen. Bij Antilliaanse echtparen zit het kind keurig en stijf naast de moeder en mag niet rondlopen. Want men is bang dat het kind ondeugend wordt en andere mensen lastig zal vallen. Nu, het valt echt te prefereren kinderen rond te laten lopen. Uiteraard dient het in de gaten te worden gehouden, maar je moet het laten lopen, want het jonge kind is per definitie onderzoekend bezig. Het wil overal waar het komt verkennen en liefst aanraken.

Tegenwoordig," zegt drs Nelson Coffie, "komen kinderen uit alle sociale en maatschappelijke structuren in aanraking met de kinderpsycholoog. In 1985 hebben we op het AGV 312 kinderen gehad. In dit cijfer zijn dus die kinderen inbegrepen die bij School Advies Dienst of andere psychologen zijn geweest. Een paar jaar geleden zijn wij gestart met een programma 'vroege stimulering' via het zuigelingenbureau. Ontdekt de arts of verpleegster dat er iets met het kind aan de hand is, dan wordt het doorgestuurd naar de psycholoog. Daarnaast geloof ik stellig dat ook de ouders de weg naar de ontwikkelings-psycholoog gevonden hebben.

VERWAARLOZING

Zeker in de eerste vier levensjaren heeft het milieu — de omgeving — een uiterst belangrijke functie in de ontwikkeling van het kind. Dit geldt al voor een baby van drie of zes maanden. Echter, ouders moeten evenwel niet constant bezig zijn met het kind, nee, de omgeving moet aansluiten op de vragen en behoeften van het kind. Dan vindt beïnvloeding plaats. Maar wanneer het kind bijvoorbeeld eet heeft het minder belangstelling voor de moeder.

Ik geloof, dat er ook op Curaçao groepen kinderen zijn die minder kans hebben op een voldoende positieve invloed van de omgeving. Ik kan mij een jonge moeder van achttien, negentien jaar voorstellen, die nog helemaal bezig is met zichzelf. Zo'n vrouw kan waarschijnlijk minder aandacht opbrengen voor haar kind. Ook die gevallen waarin de ouders moeten vechten om aan de primaire levensbehoeften te komen. Of ouders die alleen maar denken aan hun zaak. Dan wordt het kind soms letterlijk 'sluitpost van de rekening'. Men denkt dan: 'Als we ons kind materieel maar alles geven dan komt het wel goed'.

Terugkomend op die achttienjarige vrouw die zich geheel onledig houdt met haar eigen ontplooiing. Er bestaat dan de mogelijkheid dat het kind vroeger of later in aanraking komt met de ontwikkelings-psycholoog, omdat er inconsequent met de kleine wordt omgesprongen. Wanneer het de vrouw uitkomt is het 'ja' en wanneer het haar toevallig niet uitkomt is het 'nee'. Op een gegeven moment wordt zo'n kind lastig, want het weet niet waar het aan toe is. De moeder kan hem niet meer aan. En heel vaak wordt door de moeder de schuld bij het kind gelegd: 'Mijn kind deugt niet'.

De moeder zoekt de fout bij haar kind en steekt de hand niet in eigen boezem!

Je hebt ook," vervolgt de ontwikkelings-psycholoog, "moeders die hun kinderen verwaarlozen en daarnaast soms erg lief voor hen zijn, daarna weer erg ruw. Dit soort kinderen gaat zich als het ware hechten aan de moeder, want als ze één of twee maal die liefde hebben gehad dan blijven ze daarnaar zoeken. Als een hond die de ene keer een aai van zijn baas krijgt en de volgende keer een schop. Die hond komt steeds bij zijn baas terug omdat hij weer een aai wil hebben. Zo ligt dat ook bij jonge kinderen.

Met gevallen van kindermishandeling krijg ik ook wel eens te maken; Soms is het de moeder zelf die een beetje gewetenswroeging krijgt. Ze geeft haar kind klappen, maar is bang dat dit op den duur te harde klappen worden. En zeer waarschijnlijk is die te harde klap dan al gevallen. Meestal krijg ik gevallen van kindermishandeling echter indirect door via bijvoorbeeld de Voogdij-raad of de Kinderpolitie. Ik vind dat het geven van klappen niet veel oplost en weinig opvoedkundige werking heeft. 'Doe het dus liever zonder klappen'. Het kind kan er ook ongevoelig voor worden. En dan worden die klappen steeds harder.

PAK SLAAG

Nee, het kind moet horen dat het om een bepaalde reden iets niet mag doen. Een pak slaag kan dienen als dreigement, maar zo'n dreigement is in functie hetzelfde als de kast met kakkerlakken van vroeger of de vuilnis-truck die je straks wel even zal meenemen. Klappen moet je alleen bewaren voor die situaties waarin het kind iets doet dat zeer gevaarlijk is. Een klap dus om aan te geven dat het bijzonder erg is, geen willekeur dus. Een kind moet onderscheid geleerd worden. Het moet weten waar het aan toe is. Een kind heeft voor alles vastheid nodig in zijn leventje."

In zijn werk krijgt Coffie ook te maken met jeugdcriminaliteit, met name bedreven door jongeren in de leeftijdscategorie van dertien, veertien en vijftien jaar. Coffie zegt hierover: "Mijn ervaring is dat het in dit geval gaat om kinderen die van huis uit helemaal geen controle kennen. Thuiskomen, weer weggaan; de ouders weten zelfs niet bij benadering waar hun kinderen rondzwerven. Maar dit verschijnsel is vaak al eerder begonnen. Als jonger kind al waren de ouders er niet... Bepaalde normen en gedragsregels werden dan ook niet geleerd door het kind. Vaak is jeugdcriminaliteit een gevolg van een gestoorde gewetensontwikkeling...

Want als jong kind behoor je te leren wat wel en wat niet mag. Daarnaast speelt de liefde tussen ouders en kind een zeer belangrijke rol. Een kind doet soms iets niet, omdat hij weet dat wanneer hij wel de fout begaat hij de liefde verliest van vader of moeder. Het kind is zodoende bereid om — bij wijze van spreken — op de goede weg te blijven. Nu, als die bijzondere band, die liefde in de beginjaren ontbreekt dan heeft het kind niet de prikkel 'zich goed te gedragen'.

Een andere verklaring zit hem in het zich kunnen identificeren met de ouders. Als die behoefte er niet is omdat bijvoorbeeld de vader nooit thuis is, dan vult het kind zijn eigen normen van de straat in.

Het aantal echtscheidingen neemt toe," stelt drs Coffie. "Een groot probleem, waardoor kinderen alleen opgroeien bij de moeder of vader. Bij een echtscheiding hangt het er voor het kind maar vanaf. Wanneer in een huwelijk de relatie moeder-vader slecht is, hoeft dit geenszins te betekenen dat de relatie moeder-kind en vader-kind slecht is. Dan komt de scheiding, de vader vertrekt en de kinderen zien hem nog maar weinig. Het contact wordt nagenoeg verbroken. Bij sommige kinderen uit zich dit in de denkwijze 'dat vader niet meer van hen houdt'...

Een geweldige emotionele klap; Het kind kan zich niet meer concentreren en het gaat slecht op school.

GROOTMOEDER

Ik raad de wederzijdse ouders altijd aan om te zorgen dat er een goed contact blijft bestaan tussen vader en kind. Het kind is niet de oorzaak van de moeilijkheden. Dat dient het te weten. Want één van de belangrijkste aspecten bij de opvoeding is het weten van het kind dat zijn ouders van hem of haar houden. Een kind moet voor alles dat gevoel hebben. Het kind moet ervan op aan kunnen dat de ouders voor hem klaarstaan wanneer hij hen nodig heeft."

Nelson Coffie, die op de Afdeling Geestelijke Volksgezondheid voornamelijk werkt met kinderen met gedragsproblemen heeft de indruk dat het aantal probleem gevallen op het eiland stijgt, hoewel hij voor deze stellingname nog niet beschikt over exacte cijfers. "Er zijn veel moeders die overdag een baan hebben," aldus de psycholoog. "Je hebt dan het probleem van de 'sleutelkinderen'. Het kind is 's middags alleen en de ouders kunnen niet voldoende aandacht geven. In Nederland is men toen begonnen met de crèches als mogelijkheid van tussentijdse opvang. Ook op Curaçao zijn er nu crèches en speelscholen, maar ik geloof dat er meer van dit soort opvangplaatsen moeten komen.

Een typisch Curaçaos verschijnsel is de situatie waarin de kinderen worden opgevoed door de grootmoeder. Problemen ontstaan dan wanneer de grootmoeder andere normen hanteert dan de moeder, de inconsequenties, opvoeding door de grootmoeder hoeft voor het kind nog geen identiteits-probleem te geven. Als het kind vanaf de geboorte gewend is aan één persoon, dan hecht het zich automatisch aan die persoon, die persé niet de moeder behoeft te zijn. Het kan de grootmoeder zijn, de peettante of de tante. Het gebeurt echter wel dat het kind de eerste twee dagen van de week bij grootmoeder is, daarna een dag bij tante, daarna bij de peettante. Het kind wordt op die manier rondgebracht als een pakketje, terwijl één vaste opvoedster juist en ideaal zou zijn.

Daarenboven valt het mij op het eiland op, — en hier zou ik graag verandering in willen brengen —, dat ouders in het algemeen niet al te veel met hun kinderen praten. En dan bedoel ik echt verstandelijk praten. Minder autoritair zijn en het kind echt uitleggen waarom iets wel of niet kan. Zo'n houding van de kant van de ouders moet er komen, hoewel sommige ouders elkaar ook geen tekst en uitleg geven van hun doen en laten. Toch moeten we toe naar een meer democratische opvoeding!"

SLAPELOOSHEID

Op het AGV neemt Nelson Coffie kinderen ook algemene testen af. "Stel," zegt hij, dat de ouders van een vierjarig kind vinden dat het in vergelijking met leeftijdsgenootjes nog niet voldoende praat. In zo'n geval is het mogelijk het kind een test af te nemen om te onderzoeken of die spreek-problemen een achterstand in ontwikkeling aanduiden.

Een test geeft een beeld hoe de ontwikkeling van het kind op dat bepaalde moment is. Hoe jonger het kind, des te moeilijker is het naar aanleiding van de test voorspellingen te doen. Ja, wanneer het kind tien jaar is valt met vrij grote zekerheid te voorspellen hoe het kind op twaalf, dertienjarige leeftijd zal zijn. Maar hoe jonger, hoe moeilijker.

Wij gebruiken daarom een test nooit om een definitief, absoluut beeld te geven. Met zes jaar staat ongeveer 80% van je persoonlijkheid vast, terwijl op de leeftijd van tien de kans groot is dat het karakter, je persoonlijkheid al gevormd is. Dit wil echter niet zeggen dat je met een kind van tien jaar niets meer kunt doen. Maar in ieder geval, het resultaat van het karakter is te vinden in de werking tussen milieu en aangeboren genetische factoren."

Bij een persoonlijkheidstest probeert men soms wel eens in te spelen op het verwachtingspatroon van de psycholoog, althans men geeft antwoorden waarvan men verwacht dat die bij de psycholoog in goede aarde zullen vallen.

De meeste mensen zullen niet snel toegeven dat ze aan slapeloosheid lijden of nerveus zijn. "Maar", benadrukte Coffie, "in een test zijn de vragen dusdanig gegroepeerd dat de psycholoog toch wel het één en ander kan achterhalen. De vragenlijst is dan weliswaar ingevuld, maar het resultaat is niet betrouwbaar. In zo'n geval zegt dat natuurlijk wel iets van de persoon die getest wordt en het is dus het beste om zo'n lijst zo eerlijk mogelijk te beantwoorden.

Bij kinderen ligt het natuurlijk wel even anders. Vragen over ziekte of slapeloosheid van het kind stel je vaak aan de ouders, die dagelijks met het kind omgaan. Bij kinderen hebben we bijvoorbeeld de spel-observatie. Het kind speelt en in dat spel legt het zijn innerlijke wereld bloot. Tekenen ook.

Een tekening kan veel zeggen. Het kind tekent mensen met harken in plaats van vingers. Wanneer een kind van zes jaar een tekening maakt van een mens als kop met een paar poten, — de zogenaamde koppotige —, dan is dit een teken dat het kind achter is in zijn ontwikkeling.

VERTROUWEN

Ik weet overigens niet hoe groot het percentage is van kinderen dat niet naar de lagere school gaat. Ik geloof echter, dat de meeste ouders op het eiland zich er wel van bewust zijn dat de school een goede invloed heeft op hun kind. Er is daarnaast ook een categorie ouders die zelf zo in de problemen zitten — die dus eigenlijk zelf psychologische behandeling nodig hebben — en daardoor de kinderen niet naar school sturen.

Soms beslissen de ouders ook in de trant van 'ik stuur mijn kind pas naar de eerste klas wanneer het goed spreekt, anders wordt het maar uitgelachen'. Dit nu is een foutieve instelling. Door de omgang met andere kinderen kan de spreekachterstand juist genivelleerd worden".

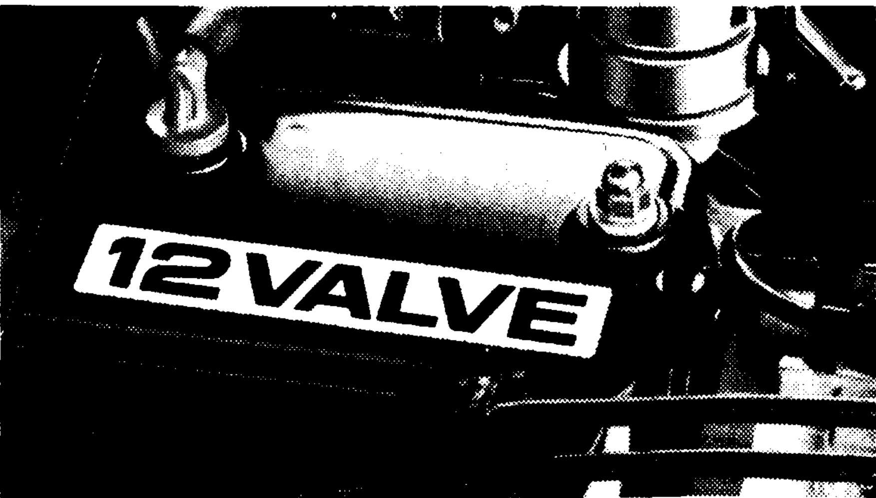
Drs Nelson Coffie ('Wij helpen de cliënt zonder medicamenten om zichzelf te helpen'): "Het aantal psycho-somatische klachten op Curaçao neemt toe. Binnenkort gaan wij hiernaar onderzoek doen. Wanneer er veel ontslagen gaan vallen, neemt de stress ook dien overeenkomstig toe. Dit uit zich in somatische klachten. Het zich niet al te best voelen in het algemeen, hoofdpijn, sommigen krijgen een maagzweer. Psychosomatische klachten ontstaan wanneer je je op een gegeven moment niet meer tevreden voelt en je geen oplossingen meer weet. Ontslag, een plotselinge inbreuk op het normale gedragspatroon dat men al jaren gewend was. Tevens een inbreuk op je gezin.

De onzekerheid, die neemt toe op de Antillen. We leven steeds meer met de gedachte in het achterhoofd wat er over vijf jaar gaat gebeuren. Dat onzekere gevoel zet zich door. En er zijn bepaalde mensen bij wie de persoonlijkheidsstructuur zodanig is, dat men die onzekerheid niet kan verdragen. Bij kinderen op de middelbare school zie je dat ook wel, negatieve faalangst, de angst om te falen zorgt ervoor dat dit grote, negatieve invloed heeft op het uiteindelijke resultaat.

Maar, heb vertrouwen in jezelf en in je kind. Wat de kinderen speciaal betreft: Tracht tot een betere communicatie met hen te komen. Luister naar ze! Er worden eigenlijk nog maar heel weinig echte gesprekken gevoerd. ook al omdat de ouders de neiging hebben hun wil teveel op te leggen. Nee, het moet in samenspraak. Ondanks televisie, huiswerk en allerlei sociale activiteiten blijven er toch altijd wel momenten dat er onderling gepraat kan worden."

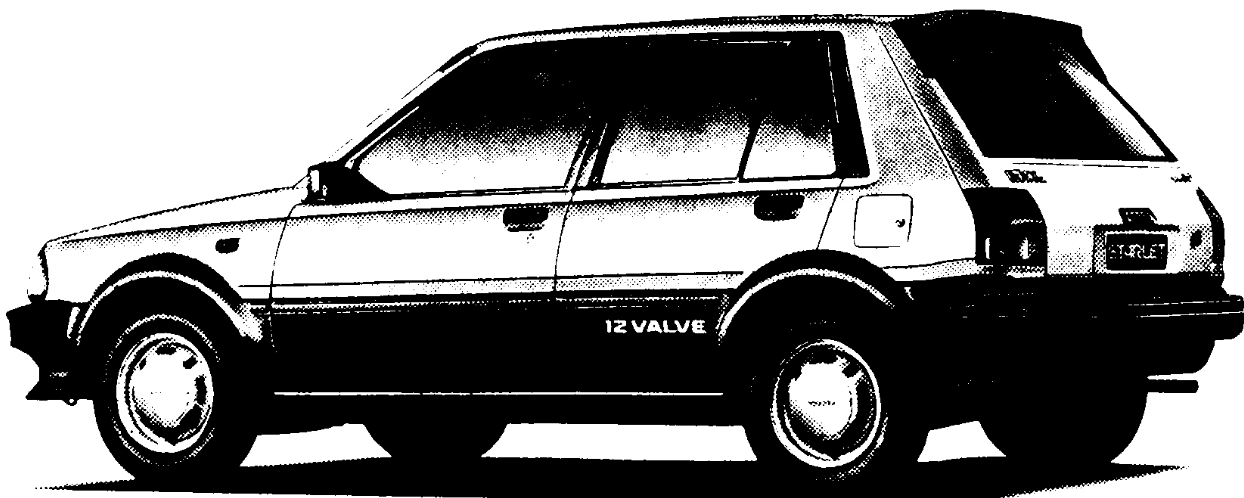
BIGGER & BE

INCOMPARABLE QUALITY Starlet is the one car that gives you top-grade materials, superb fit and finish, plus proven durability. It's in a class by itself.
INCOMPARABLE COMFORT Compared with its leading competitor, Starlet is larger outside; higher and wider inside, too.
INCOMPARABLE PERFORMANCE Only Starlet offers the instant response, sure power and high fuel efficiency of a multi-valve engine.

STARLET

SPORTY EDITION STARLET

■ Front Spoiler ■ Rear Spoiler ■ Special Two-Tone Paint with Sporty Side Sticker ■ Side Protective Moulding ■ Red-Stripe Bumpers ■ Door Sash Blackout Trim ■ Sporty Wheel Covers

TOYOTA

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama, Piet Soda Fountain en Supermercado Pueblo.

NOORD: Lee Take Away, Noord 82.

TANKI LEENDERT: Kalalu, Tanki Leendert 65.

SANTA CRUZ: Rowigini's, Santa Cruz 48.

SAN NICOLAS: Nicolas Store, Zeppenfeldtstraat 27.

Airports: Giftshop Holiday Inn, Giftshop Dr. Horacio Oduber hospitaal, Giftshop Manchebo Beach Hotel.

KANTOORUREN: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.

Pageboy: 127-849.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.

Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
20.15 uur *Big trouble in Little China* (14 jr.); 23.00 uur *La chica del Sexo* (18 jr).
21.15 uur *Big trouble in Little China* (14 jr).

DRIVE-IN: 20.30 & 24.00 uur *Going all the way II* (18 jr.).

* * * * *

BOTICA'S (nachtdienst)
Sabao brug: del Pueblo, tel.: 21253.
Hariba brug: San Lucas, tel.: 45712.

* * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J.A.R.Heinze, Bachstraat 3, tel.: 24783.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E.Boderie, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833/24300.

* * * * *

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).

Voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

* * * * *

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 en 18.30-19.30 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandag van 19.30-20.30 uur cursus voor gevorderden en van 20.30-21.30 uur Franse literatuur; dinsdag van 20.00-21.00 uur conversatielessen; woensdag van 19.00-20.00 uur cursus voor beginners - Colegio Arubano, lokaal 61/62.

CLUB VISAGE: 22.00 uur optreden van The Sherman Brothers.

SPORT
SPORTWEEK SANTA CRUZ: 19.30 uur finales - banen Estrellaclub.

* * * * *

ZONDAG
BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
20.15 uur *Big trouble in Little China* (14 jr.)
18.00 uur *The Goonies* (alle leeft.); 21.15 uur *Big trouble in Little China* (14 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *Going all the way II* (18 jr.).

Premier opent WBC-conventie

ORANJESTAD — Aanstaande dinsdag zal minister-president mr. Henny Eman in de Ballroom van het Aruba Concorde Hotel, de officiële opening verrichten van de 23ste wereld-conventie van de World Boxing Council (WBC). De officiële opening wordt dinsdagmorgen vooraf gegaan door een parade met vlaggen, volksliederen, toespraken door Roy van Putten als voorzitter van de ABC en José Sulaiman Chagnon als voorzitter van de WBC. Na de opening wordt het geheel besloten met het Arubaanse volkslied. Door het Aruba Concorde Hotel, waar de conventie wordt gehouden, wordt dinsdagavond voor de gasten een cocktail aangeboden, waarbij Trio Huasteca de muzikale omlijsting zal verzorgen.

Nachtelijk winkelen

ORANJESTAD — Kort na het middernachtelijk uur hield een kruidenier een politie- patrouille aan en wees naar een auto waarin de 40-jarige T.C. zich bevond. De man verklaarde dat T.C. het hangslot van de voordeur van zijn zaak had opengebroken en binnen was gedrongen. De man werd aangehouden. In zijn bezit trof de politie twee zakken levensmiddelen en vleeswaren. Hij werd voor verder onderzoek ingesloten.

* * * * *

DIVERSEN
CLUB VISAGE: 20.00 uur optreden van The Sherman Brothers.

CU SANTA CRUZ (t.g.v. viering int. dag): 09.00 uur H.Mis - kerk Sta. Cruz, na afloop koffiemorgen Club CU.

SPORT
VOETBAL
(eredivisie)
16.00 uur Bubali vs RCA - Wilhelminastadion.
(jeugdvoetbal)
16.30 uur Bubali vs Riverplate - Riverplate; SLD vs Nacional - Nacional.
(Fedeveta)
16.30 uur Ayó Vets vs Teachers United - Rooi Afó.

SPORTWEEK SANTA CRUZ: 20.00 uur dansen en prijsuitreiking.

BASEBALL (**A-klasse**): 14.00 uur promotie- / degradatie- wedstrijden Athletics vs Thrillers Art Photo - Elias Mansur Ballpark.

BIONIC KORFBALLCLUB
vanaf 09.00 uur wedstrijden Vruminga League en softball Bush League; 13.30 uur domino knockout - terrein Blue Stars, Sabanilla Abao; 09.00 uur fietstocht (vertrek: Centro di Barrio Lago Heights naar terrein Blue Stars.

OCA (Organisacion Caballista Arubano): 10.00 uur algemene leden- vergadering- Rancho El Paso (ond.: «Interpaso 86»).

SPORTDAG (La Nueva Fuerza): vanaf 09.30 uur op veld Kibaima All Stars, Tanki Leendert.

* * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
WIT GELE KRUIS
zuigelingenbureau
09.30-12.00 uur te Paradera
(kleuterbureau volgens afspraak)

KIWANIS (**Palmbeach**): 19.30 uur dinner meeting - Aruba Beachclub.

LIGA DI MARIA (**San Nicolas**): iedere maandagochtend van 08.00-12.00 uur kan pakjes Ayudo Social afgehaald worden - Milagrosa Centrum - Theresiastraat 6.

SPORT
ZWEMVERENIGING «ARUBA MARLINS»
(donderdag): 18.00-19.00 uur training - Palmbeach Hotel.
(zaterdag): 14.00-16.00 uur zwemlessen (voor dipl. A, B, C, D, E en F) - POVA-zwembad.

ARUBA WEIGHTLIFTING ASSOCIATION: 17.00-19.00 uur gewichtheftraining - Sportcentrum Noord.

VERENIGING VOOR ZWEMONDERWIJS ARUBA: 17.30-19.30 uur zwemlessen (voor dipl. B, E, D en F) - Americana Hotel.

ZWEMCLUB «BARRACUDA» (**training**): 16.00-17.00 uur Divi Divi Hotel.

ATTA: 16.30 uur trainingskamp - Club Don Bosco.

INDIAN WATERSLIDE: 10.00-18.00 uur open voor publiek - bij «Indian Rock».

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00 / 13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruis- gebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat / Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Barrio Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetío, Paradera 47A, tel.: 24280: dinsdag 08.00-10.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Lagoenweg 9A, 1e verdieping): iedere werkdag van 07.30-12.00 / 13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BIBLIOTECA NACIONAL (**openingstijden**)
LEES- EN KRANTENZAAL: maandag t/m vrijdag vanaf 07.30 uur.
UITLENING AFDELING: maandag, woensdag en vrijdag 09.00-11.55 / 13.30-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 13.30-17.30 uur (s morgens gesloten).

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00 / 13.30-17.00 uur; woensdagochtend gesloten, in de middaguren geopend van 12.30-19.00 uur, om 13.30 uur uitlenen van boeken; van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/13.00-17.00 uur studiezaal open voor publiek

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA (**openingstijden**): dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw t/o Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * *

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 The A-team: «Duke of whispering pines»; 19.00 Rikesa Universal: «Pentagram»; 19.30 Telenoticias; 20.00 Directe uitzending baseballwedstrijd New York Mets vs Boston Red Sox (world series; 23.30 CNN international hour; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Matinee: «Bentji»; 18.30 Tele-Resumen; 19.00 Showtime; 20.00 Directe uitzending baseballwedstrijd New York Mets vs Boston Red Sox (world series); 23.30 CNN international hour; 24.00 Sluitrng.

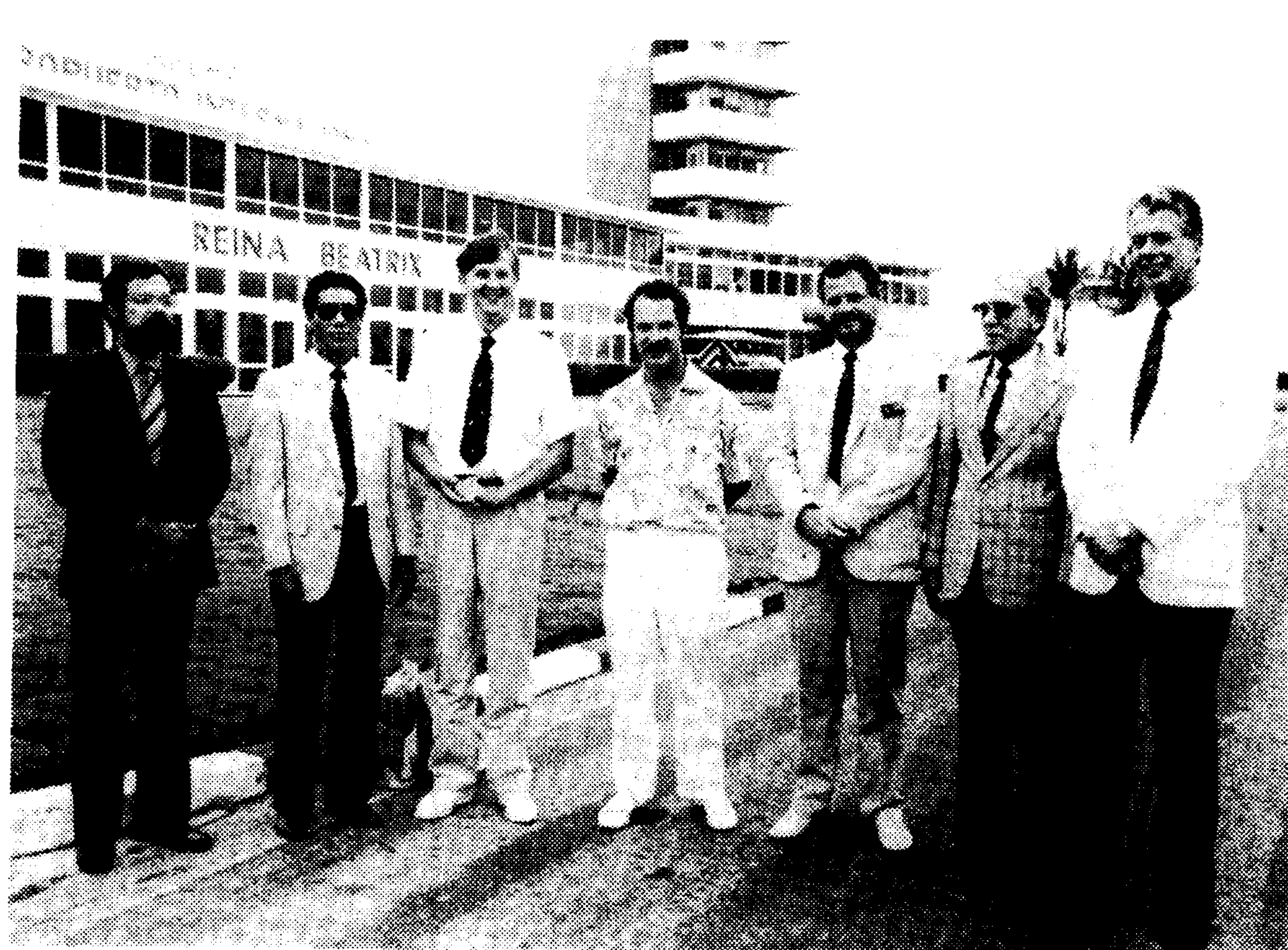
MAANDAG: 12.00-14.00 Take two (live); 18.00 Star Fleet; 18.30 Telenovela: «La Sombra»; 19.30 The world tomorrow: «The shattered family»; 20.00 Telenoticias; 20.30 Harold sportshow; 21.00 CNN international hour; 22.00 Dynasty; 23.00 Showbiz today; 23.30 Sports tonight (live); 24.00 Sluiting.

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 18.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

* * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 10.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds H.Hessen (zondagsschool in het Jeugdcentrum).
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds H.Hessen (zondagsschool op dezelfde tijd).

* * * * *

ORANJESTAD — Met de KLM is op Aruba aangekomen mr. J.R.J. van Wijland die de komende drie jaren op Aruba als officier van Justitie op het parket werkzaam zal zijn. Zijn gezin volgt later. Op de luchthaven werd mr. Wijland begroet door vlnr: griffier mr. ing. H.C. Maduro, namens de advocaten mr. A. Bikker, mr. Wijland, officier van Justitie mr. H. Hoogland, rechter mr. D. Roemers, PG mr. Florencio Wernet en rechter mr H.D. van der Griendt.

Turner-rapport over Seroe Colorado voor toerisme klaar

SEROE COLORADO — Het studierapport dat Turner Corporation heeft gemaakt over de mogelijkheden om Seroe Colorado in een resort area om te bouwen, is klaar. Een vertegenwoordiger van het bedrijf verblijft op Aruba om aan de regering en Exxon een exemplaar van dit onderzoek aan te bieden. Ten aanzien van het bouwen van de nieuwe gevangenis in de omgeving van het De Vuyst- vliegveld, heeft zoals de Amigoe berichtte de regering reeds besloten de ingang van de gevangenis te verleggen. Desondanks zou de Turner Corporation hierover verder overleg met de regering willen plegen. Uit het rapport blijkt dat ook gerekend wordt dat Exxon een financiële bijdrage aan dit ontwikkelings- project van Seroe Colorado zal geven. Nadere bijzonderheden waren niet bekend.

Buit dieven: Jurken, benzine en video-apparaat

ORANJESTAD — In de omgeving van het kantoor van de Ontvanger werd er uit vijf dienstauto's benzine gestolen.

Bij een woning aan de Rondweg werden uit de tuin twaalf lege kisten met soft drinks en drie lege bierkratten met flessen meegenomen.

Te Kudawecha werden van een slaapkamerraam enige shutters weggehaald om binnen te komen. Na het bezoek was een video- cassettespeler ter waarde van twaalfhonderd florin verdwenen. De shutters werden voor vertrek weer netjes op zijn plaats gezet.

Een Venezolaanse die tijdelijk in Primavera verblijft, vermiste vijftien jurken die in haar klerenkast hingen. Het vermoeden bestaat dat een zekere S.G. die enige malen op bezoek kwam telkens enige jurken heeft meegenomen.

ORANJESTAD — Bij de trekking van de Arubaanse Sportlotto bleek vrijdag dat twee inzenders de vier getrokken nummers, te weten 13-19-26-16, goed hadden geraden. Zij ontvangen ieder *f*.14.927 uit de vette eerste prijspot die was opgelopen tot *f*.29.855,70. Voor de tweede prijs hebben zich 81 personen gemeld die drie nummers goed hebben geraden. Zij ontvangen van de *f*.10.613,50 ieder een bedrag van *f*.131,05.

Regering huiverig tav aangeboden Melchior-contracten

Eman: Melchior-verklaring wijst duidelijk in richting kwade trouw

ORANJESTAD - Met grote verbazing heeft men gisteren kennis genomen van de verklaring die de zakenman Leon Melchior aan de Nederlandse pers meende te moeten zenden. In een eerste reactie — de regering komt op een en ander nog uitvoerig terug — stelde minister-president mr Henny Eman, dat de Melchior-verklaring enorme bevreemding heeft gewekt. Hij heeft destijds voor zijn rapport een miljoen dollar gekregen en iedereen weet, aldus premier Eman, dat hij voor die een miljoen dollar niet gepresteerd heeft wat van hem verwacht werd.

Premier Eman betreurde het ten zeerste dat de heer Melchior zich nu zo over Aruba meent te moeten uitlaten. Hetzelfde Aruba waarvan hij een contract wilde hebben om een kantoor te openen dat Aruba weer eens een miljoen dollar per jaar zou gaan kosten, alsmede nog eens een percentage van de investeringen die Melchior naar Aruba zou weten te brengen. De minister van Economische Zaken Don Mansur heeft kortgeleden nog aan Melchior aangeboden een bedrijf tot ontginning van goud op Aruba te beginnen, doch daarop van Melchior geen reactie ontvangen. "Publicaties als Melchior gedaan heeft wijzen duidelijk in de richting van kwader trouw", aldus premier Eman in een eerste reactie op het bericht dat Leon Melchior in de Nederlandse pers meende te moeten verspreiden omdat de zaken niet lopen zoals hij het wil zien.

Uit de Amigoe ter beschikking staande gegevens blijkt dat in het ontwerp-contract dat Melchior aan de Arubaanse regering voorlegde voor de goudwinning, Melchior een exclusieve concessie voor goudwinning wilde hebben. Deze concessie moest zich uitstrekken zowel over het grondgebied als over de territoriale wateren en de zeebodem van het eilandgebied Aruba. Er stonden in het concept-contract nog vele andere voorwaarden waaruit bleek dat het merendeel der lusten voor Melchior kwamen en de overheid weliswaar vijftig procent van de jaarlijkse vast te stellen fiscale winst van de Aruba Mining Company kreeg, maar daardoor de gehele winning voor vijftig jaar uit handen gaf. De Arubaanse regering was toen reeds erg huiverig een dergelijk contract te tekenen.

Wat het andere contract betreft wilde Melchior wel een kantoor op Aruba openen — het Aruba dat hij thans nog eens een fijne trap meent te moeten geven met de "high risk", waarvoor Aruba hem per kalenderjaar een miljoen dollar zou moeten betalen bij vooruitbetaling per half jaar te voldoen. Verder een overeen te komen percentage van de middels bemoeiingen aan te trekken financiële middelen. Dit percentage had volgens concept-contract dat Melchior aan de Arubaanse regering voorlegde uitsluitend betrekking op alle fondsen die Melchior ten behoeve van Aruba weet aan te trekken, met uitsluiting van Nederlandse overheidshulp en de fondsen die Aruba voor één januari 1986 reeds benutte.

Ook voor dit contract was de Arubaanse regering huiverig om te tekenen, mede gezien de financiële situatie, waardoor zo maar niet een miljoen dollar jaarlijks kan worden uitgegeven terwijl in feite voor het eerste contract waarvoor ook al een miljoen dollar werd betaald, iedereen wist dat dit niet voldeed aan wat voor een dergelijk bedrag verwacht werd.

ORANJESTAD — In Fort Zoutman wordt dinsdagavond weer een Bon Bini Festival gehouden waaraan ditmaal medewerking wordt verleend door de kah'i orgel «El Pequiño Maldito». Voorts treedt op Serenata Arubeño met Vale Croes onder leiding van Rosarita Hart. Er wordt een lintendans vertoond onder leiding van Junior Maduro, terwijl Ruben Garcia het geheel aan elkaar zal praten, hetgeen hem wel toevertrouwd is. De bar is in handen van Divi Divi Hotels, terwijl de avond om half zeven begint in Fort Zoutman.

Inter trikamp van DOSVA

ORANJESTAD — Vrijdagavond is op de veld bij het gebouw van de Douane Sportvereniging (DOSVA) te Dakota de officiële opening van een inter trikamp onder de leden met een deelname van de deelnemende teams, te weten: Blue Bombers onder leiding van Felis Geerman, Red Strikers onder leiding van Ruben Kock en Yellow Hunters onder leiding van Coco Krozendijk. Tot en met 29 oktober zullen de drie groepen zich bezig houden met volleyball, domino, vissen, softball, voetbal, pingpong, biljarten en hersengymnastiek.

Barcadera overslaghaven Argentijnse olie

BARCADERA — Begin volgend jaar begint de Argentijnse maatschappij Indosa met de overslag van plantaardige olie via de haven van Barcadera.

Het ligt in de bedoeling deze olie in de haven van Barcadera in tanks op te slaan en daarna verder te verschepen vanuit Aruba naar Venezuela en Colombia en in de naaste toekomst naar Europa. Minister Don Mansur wees erop dat de maatschappij niet veel mensen in dienst zal behoeven te nemen, maar het bewijst in ieder geval weer eens dat de Argentijnse markt voor Aruba mogelijkheden biedt. De nieuwe maatschappij kan als voorbeeld en aanmoediging dienen voor andere investeringen. De maatschappij heeft de twee tanks te Barcadera reeds gehuurd, zo meldde vanmorgen Diario, om begin januari met de opslag te kunnen beginnen als het eerste schip met olie naar Barcadera komt.

In Buurtcentrum Brazil komt bibliotheek informatiecentrum

BRAZIL — Reeds enige tijd is het actieve bestuur van het Buurtcentrum Brazil doende om te trachten een bibliotheek/informatie- centrum in zijn buurtcentrum op te richten.

Hierbij wordt alle medewerking verkregen van de Biblioteca Nacional en Osticeba. De bibliotheek vormt een onderdeel om ook in dit buurtcentrum culturele activiteiten te gaan organiseren. Biblioteca Nacional verleende medewerking door degene, die zich met de bibliotheek in het buurtcentrum zal belasten, stage te laten lopen in de Nationale bibliotheek.

Men heeft echter onvoldoende boeken. Mochten er mensen zijn die boeken beschikbaar hebben om aan het buurtcentrum te schenken, dan kan contact worden opgenomen met het kantoor van Osticeba (tel.: 25037 of 27446). Indien nodig worden de boeken afgehaald.

Op 26 oktober tien km. loop

NOORD - Voor het zevende achtereenvolgende jaar wordt zondag 26 oktober aanstaande de tien kilometerloop van Turibana naar de sporthal van Santa Cruz gehouden.

Er wordt in een groot aantal categoriën gelopen: zeven categoriën voor de mannen en twee voor de vrouwen. Van Idefre wordt vernomen dat er voor de Turibana-loop veel belangstelling bestaat en dat onder meer Rudsel Martina, Amadeo Kemper en Achi Belioso zullen deelnemen. De afgelopen vier jaren was de overwinning bij de dames steeds voor Lia Melis, bij de heren driemaal voor Willy Willems en verleden jaar voor Rudsel Martina.

Aan kust lichtseinen waargenomen

Vermiste vissers terecht

SAVANETA — Vanuit Savaneta werd alarm geslagen voor de vissersboot «Jurette» die donderdagmorgen acht uur vanaf de Essoclub was uitgevaren om ten oosten van Aruba te gaan vissen en niet om vier uur terug was gekeerd zoals was afgesproken.

Op de boot bevonden zich de gebroeders Ridderstap en de heer Bloemond. Aangezien inmiddels ter hoogte van Boca Mahos een lichtsignaal werd waargenomen, voer de loodsboot uit in die richting.

Ook de politie had aandacht voor deze lichtseinen, die uit en aan gingen. Zwaar bewapende agenten bleven in de buurt patrouilleren. Korte tijd later zagen ze lichten zich van de kust verwijderen en aangezien het windstil was, werd ook het geronk van de motor gehoord, zodat dit geen boot in nood kon zijn.

Inmiddels was om drie uur in de ochtend de vermiste vissersboot Jurette door twee andere vissersboten bij de Essoclub binnengebracht. De boot had met motorpech te kampen gehad. Iedereen was gezond en wel.

Morgenavond prijs-uitreiking

Vanavond finales van Santa Cruz-sportweek

SANTA CRUZ — De Estrellaclub is vanavond (zaterdag) het middelpunt van de finales van de geslaagde tweede Santa Cruz Sportweek.

Op de banen worden de volgende finales gespeeld: volleyball dames met Arukorf - Diamond Gym, volleyball heren: Diamond Gym - Santa Cruz Stars, zaalvoetbal: Atlantico - Estrella en basketball dames: Volvox - Bionic. Tenslotte wordt op de banen de finale zaalvoetbal tussen Bionic en Arukorf gespeeld.

In de club zelf is de finale van het dammen: Atlantico - Estrella, terwijl Arukorf tegen Bionic speelt voor de derde plaats. Bij domino is de finale tussen Arukorf - Atlantico. Uitgespeeld zijn reeds: hersengymnastiek welke gewonnen werd door Janny's Hemco, gevolgd door Estrella en Bionic. Bij tafeltennis: junioren dames: Estrella en Diamond Gym, junioren heren: Atlantico, Estrella en Diamond Gym, veteranen dames: Diamond Gym en Estrella, veteranen heren: Estrella Atlantico en Bionic, open klas dames: Estrella, Bionic en Janny's Hemco en open klasse heren: Estrella, Atlantico en Santa Cruz Stars. Donderdagavond stond Estrella nog stevig bovenaan met 24 punten, gevolgd op de tweede plaats door Atlantico Deportivo met 14.5 punten en Diamond Gym met 11 punten.

De prijsuitreiking is zaterdagavond gecombineerd met een dansavond.

Bij algehele doorvoering kost het jaarlijks 1,8 miljoen

Examengeld-brief van Simar valt niet goed bij min. Croes

ORANJESTAD - Minister van Welzijnszaken mr Mito Croes is niet zo gelukkig met de open brief van de Simar, waarin de vakbond van leerkrachten duidelijk laat blijken dat geld een rol speelt bij de examens. Zoals bekend had de Simar in een openbare brief aan de bewindsman bezwaren gemaakt tegen de beslissingen van de minister ten aanzien van de vervaardiging van MAVO, HAVO en VWO examens. Minister Croes zette vrijdagavond in Tele Noticias uiteen, dat dit 3600 gulden per jaar extra per leerkracht kostte om die examens te maken. En dit terwijl andere scholen hiervoor geen geld krijgen. De bewindsman vond dat er sprake van discriminatie was. Indien de overheid aan alle leerkrachten zou gaan betalen dan betekende dat een extra uitgave van 1.8 miljoen gulden, hetgeen de bewindsman in deze moeilijke tijden onverantwoord achtte. Het uitgangspunt van de Simar dat wanneer er minder betaald wordt het werk dan ook van minder kwaliteit zou kunnen zijn noemde minister Croes onjuist. Wat de geheimhouding van de examens betreft wees hij erop dat bij de APA en MTS ook de examens worden gemaakt en geheimhouding verzekerd is. Overigens noemde hij deze opmerking van de Simar in feite een belediging voor die onderwijsinstellingen.

CCA-vergadering met na afloop paarden-parade

ORANJESTAD — In Rancho El Paso wordt zondagmorgen een vergadering van de paardensport- vereniging OCA gehouden. Gesproken zal worden over de «Interpaso 86», welke in het weekeinde van 9 november met veel buitenlandse deelneming wordt gehouden. Na de vergadering volgt zondag een parade met de paarden door de straten van Oranjestad. De vergadering begint zondagmorgen tien uur.

ZEVENDE PLAATS NU HOOGST BEREIKBARE VOOR ORANJE

Nederland volgende keer niet meer direct geplaatst

Nederlandse hokeyers zakken diep weg na het grote verlies tegen Spanje: 1-4

LONDEN — Het contrast was groot. Maandag leverden de Nederlandse hockeyers voor ruim 9.000 toeschouwers in Willesden nog strijd met Engeland om een plaats om de halve finales in de strijd om de wereldbeker. Vier dagen later, nauwelijks mensen op de tribunes, zakte Oranje diep weg door het duel met Spanje voor de 'middengroep' met 1-4 te verliezen. Daardoor kwam Nederland in de tweede helft van de klassering terecht. Vanavond wordt het toernooi, dat voor Nederland na het zo hoopgevende begin op een enorme domper is uitgedraaid, afgesloten met de wedstrijd om de zevende plaats tegen Polen.

Door deze ontwikkeling moet Nederland zich in 1989 in New York via het toernooi om de intercontinentale beker eerst plaatsen voor de volgende strijd om de wereldbeker, in 1990 in Lahore. Nog niet eerder is Nederland in dit onderonsje voor B-landen terecht gekomen. In 1975 eindigde Oranje in Koeala Loempoer als houder van de wereldtitel weliswaar slechts als negende, maar volgens de toen geldende regels was dat nog net voldoende voor directe kwalificatie.

"Erbarmelijk", zo omschreef coach Hans Jorritsma het spel van de nationale ploeg tegen Spanje. "Na het missen van de halve finales was de veerkracht er bij de spelers helemaal uit. Ook de drie rustdagen hebben die teleurstelling niet helemaal weg kunnen nemen." Een mening die doelman Frank Leistra - met ditmaal een wankele verdediging voor zich - bestreed. "Ik dacht dat we allemaal vol goede moed waren voor het begin", zei de Tilburger. "De begeleiding had er bij ons voortdurend op gehamerd, dat deze wedstrijd nog van groot belang was. Iedereen was er ook op gebrand nog iets te laten zien."

Van die gretigheid was in het veld niets te merken. De aanval, met Drost weer eens in de spits, kon voor de zoveelste keer niet imponeren. Het middenveld liet zich volkomen afbluffen door de Spanjaarden, die extra geïnspireerd leken door de beslissing Barcelona de organisatie van de Spelen in 1992 te gunnen. De Spaanse officials hadden voor het duel al een rondedansje gemaakt, wel wetend, dat ook de hockeysport in eigen land 'vette' jaren tegemoet gaat. En deze keer kwam ook de Nederlandse defensie tegen Spanje, dat eind september nog in Laren met 2-5 ten onder ging tegen Nederland, voortdurend in grote problemen. De openingstreffer van Bovenlander, uit de derde Nederlandse strafcorner, spoorde de Spanjaarden - met drie broers Escude en drie telgen van de familie Malgosa in de ploeg - aan tot nog offensievere daden. Uit de tegenaanval kwam al de gelijkmaker tot stand door Oliva. Voor rust mikte Heijn nog op de paal, maar dat was meteen het laatste wapenfeit van Oranje in deze wedstrijd.

In de tweede speelhelft wilde er niets meer bij Nederland lukken. De spelers liepen elkaar voortdurend in de weg en het gebrek aan techniek werd steeds duidelijker zichtbaar. "Er kwam niets fatsoenlijks meer uit", moest Jorritsma toegeven. "Kwalitatief kwam de ploeg vandaag heel erg veel te kort. Ik wist, dat het een moeilijke wedstrijd zou gaan worden, maar dat het zo zou aflopen had ik niet verwacht."

Al snel na de pauze maakte Xavier Escude er uit de rebound van een strafcorner 2-1 voor Spanje, waarbij de Nederlandse verdediging veel te lamlendig reageerde. Toen er geen enkele verbetering in het spel van zijn ploeg optrad, besloot Jorritsma eerst Van Grimbergen en Heijn te wisselen voor Schlatmann en Boele van Hensbroek. Een paar seconden later was het al 1-3 door Jamie Escude, die in de vierde minuut de met een brancard weggedragen Figar (ontwrichte schouder) was komen vervangen. Met Delissen voor Drosten en de verhuizing van de weer tevergeefs naar zijn vorm zoekende Jan-Hidde Kruize was halverwege de tweede helft de hele basis-voorhoede gewijzigd. De Spaanse defensie had ook in de slotfase geen enkel probleem met de veel te doorzichtige Nederlandse acties. Twaalf minuten voor tijd werd het zelfs nog 1-4 door weer Jamie Escude, die geheel vrijstaand hoog mocht inslaan.

"Als ik alle zes wedstrijden van ons in dit toernooi bekijk, moet ik wel tot de slotsom komen, dat we ontzettend weinig goede periodes hebben gekend", aldus Jorritsma, die de gang van zaken hoofdschuddend had bekeken. "De verdediging overtuigde meestal wel, maar de aanval was veel te slecht op dreef. En dat drukte dan weer op de defensie, die naarmate het toernooi vorderde meer fouten begin. Het is duidelijk. We komen terecht op de plaats waar we thuis horen. In de middenmoot zijn de verschillen gering. Naar de top gaapt echter een flink gat."

ATLETIEK/NEW YORK — Voor het eerst zullen tijdens de marathon van New York op het gebruik van doping worden gecontroleerd. Dat heeft de organisator Fred Lebow verklaard. De marathon wordt op 2 november gehouden.

Volgens wetenschappelijke studie:

Chromosomentest voor atletes is onnauwkeurig en unfair

CHICAGO — De manier, waarop bij de Olympische Spelen en andere grote sportgebeurtenissen wordt vastgesteld of vrouwen wel echte vrouwen zijn, is volgens een wetenschappelijke studie onnauwkeurig en unfair.

De test, waarbij aan de hand van genetisch materiaal het aantal geslachtsbepalende chromosomen wordt vastgesteld, wordt door Albert de la Chapelle van de universiteit van Helsinki een norm genoemd, die er op sexe-gebied het minst toe doet. De la Chapelle openbaart zijn conclusies in een studie, die deze dagen is verschenen in het vaktijdschrift van de Amerikaanse medische associatie.

"Het achterwege laten van deze test zou waarschijnlijk weinig of geen effect hebben, maar zou wellicht in een aantal gevallen het gevoel van de aantasting van de eigenwaarde bij de atletes voorkomen", aldus het artikel.

Bij de sex-test wordt speeksel van de binnenkant van de wang geschraapt. Het gebruik van spier-opbouwende anabolische steroiden kan er niet mee worden aangetoond en volgens De la Chapelle is er slechts een kans van 1 op 10, dat kan worden aangetoond, dat er sprake is van verworven of erfelijke, niet-vrouwelijke factoren, die tot extra spierkracht zouden kunnen leiden.

Tegelijkertijd is het volgens hem zo, dat sommige vrouwen, die bij de proef afvallen, in het geheel niet beschikken over abnormale spierkracht of over andere hoedanigheden, waardoor zij bij sport- confrontaties met andere vrouwen in het voordeel zouden zijn.

De la Chapelle zegt, dat de huidige test "de meerderheid doorlaat van degenen, die waarschijnlijk zouden moeten worden uitgesloten" en dat vrouwen worden uitgesloten "met erfelijke afwijkingen, die daarvan in het geheel geen voordeel hebben".

Volgens de Fin zouden sportorganisaties zich kunnen afvragen of gewoon kijken naar iemands lichaamsbouw niet een veel eerlijker toets is dan de tot dusver gebruikte methode.

0-0-0-0-0

TENNIS/SEOEL — Zuid-Korea heeft de eindstrijd van de strijd om de Davis-beker, in de Aziatische zone, gewonnen. Na winst in beide enkelspelen zegevierden de Zuidkoreanen Jin-Sun en Bong-Soo ook in het dubbelspel over hun Japanse opponenten Shirato en Takeuchi: 6-4, 1-6, 6-4, 6-4.

Keuze was in eerste instantie twijfelachtig

De Olympische Winterspelen gaan in 1992 naar het Franse Albertville

LAUSANNE — Dat Albertville als organisator van de Olympische Winterspelen 1992 uit de bus zou komen was na het tellen van de stemmen na de eerste ronde allerminst zeker. Sofia kreeg aanvankelijk de voorkeur van de 85 IOC-leden. Pas na vijf stemmingsronden kwam de Franse wintersportplaats als winnaar uit de bus.

De meeste olympische wintersport-evenementen worden buiten Albertville gehouden. De stad zelf neemt alleen de openings- en sluitingsceremonie en het schaatsen voor zijn rekening. De ski-wedstrijden bij de heren worden op de bekende pistes van Val d'Isere en Tignes afgewerkt. Het valleigebied tussen de dorpen Courchevel, Meribel en Lers Menuires-Val Thorens dient voor de ski-wedstrijden van de dames. De strijd om de ijshockeytitel vindt in verschillende stadions plaats.

Albertville, dat veel bestaande, maar verouderde wintersport- accommodaties bezit, trok ongeveer 125 miljoen gulden over voor nieuwbouw uit. Het Alpendorp krijgt daarvoor een nieuwe ijshal, maar het grootste deel van het bedrag gaat naar de bouw van een nieuwe springschans en een bobsleebaan. De skischans komt in Courchevel, de bobbers strijden in La Plagne om het olympisch eremetaal.

Ook de horeca- bedrijven in het gebied profiteren van de komst van de Spelen. Alle hotels krijgen een flinke opknapbeurt en de toegangswegen naar het dorp zullen aanzienlijk worden verbeterd.

JeanClaude Killy en Michel Barnier, de initiatiefnemers van de Winterspelen in Albertville, hadden geen zorgen op het gebied van de veiligheid. Terwijl Parijs zich, na de talrijke bomaanslagen, in allerlei mogelijke bochten moest wringen om de IOC-leden van een optimale veiligheid te overtuigen, wees het tweetal slechts op de strategische ligging van het olympisch dorp. De wintersporters en officials worden in Brides-Les Bains ondergebracht. Een klein plaatsje in een diepe vallei, dat door een nieuwe snelweg wordt omsloten. Ongemerkt binnendringen is volgens de organisatie onmogelijk.

Het zwakke punt van Albertville vormt de slechte toegankelijkheid. Er is slechts een summier wegnet. De komst van de spelen levert in elk geval een uitbreiding van het spoorwegnet op. De supersnelle TGV-trein zal ook in 1992 Albertville aandoen.

De toeschouwers zullen daar een enthousiaste bevolking aantreffen. Direct na de beslissing in Lausanne vierden duizenden dorpsbewoners hun overwinning in de straten. De zingende menigte scandeerde voornamelijk de namen van Killy en Barnier, die hun droom in werkelijkheid omzetten.

Van de andere kandidaten was het vooral Berchtesgaden die diep teleurgesteld was. De Westduitsers waren er van overtuigd, dat zij de organisatie in handen zouden krijgen. Rosi Mittermaier, tweevoudig olympisch ski-kampioene: "Jammer, dat Berchtesgaden niet gekozen is. De Fransen hebben de Winterspelen al twee keer georganiseerd. Nu moeten er voor de derde keer nieuwe lokaties worden gebouwd." Ook Franz-Josef Strauss, de politicus uit Beieren, was ontzet. "De uitslag is teleurstellend. Maar wat niet is, kan komen. We moeten ons nu richten op de kandidatuur voor 1994.

Berchtesgaden was de meest omstreden stad tussen de kandidaten voor de Winterspelen. Het vroegere 'Adelaarsnest' van Hitler werd voor de Tweede wereldoorlog door de Nazi-leider omgebouwd tot een luxieus rustoord. Het verleden is waarschijnlijk het grootste minpunt van het Westduitse stadje geweest. Het stadje viel al in de eerste stemmingsronde af.

Voor Falun was het de derde keer dat de stad door de IOC-leden bij de stemming werd gepasseerd. De Zweden probeerden het eerder in 1977 en 1981. De Skandinaviërs kwamen dit keer met een revolutionair plan. De Winterspelen zouden in twee plaatsen moeten plaats vinden. Are en Falun moesten de wintersport- evenementen herbergen. De twee lokaties liggen echter ruim 350 kilometer van elkaar verwijderd, wat voor de deelnemers en de bezoekers grote vervoersproblemen met zich mee zou brengen.

Het overzicht van de stemmingsronden was als volgt (plaats, stemmen 1e, 2e, 3e, 4e en 5e ronde):

Berchtesgaden	6- - - -
Anchorage	7- 5- - -
Cortina d'Ampezzo	7- 6- 7- -
Lillehamer	10-11- 9- 9
Falun	10-11-11- 9- 9
Sofia	25-25-28-24-25
Albertville	19-26-29-42-51

Met nog acht landen in toernooi:

Oranje-selectie baseball bekend voor trip naar Taiwan

DEN HAAG — Neptunus, Pirates en HCAW zijn ieder met vier spelers vertegenwoordigd in de selectie voor het Nederlands baseballteam, dat volgende maand deelneemt aan een toernooi in Taiwan. Landskampioen Amstel Tigers heeft slechts één baseballer in de groep van 17. Het is onzeker of Jan van Hijzelendoorn de selectie nog zal aanvullen. De werper van Amstel Tigers, die zich voor het eerst voor dit najaarstoernooi kan vrijmaken, heeft last van een armblessure.

Aan het toernooi, dat van 22 november tot 2 december wordt gehouden, doen negen teams mee. Taiwan is met twee ploegen vertegenwoordigd. Uit de Verenigde Staten komt de college-kampioen, de universiteit van Arizona. Tegenstander is verder onder meer het nationale team van Puerto Rico, dat ook tijdens de wereldtitelstrijd in Nederland de Nederlandse ploeg ontmoette. De KNBSB had twintig spelers voor het toernooi uitgenodigd. Om verschillende redenen hebben Rene Rijst, Ron van Zuilichem, Bill Groot, Frank Bos, Marcel Kruijt afgemeld.

In vergelijking met de groep, die deze zomer tijdens het toernooi om het wereldkampioenschap als negende eindigde, zijn er tien nieuwelingen: Eric de Bruin, Peter van Dalen, Robert Eenhoorn, Rickert Faneyte, Sven van de Graaf, Harry Koster, Hans Lemmink, Andre Smit, Ronald Stoovelaar en Erik de Vries. De Nederlandse selectie wordt geleid door Leen Volkerijk en Harry van der Vaart.

De zekeren in de selectie zijn: Judsel Baranco, Robert Eenhoorn, Jacky Jacoba, Harry Koster (allen Neptunus); Gerard Blanquiere, Tonny Cohen, Rickert Faneyte en Ronals Stoovelaar (Pirates); Alfred de Leeuw, Sven van de Graaf, Peter van Dalen en Erik de Vries (HCAW); Eric de Bruin (Sparta), Marcel Joost en Hans Lemmink (Haarlem Nicols); Andre Smit (Amstel Tigers); Bart Volkerijk (ADO).

De deelnemers aan het toernooi zijn:
Universiteit van Arizona, Canada, Puerto Rico, Dominicaanse Republiek, Japan, Zuid-Korea, Taiwan, Kwang Hwa (Taiwan-B) en Nederland.

VOETBAL/MURCIA — Een dag na het ontslag van trainer Vicente Campillo heeft de Spaanse eerste divisieploeg Real Murcia de Hongaar Ladislao Kubala als nieuwe oefenmeester gecontracteerd. De 59-jarige Kubala was eerder trainer van Barcelona en het Spaanse nationale elftal. Murcia verloor tot nu toe zes van de zeven competitiewedstrijden en is met twee punten hekkesluiter.

WILLEMSTAD — De hier gebeelde uitdager van reldkampioen Kaosay Galaxi Thailand, de Venezolaan Is Contreras, bokst vanavond tegen de wereldkampioen om wereldtitel. De organisatie h het gevecht uitgesteld tot 1 vember. De wereldkampio Galaxi, die pas vorige week op eiland arriveerde, heeft m voorbereidingstijd nodig.

Voor uitdager Contreras (f geen bezwaar. Hij zal ook op 1 vember de man uit Thailand zijn bokskroon ontdoen, zo h hij beloofd. In elk geval zal he zaterdag 1 november in Sen Deportivo Korsou een avond jewelste worden die nog niet der hier op Curaçao is vertoo Het is voor de eerste maal da een officieel wereldtitelgevech ons eiland wordt gepresentee Daar de entree laag is gehou door de organisatie (fl. 20 wordt een zeer grote toeloop boksliefhebbers verwacht.

Houdt daarom zaterdag 1 vember vrij!

Navratilova: 1000 x winst

FILDERSTADT - Martina Navratilova heeft woensdag voor de duizendste keer in haar profcarière een partij gewonnen. De Amerikaanse tennis-miljonaire versloeg in de eerste ronde van het $175.000-toernooi van Filderstadt de Franse Nathalie Taiziat in twee sets: 6-3, 6-2.

De nummer een van de wereldranglijst, die deze week dertig jaar wordt, kreeg een symbolisch cadeau van de organisatoren: een gouden ketting met een miniatuur-tennisbal van hetzelfde edelmetaal, met de bondige inscriptie "1000". Navratilova beantwoordde het eerbetoon met een nuchtere mededeling. "Ik heb mijn overwinningen nooit geteld. Elke zege is even belangrijk."

Guang Ping wandelt naar wereldrecord

PEKING — De Chinese atlete Guang Ping heeft het wereldrecord 5000 meter snelwandelen in Qingdao gebracht op 21 minuten en 26,5 seconden. Dit maakte het persbureau Nieuw China bekend.

Het oude record stond sinds 7 september op naam van Pings landgenote Li Sujie met 21.34,37. Guang Ping veroverde vorige maand het Aziatisch kampioenschap op deze specialiteit. Qingdao ligt in het oosten van China.

0-0-0-0-0

ALGEMEEN/DUSSELDO — Een Europese werkgroep sport heeft het plan gelance om de fabrikanten van sport kelen te betrekken bij de pingbestrijding. In een brief Armin Dassler, voorzitter va fabrikanten- vereniging, wo het voorstel gedaan in de komst in de contracten met sp ters of bonden een clausule o nemen, die het gebruik van boden stimulerende en sp versterkende middelen a pakt. Een positief uitgeval dopingtest zou het contract de betrokkenen bijvoorbeeld tomatisch ontbinden.

0-0-0-0-0

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**Openingstijden** voor het publiek)
Maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00 / 14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(**Openingstijden** voor lezers)
Woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00 / 14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

ANTIECLUB (Weg naar Willemstoren): Geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

KERKDIENSTEN
St. Bernarduskerk Kralendijk:
Dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Pedro Nolasco/Remotokerk Antriol:
Dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk Rincon:
Dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

NACHTENBEZORGING doorgeven aan mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya Cacique 4.

Siebesma bij slot Regatta:

Dit jaar record gebroken

KRALENDIJK — Zoals gebruikelijk had rond het zwembad van het Bonaire Beach Hotel de sluiting plaats van de jaarlijkse Regatta van Bonaire. In het slotwoord van Cees Siebesma werd duidelijk gesteld, dat deze Regatta een record had gebroken wat betreft deelname.

De heer Siebesma sprak dan ook de hoop uit dat de twintigste Regatta een nog groter aantal deelnemers zal tellen dan dit jaar. Zoals de Amigoe reeds vermelde wil men dat volgend jaar alle records worden gebroken. Tijdens de sluiting sprak ook gedeputeerde van Toerisme, Jose Winklaar, de hoop uit dat met samenwerking van iedereen de organisatie en uitvoering van de twintigste Regatta tot een waar succes kunnen uitmonden.

Er is reeds vernomen dat gedacht wordt aan een ander tijdstip van de Regatta, mede gezien het feit dat vele mensen niet vrij zijn gedurende deze periode. Misschien is daar aan toe te voegen dat in een andere periode van het jaar ook de weersgesteldheid wat beter zal zijn.

KRALENDIJK — Algehele winnaar van de grote Jachten werd Chamba II. Bij de foto neemt men de trofee in ontvangst uit handen van gedeputeerde Winklaar. In het midden race-manager Cees Siebesma.

Drugs-politie

CLERMONT — Het hoofd van de afdeling Drugsbestrijding van de politie in Midden Frankrijk, Robert Mestre, is samen met twee andere mannen in staat van beschuldiging gesteld wegens de invoer van drugs. Mestre was maandag de ontvanger van een pakje met 1,6 kilogram cocaïne van Boliviaanse oorsprong. Zijn collega's keken wel op toen zij het bericht hoorden. Zij beschouwden hem als een bekwame collega.

Madrileense onderscheiding Alfonsin

MADRID — Madrid heeft president Raul Alfonsin de gouden medaille toegekend van de hoofdstedelijke gemeenschap als waardering voor het feit dat hij het land teruggevoerd heeft in de schoot der democratische landen. Dit werd meegedeeld in een verklaring van de «gemeenschap van Madrid». Op 29 oktober zal hem de medaille worden uitgereikt door Joaquin Leguina als voorzitter van de «autonome gemeenschap Madrid». Dit gebeurt in Buenos Aires.

Drie weken wel erg lang

PNP wil kostenopgave Nederland-reis Badejo

WILLEMSTAD — De PNP is van mening dat de reis van minister Linda Badejo naar Nederland om te praten met haar collega Deetman over enkele problemen te lang was, en wil nu weten wat het kostte.

Naar PNP- secretaris Rufus McWilliam meedeelde vindt zijn fractie een reis van drie weken om enkele onderwijszaken te regelen te lang, en heeft men daarnaast vernomen dat de minister via de Verenigde Staten terugreisde. Daarnaast is de partij van mening dat een indeling van Antillianen in Nederland bij het minderheden- beleid niet past binnen het Koninkrijk. De minderheden en het beleid van de Nederlandse regering ten aanzien daarvan betreft voornamelijk buitenlanders, en geen Antillianen met de Nederlandse nationaliteit. "Antillianen zijn Nederlanders, en kunnen op geen enkele wijze als tweederangsburgers worden gezien," aldus McWilliam, "maar moeten zowel de voordelen als nadelen van het Nederlanderschap dragen."

De PNP vindt daarnaast dat het erkennen van de UNA als onderwijsinsitituut waarvoor de nieuwe basisbeurs geldt niet duidelijk uit de verf gekomen is, terwijl dat juist een van de voornaamste redenen van het bezoek was. Daar zal pas tegen het eind van het jaar een beslissing over verwacht kunnen worden. Dat de minister de nu vrijgekomen gelden voor Kabna- beurzen wil gebruiken voor studie in de regio acht de oppositie- partij een mooi streven, maar dan moet men wel eerst de erkenning van regionale diploma's regelen zodat deze studenten later niet in moeilijkheden raken bij het zoeken naar een passende baan, met name voor wat betreft de particuliere sector. Dat een groter deel van de studenten uit de regio terugkeert acht de PNP logisch omdat ze daar, in tegenstelling tot in Nederland, buitenlander zijn en meestal moeten vertrekken na hun studie of geen werkvergunning krijgen. Bovendien is de levensstandaard in sommige van deze landen zo laag dat men om financiële redenen terugkeert.

*****

JERUZALEM — Buitenland- minister Shamir heeft Israels president Herzog meegedeeld dat hij een nieuwe regering van Nationale eenheid heeft gevormd. Hij neemt hoogstwaarschijnlijk maandag het premierschap van Peres over die dan de Buitenland- portefeuille krijgt.

*****

KRALENDIJK — In Kralendijk had donderdag tijdens het middaguur een kranslegging plaats bij het monument ter nagedachtenis van de gevallenen tijdens de Tweede Wereldoorlog en bij het standbeeld van Simon Bolivar. Aanwezig waren de commandant van het Venezolaanse oorlogsschip Eziquibo, de commandant van het Nederlandse marinevaartuig de Woerden en de gezaghebber van het eilandgebied Bonaire, mr George Soliana.

KRALENDIJK — Anchi Soliana, kapitein van Megahertz mocht de prijs in ontvangst nemen voor zijn winnende vissersboot na de traditionele race voor de vissersboten.

WILLEMSTAD — Een man die een nummerkantoor te Schelpwijk beroofde werd door de politie, die daar toevallig in de buurt was, gezien toen hij met het blik geld naar buiten kwam. De dief sprong bij twee andere mannen in een auto die wegreed, en de politie zette de achtervolging in. De politie slaagde erin de auto tot stoppen te brengen en twee van de mannen aan te houden. De derde ontsnapte echter te voet met het geld. Hoewel de eigenaar van het nummerkantoor nog niet is komen melden hoeveel geld hij kwijt is zat er volgens de twee aangehouden verdachten een flink bedrag in het blik.

LISSABON — Het Mozambique-verzet zegt 3 stellingen te hebben veroverd op het regeringsleger in het centrum van het land. Het bericht is nog niet bevestigd uit onafhankelijke bron.

Zakenvaria

DONCHEE'S ICE CREAM PARLOR werd onlangs in de Backstreet op Sint Maarten officieel geopend. Dit is een grote ijssalon die beheerd wordt door het echtpaar Vincent Doncher. Naast vele andere aanwezigen, waren ook gezaghebber Ralph Richardson en eilandsraadslid Vance James jr bij de opening. Het gebouw waarin de Ice Cream- zaak is gevestigd, is volledig in oud- St Maartense stijl gerestaureerd. Donchee's Ice Cream Parlor serveert het bekende merk Haagen- Dasz.

Solidareitsfonds en landstaken

Bezuinigingen raken ook andere eilanden

WILLEMSTAD — De Centrale Regering heeft de andere eilanden laten weten dat bezuinigingsmaatregelen voor het land en eiland ook mogelijke gevolgen hebben voor de landstaken op de eilanden en de bijdrage in het solidariteitsfonds.

Zo verklaarde minister Winston Lourens tijdens een onderhoud over het rapport Berenschot. Hij zei dat de eilanden constant op de hoogte gehouden zijn van het proces wat geleid heeft tot het Actieplan Berenschot, en mogelijke gevolgen voor hen. Zij hebben ook gevraagd om op tijd te weten op welke landstaken op de eilanden men gaat bezuinigen, zodat daar rekening mee gehouden kan worden. Ook willen de eilanden geholpen worden met een studie van hun financiële situatie, opdat men de begrotingen beter in de hand kan houden en kijken hoe men de bezuinigingen bij landstaken enigzins kan opvangen.

Naar Lourens meedeelde hebben de eilanden begrepen dat bezuinigingen op Curaçao, die de Centrale Regering tot nu toe alleen financiert, gevolgen kunnen hebben voor het solidariteitsfonds dat bedoeld is om de begrotings- tekorten van de kleinere eilanden te dekken. Curaçao draagt 25 procent van de belastinginkomsten af aan de Centrale Regering, en financiert zo indirect, samen met Nederland, de tekorten van de kleinere eilanden. Volgens de minister heeft men op de kleinere eilanden heel goed begrepen dat de noodzakelijke sanering ook daar effect zal hebben. Zo zal er naast het solidariteitsfonds ook bezuinigd moeten worden op de overheidstaken die het land daar uitvoert.

Lezing van Mr dr Hubben

WILLEMSTAD — Volgende week zal onder auspicien van de Psychologen- vereniging een lezing verzorgd worden door mr. dr. Hubben die naast psycholoog psychotherapeut ook jurist is. Als zodanig heeft hij een onderzoek gedaan naar ongepubliceerde stukken van het medisch tuchtcollege, met name die, met betrekking tot psychotherapiepraktijken. Momenteel is Hubben inspecteur van Volksgezondheid in Nederland.

Door de Psychologen- vereniging is hem verzocht een inleiding te geven over het onderwerp "Psychotherapie en Recht". Deze lezing zal niet alleen interessant zijn voor degenen die in een psychotherapeutische werkkring werkzaam zijn, maar ook voor anderen die hiermee in hun werk of op andere wijze te maken hebben.

Nadere informatie over de datum, tijd en plaats wordt in de komende dagen bekend gemaakt.

Regatta-uitslagen

KRALENDIJK — Hierbij de officiële uitslag van de 19e Regatta van Bonaire.

Vissersboten Groep A: 1) Ethienne 4.45,45; 2) Solange 2.32.33 halve race en 3) Eagle 2.35,25 halve race.

Groep B: 1) Megahertz 7.23,02; 2) Slep 6.25,37; 3) Velos 6.36,59; 4) Scorpion 6.39,27; 5) Danoa 6.55,06 en 6) Fliet 3.42,02 halve race.

Groep C: 1) Judith 6.27,02; 2) Jaira 6.35,34; 3) Brisa 6.40,15; 4) Carla 6.44,54 en 5) Trigi 6.56,43.

Groep D: 1) Veva 3.20,14; 2) Banana Split 3.48,52; 3) Atami 3.48.18; 4) Linda 3.59,43 en 5) Mi Deseo 2.31,20 halve race; Tiger (mini boat) 3.27,50.

De prijzen vielen als volgt bij de **Catamaran** (25 deelnemers): 1) Bonaventura (V); 2) Kerese (V); 3) Noordstar (C) en 4) N. Kort (C).

f2470 (2 deelnemers): 1) Cecilia Moncada (V).

Sunfish (14 deelnemers): 1) Alex Roose (C); 2) D. Warnink (C); 3) W. Coppoolse (C) en 4) A.R. Doval (V).

Laser (7 deelnemers): 1) Lezama Jezzi (V) en 2) Hulshart (V).

Sailboard (licht) (26 deelnemers): 1) Roland Millosevic (V); 2) Jan Boersma (C); 3) Giorgio Picasso (V) en 4) Silvio Rademaker (C).

Sailboard (dames) (3 deelnemers): 1) Josien Coppoolse (C).

Sailboard (zwaar) (15 deelnemers): 1) Andres Millosevic (V); 2) Jeroen v.d. Heuvel (C); 3) Michael de Vries (C) en 4) Lorenzo Vigas (V).

Funboard Race 1: Jan Boersma (C) en Race 2: Jan Boersma (C).

Jachten klasse I (10 deelnemers): 1) Luv (V); 2) Connie D (V) en 3) Piolin (V).

Jachten klasse II (2 deelnemers): 1) Camba II (C).

Jachten klasse III (7 deelnemers): 1) Wind - Hush (C) en 2) Double - Dutch (C).

Jachten klasse IV (5 deelnemers): 1) Aroha (C) en 2) Twentse Ros (C).

Overall jachten: 1) Chamba II (C).

Rond Bonaire jachten zonder TCF): 1) Connie D (V) 6 uur, 58 min. 10 sec.

Rond Bonaire jachten (met TCF): 1) Demarage (C).

Missiedag

WILLEMSTAD — Bij gelegenheid van Wereldmissiedag wordt vanavond en morgen in alle katholieke kerken van het bisdom Willemstad aandacht besteed aan de zendingsopdracht van iedere christen. Ook is de opbrengst van de collecte bestemd voor de missiewerken van de paus over de hele wereld. De gebeden tijdens de misviering zijn ook afgestemd op het thema missie. Gehoopt wordt dat iedere katholieke zich nog meer van zijn of haar taak in dezen bewust zal worden.

WILLEMSTAD — Vanwege klachten dat er onder een boom aan de Savierweg veel drugs wordt verkocht voerde de politie op de bewuste plek een razzia uit. De aanwezige jongeren slaagden erin tijdig weg te komen, maar ter plekke trof de politie een groot aantal pakjes "base" en cocaine aan, alsmede een hoeveelheid marihuana.

Huis-commissie wil onderzoek naar rol VS in Nicaragua

Congres geeft OK voor hulp strijd contra's tegen Managua

WASHINGTON - De anti-Sandinistische guerrilla kan binnenkort de honderd miljoen dollar officiële Amerikaanse hulp gaan incasseren. Het congres gaf er vrijdag definitief zijn zegen aan. Vanuit hetzelfde congres is wel de wens geuit een onderzoek te gaan instellen naar de rol welke de Verenigde Staten spelen in de strijd van deze contra's tegen het bewind in Managua.

Het Amerikaanse congres heeft vrijdag definitief zijn goedkeuring verleend aan het hulpprogramma voor de contra's. De gelden zijn vervat in het 576 miljard dollar grote pakket overheidsuitgaven voor 1987 waarmee het congres vrijdag akkoord ging. Van de vrijgemaakte middelen is dertig miljoen dollar bestemd voor humanitaire hulp aan de contra's. De rest wordt besteed aan militaire hulp en wordt via het Amerikaanse ministerie van Defensie en de CIA naar de rebellen doorgesluisd. Daarbij gaat het waarschijnlijk om helikopters en vrachtwagens en draagbare luchtdoelraketten.

Tijdens de debatten over het hulpprogramma stelde de democratische senator Tom Harkins voor in de begrotingswet een Amendement op te nemen waarbij de Amerikaanse president, Ronald Reagan, werd verplicht het congres een rapport te verstrekken over de mogelijke betrokkenheid van de Amerikaanse regering bij de zaak-Hasenfus. Maar dit amendement werd verworpen. Wel heeft een commissie van het congres minister van Justitie John Meese vrijdag gevraagd opdracht te geven tot de benoeming van een aanklager die een onderzoek moet instellen naar de rol van de Amerikaanse regering in de strijd van de Nicaraguaanse rebellen tegen het Sandinistische bewind in Managua. Een meerderheid van de commissie voor Justitie van het Huis van Afgevaardigden wil dat Meese de aanbeveling doet een onafhankelijke aanklager te benoemen. Deze zou dan moeten nagaan of er aanleiding is voor strafrechtelijke stappen.

Volgens sommige congresleden geeft de Amerikaanse regering militaire steun aan de Nicaraguaanse rebellen en schendt zij daarmee de Amerikaanse wetten. Ook wordt Washington ervan beschuldigd dat het vliegtuigen met wapens voor de contra's toestaat gebruik te maken van Amerikaanse bases in Midden-Amerika.

Het besluit van de commissie hangt samen met de verklaringen van de Amerikaan Eugene Hasenfus, die twee weken geleden in Nicaragua werd gevangen genomen, nadat een vliegtuig met wapens voor de contra's was neergeschoten. Volgens Hasenfus maakte het wapentransport deel uit van een steunoperatie voor de rebellen die wordt geleid door de Amerikaanse geheime dienst CIA. Hasenfus zal binnenkort in Nicaragua terecht moeten staan. De Amerikaanse regering heeft steeds ontkend dat zij betrokken is geweest bij het wapentransport.

De Nicaraguaanse regering veroordeelde de goedkeuring van het hulpprogramma vrijdagavond. Volgens de Nicaraguaanse onderminister van Binnenlandse Zaken, Luis Carrion, betekent het besluit een „escalatie naar de totale oorlog, waarin de VS alle soorten wapens zullen inzetten om het Sandinistische bewind omver te werpen".

Bepaald in jaarlijks congres

Jaycees Antillen legt nadruk op ontwikkeling leiderschap

WILLEMSTAD — Na afloop van de jaarlijkse conventie heeft de Jaycees club van de Nederlandse Antillen bepaald dat met name leiderschap- cursussen op de middelbare scholen aandacht verdient en dat eveneens nadruk gelegd moet worden op programma's ter bestrijding van alcohol en drugs- gebruik onder jongeren.

Zoals bekend heeft de Jaycees Nederlandse Antillen (te weten alle Jaycees clubs op de Antillen en Aruba) het afgelopen weekeinde haar jaarlijkse congres gehouden. In verband met hun jubileum was er een speciaal seminar aan verbonden dat zich richtte op het Jaar 2000.

Naast de verschillende aanbevelingen die de Jaycees in een rapport zal opnemen en dat aan de gemeenschap in het algemeen en de politici in het bijzonder, gepresenteerd zal worden, heeft de Jaycees tevens bepaald waar de nadruk in het komend bestuursjaar op moet liggen.

Na een analyse van de leiderschaps-kwaliteiten in onze gemeenschap, is de Jaycees tot de conclusie gekomen dat die slechts van middelmatig niveau zijn. Aandacht zal dan ook besteed worden aan verschillende cursussen en andere activiteiten waarbij het leiderschap onder de jongeren in onze gemeenschap bevorderd wordt. Het zijn immers de jongeren die de toekomst in handen hebben, zo werd reeds bij het begin van het congres door de Jaycees geconstateerd.

Een tweede doelstelling is gericht op de problematiek van het alcohol- en drugs- gebruik, hetgeen een ramp kan betekenen voor de gemeenschap, aldus de Jaycees. In speciale programma's voor jongeren wil de Jaycees dan ook een bijdrage trachten te leveren in de preventie van drugs- en alcohol- gebruik, met name onder de jongeren.

Overigens werd het afgelopen weekeinde tevens een nieuw bestuur gekozen voor de Jaycees Nederlandse Antillen. De nieuwe voorzitter is Senator Mannik Dinidial (Curaçao), de vice- president is Ethlyn Hanley (Curaçao), de penningmeester is Maria Bakmeijer (Curaçao), de secretaris is Magaly Janga (Curaçao). Verder zijn als vice- voorzitters Jennifer Ritfeld (Aruba), Sandra Richardson (St Maarten), Antonio Hernandez (Curaçao) en Jeanette Dania (Curaçao) benoemd. Als general legal counsel is Donald Henrietta (Curaçao) aangesteld.

WILLEMSTAD — Het aantal tankers dat Curaçao bezocht is in september zichtbaar groter dan in dezelfde maand vorig jaar, toen de Shell is vertrokken. Dit jaar kwamen er 75 tankers, vergeleken met 47 vorig jaar. Wel zijn er dit jaar minder vracht- en passagiersschepen dan vorig jaar, 115 vergeleken met 141. Er kwamen vier toeristenschepen vergeleken met drie vorig jaar, terwijl het aantal binnengeloodste schepen voor de lokale vaart steeg van 111 naar 140. Er waren negen overige schepen in vergelijking met 13 vorig jaar. In totaal waren er 343 schepen met een Bruto- tonnage van 2,425,839 in vergelijking met 315 en een BRT van 1,491,091.

Salvadoraanse universiteitsrector:

Na aardbevingsramp situatie desastreus

SAN JUAN — De situatie in El Salvador is desastreus na de aardbevingsramp van ruim een week geleden. De bevolking is nu nog verder achterop geraakt. Zo meent de rector van de universiteit van El Salvador Luis Argueta Antillon die een bezoek bracht aan Puerto Rico.

De Salvadoraanse hoogleraar zei dat 75 procent van de hoofdstad in feite verwoest is. Het aantal doden komt boven de tweeduizend en het aantal gewonden is niet te tellen. Nog steeds komen er gewonden voor de dag en nog voortdurend worden er doden geborgen. Het drama is nog groter geworden doordat verschillende ziekenhuizen zijn vernietigd met als gevolg dat men de patiënten onder primitieve omstandigheden moet zien te helpen.

De volksbuurten aan de zelfkant zijn vernietigd omdat de woningen welke daar opgetrokken waren uiterst gebrekkig waren. Het was het werk van armen en werklozen en van vluchtelingen voor het geweld op het platteland. Van de resterende gebouwen is zestig procent niet meer te herstellen. De rest kan men misschien nog wel repareren. Deze nieuwe situatie maakt het voor de bevolking van El Salvador nog moeilijker om het hoofd boven water te houden nadat men al jarenlang met een burgeroorlog heeft moeten leren leven. De situatie is nu eigenlijk niet houdbaar meer, aldus de universiteits- rector. Voor de aardbeving leefde 75 procent van de bevolking al in de uiterste armoede. Dan kan men zich voorstellen wat er nu aan de hand is.

DEPARTAMENTO DI KOMERSIO, INDUSTRIA I EMPLEO

Preisnan máximo pa teritorio insular di KORSOU, entrante 17 oktober 1986

	empake	detayista	konsumidor
AROS			
Sunset (bruin)	30/2 lbs	*f.* 31.94	*f.* 1.17
(bruin)	12/5 lbs	*f.* 32.84	*f.* 2.98
(bruin)	6/10 lbs	*f.* 32.55	*f.* 5.97
(bruin)	25 lbs	*f.* 13.49	*f.* 14.84
(blanku)	30/2 lbs	*f.* [illegible]	*f.* 1.11
(blanku)	12/5 lbs	*f.* [illegible]	*f.* [illegible]
(blanku)	6/10 lbs	*f.* [illegible]	*f.* 5.81
(blanku)	3/20 lbs	*f.* 29.37	*f.* 10.77
KOFFIE			
Douwe Egberts roasted			
(piazza espresso)	12/250 gr	*f.* 54.27	*f.* 4.84
(rosta)	24/250 gr	*f.* 96.71	*f.* [illegible]
(kleintjes koffie)	12/10 X 5,5 gr	*f.* 32.28	*f.* 2.94
Moccona instant			
(goud)	6/200 gr	*f.* 67.89	*f.* 12.12
(goud)	12/50 gr	*f.* 37.21	*f.* 3.39
(rood)	6/200 gr	*f.* 57.62	*f.* 10.32
(rood)	12/50 gr	*f.* 33.45	*f.* 3.02
(decafe)	12/50 gr	*f.* 35.80	*f.* 3.21
Nescafé (decaf)	12/2 oz	*f.* 39.25	*f.* 3.61
(decaf)	12/4 oz	*f.* 71.53	*f.* [illegible]
(classic)	12/2 oz	*f.* 36.41	*f.* [illegible]
(classic)	12/8 oz	*f.* 110.46	*f.* [illegible]
(classic)	12/4 oz	*f.* 63.11	*f.* [illegible]
(silka)	12/4 oz	*f.* 63.28	*f.* [illegible]
(brava)	12/4 oz	*f.* 63.28	*f.* 5.83
TE			
Pickwick	12/20 X 4 gr	*f.* 17.89	*f.* [illegible]
	24/20 X 4 gr	*f.* 36.99	*f.* 1.63
(tea for one)	24/20 X 1,5 gr	*f.* 25.07	*f.* [illegible]
KUMINDA PA YU			
Heinz (di Venezuela)	24/134 gr	*f.* 8.04	*f.* 0.37
Gerber (di Venezuela)	24/134 gr	*f.* 7.23	*f.* [illegible]
HARIÑA DI FUNCHI			
P.A.N. (blanku)	24/1 kg	*f.* 5.52	
	20/1 kg	*f.* 4.60	*f.* 0.26
MARGARINA			
Cook	48/450 gr	*f.* 64.97	*f.* 1.92
	24/900 gr	*f.* 75.96	*f.* 3.43
	8/2250 gr	*f.* 61.47	*f.* 8.30
Mavesa	12/1 kg	*f.* 31.92	*f.* 2.90
	24/½ kg	*f.* 32.32	*f.* 1.40
SUKU			
Domino (blanku)	12/5 lbs	*f.* 23.46	*f.* [illegible]
(blanku)	30/2 lbs	*f.* 25.79	*f.* [illegible]
LECHI DI AWA			
Friesche vlag			
(kondensá sin suku)	6/2 kg	*f.* 29.46	*f.* 5.90
(kondensá sin suku)	48/410 gr	*f.* 49.83	*f.* 1.12
BAKIOU			
Three Stars			
(ku wesu)	[illegible]	*f.* [illegible]	[illegible]
(sin wesu)	[illegible]	*f.* [illegible]	[illegible]

E próximo publikashon lo salí 6 novèmber 1986.
Mester pidi pa adaptá preis pa mas tardá 3 novèmber 1986.

E Minister di
Komersio, Industria i Empleo.